

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Warszawa, 15.VIII.1952 r. Nr 16 (226) R. IX

TREŚĆ NUMERU:

Uchwała Rady Państwa o zarządzeniu wyborów do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

A. Wendel: Wybory do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

T. Hańtowski: Rady narodowe woj. poznańskiego w akcji skupu zboża

St. Marczewski: Siewy jesienne i orki przedzimowe — kolejny etap w walce o wzrost produkcji rolnej

A. W. Zawadzki: Opracowanie projektów budżetów terenowych na rok 1953

B. Baliński: Przygotowanie terenowego planu inwestycyjnego na rok 1953

J. Sokołowski: Rady narodowe organizują nowy rok szkolny

K. Kucner: Uwagi o zadaniach i roli oraz o metodach pracy przewodniczącego prezydium

A. Czerwiński: Przed miesiącem odbudowy Warszawy

Nasi korespondenci piszą:

J. Malczyk, kierownik Ref. Org. Prez. PRN w Wadowicach: Omłoty i skup zboża w pow. wadowickim

W. Czarniecki, członek Woj. RN w Gdańsku: Konferencja sprawozdawcza radnych Woj. RN w Gdańsku

St. Lenkowski, kierownik Ref. Org. Prez. PRN w Grajewie: W odpowiedzi na słuszną krytykę radnego

Wł. Gawron, pracownik Prez. Woj. RN w Poznaniu: Spotkania przewodniczącego prezydium z przodownikami pracy miast i wsi

K. Terlecki, członek Prez. PRN w Grajewie: Praca prezydiów i komisji rad narodowych pow. grajewskiego

Notatki z życia rad narodowych

Z działalności rad w ZSRR

Rejonowy komitet wykonawczy a kultura rolnictwa

A. Stepanow: Rada obwodowa omawia sprawozdanie rejonowego komitetu wykonawczego

Przegląd ustawodawstwa

Głosy prasy

W tym numerze wkładka

PORADY PRAWNE

RADA NARODOWA

D W U T Y G O D N I K

Nr 16 (226)

Warszawa, 15 sierpnia 1952 r.

Rok IX

Uchwała Rady Państwa z dnia 5 sierpnia 1952 r.

o zarządzeniu wyborów do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

1. Na podstawie art. 7 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 lipca 1952 r. — Przepisy wprowadzające Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — oraz art. 85 ustawy z dnia 1 sierpnia 1952 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Rada Państwa zarządza wybory do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wyznacza datę wyborów na niedzielę, 26 października 1952 r.
2. Ustala się terminy czynności wyborczych określone w kalendarzu wyborczym załączonym do niniejszej uchwały.
3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej
Przewodniczący Rady Państwa

BOLESŁAW BIERUT

Kalendarz wyborczy

Przed dniem wyborów najpóźniej	Treść czynności wyborczej	Przed dniem wyborów najpóźniej	Treść czynności wyborczej
1) 55 dnia, tj. 1 września	ogłoszenie uchwały Rady Państwa w przedmiocie ilości, granic i numerów okręgów wyborczych, siedzib okręgowych komisji wyborczych oraz liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych (art. 10), powołanie Państwowej Komisji Wyborczej (art. 22);	3) 45 dnia, tj. 11 września	powołanie obwodowych komisji wyborczych (art. 22);
2) 50 dnia, tj. 6 września	ogłoszenie uchwał prezydiów rad narodowych w przedmiocie ilości, granic i numerów obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych (art. 13), powołanie okręgowych komisji wyborczych (art. 22);	4) 38 dnia, tj. 18 września	przesłanie spisów wyborców przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych (art. 28);
		5) 35 dnia, tj. 21 września	wyłożenie spisu wyborców do publicznego wglądu (art. 29), zgłoszenie list okręgowych, złożenie oświadczeń o zgodzie na kandydowanie (art. 37);
		6) 25 dnia, tj. 1 października	ogłoszenie danych o listach zarejestrowanych w okręgu wyborczym (art. 46);
		7) 15 dnia, tj. 11 października	dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym urzędowych kart do głosowania (art. 47).

A. WENDEL

Wybory do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Uchwalenie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest niezmiernie doniosłym wydarzeniem w ciągu ośmiolecia Polski Ludowej, tak brzemienne w historyczne dla narodu wydarzenia.

Ogólnonarodowa dyskusja nad Projektem Konstytucji zaktywizowała najszerze rzesze ludności pracującej, podniosła na wyższy poziom ich świadomość polityczną. To ożywienie życia politycznego wzmoże się jeszcze bardziej w toku wyborów do Sejmu, najwyższego wyraziciela woli ludu pracującego, urzeczywistniającego suwerenne prawa narodu.

Z wyborów tegorocznych zrodzi się Sejm, który swymi decyzjami przyspieszy budowę podstaw socjalizmu, wskaże narodowi dalsze, jeszcze bardziej porywające zadania w następnym planie rozwoju gospodarki i kultury narodowej.

Sejm powoła Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz wybierze Radę Państwa.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nawiąże do szczytnych tradycji Krajowej Rady Narodowej, która jeszcze w okresie okupacji jako prawdziwa reprezentacja polityczna wszystkich zdrowych i demokratycznych sił w narodzie podjęła sztandar walki o wyzwolenie społeczne i narodowe. Krajowa Rada Narodowa po wyzwoleniu kraju rozpoczęła realizację najśmielszych marzeń bojowników o postęp i sprawiedliwość społeczną.

Wybrany w styczniu 1947 r. Sejm Ustawodawczy poprowadził dalej dzieło odbudowy gospodarczej i przebudowy społecznej.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej będzie godnym spadkobiercą KRN i Sejmu Ustawodawczego.

*

Cechą charakterystyczną naszego ustroju jest prawdziwy demokratyzm, prawdziwy, bo socjalistyczny.

Występuje on w ustroju społeczno-gospodarczym, występuje w ustroju politycznym, w strukturze naczelnych organów władzy państwowej i administracji państwowej, a także w terenowych organach władzy państwowej, występuje we wszystkich urządzeniach ustrojowych, występuje w systemie podstawowych praw i wolności obywatelskich, powiązanych ściśle z obowiązkami.

W naszym ustroju państwowym demokracji ludowej nie ma i nie może być przeciwieństwa między władzą państwową a ludem z tej prostej przyczyny, iż władza państwowa należy do ludu.

System organów władzy państwowej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej tworzy jedną całość. Wszystkie one pochodzą z prawdziwie demokratycznych wyborów dokonywanych przez ludność — od Sejmu, najwyższego wyraziciela woli

ludu pracującego — aż do gminnych rad narodowych. Ludność, wybierając swych przedstawicieli do organów władzy państwowej, może także ich odwołać. Organa administracji państwowej na wszystkich szczeblach są powoływane przez organa władzy państwowej.

Ten demokratyczny system organów władzy państwowej, zrodzonych z ludu i służących ludowi, jest wręcz przeciwny organom władzy państwowej w państwach kapitalistycznych, stanowiących dyktaturę klas posiadających. W tych państwach władza państwowa jest podporządkowana woli burżuazji, a przede wszystkim wielkiemu kapitałowi finansowemu.

Jaki jest nasz ustrój, taka jest i ordynacja wyborcza. Wybory nasze, przeprowadzone na podstawie ordynacji, będą wyborami na wskroś demokratycznymi.

Wybory nasze będzie charakteryzować okoliczność, że więź pomiędzy wyborcami a posłem, zadzierżgnięta w toku kampanii wyborczej nie skończy się w dniu wyborów. Moment wyborów i poprzedzająca go kampania wyborcza są zapoczątkowaniem tej więzi, która będzie więzią stałą i codzienną.

Różnorodne są formy więzi państwa ludowego z masami ludowymi. W niedalekich wyborach do Sejmu, a następnie w wyborach do rad narodowych, ta więź wzbogaci się, będzie jeszcze bliższa i głębsza.

Masy ludowe, budujące codziennym swym wysiłkiem Polskę Socjalistyczną, dają ze siebie wiele. Ale też masy ludowe przychodzą do swej władzy z różnymi żalami na działalność terenowych ogniw, z różnymi swymi bolączkami, jakże często słusznymi. Przychodzą właśnie do rad narodowych, dlatego, bo uważają je za swoją władzę.

Stąd też prezydium rad narodowych powinny wzmocnić swą troskę o działalność rad na odcinku załatwiania skarg i zażaleń, załatwiać je sprawniej i wnikliwiej, otoczyć opieką referaty skarg i zażaleń, z największą powagą i starannością odnosić się do przyjęć obywateli.

Taka już jest logika walki klasowej, że, gdy aktywizują się najszerze masy ludowe, aktywizuje się i wróg klasowy, oczywiście rozbity, ale przecież jeszcze nie dobity.

Kampania wyborcza toczy się w okresie letnim i jesiennym, gdy wieś ma do wykonania poważne obowiązki wobec ludowego państwa. Wróg klasowy będzie próbował siać ferment, będzie próbował przeciwdziałać w wywiązywaniu się z tych obowiązków.

Sprawną pracą rad, oparta o działalność uświadomiałą, pokrzyżuje te plany. Podobnie wzmocniona będzie praca rad narodowych na wielu

innych odcinkach życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego.

Niezależnie od powyższych codziennych bieżących prac rad, przed prezydiami rad stoją zadania, wiążące się z wyborami, przewidziane w ordynacji wyborczej do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Już w najbliższych dniach — najpóźniej 1 września 1952 r., Rada Państwa ogłosi uchwałę w przedmiocie ilości, granic i numerów okręgów wyborczych, siedzib okręgowych komisji wyborczych oraz liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych.

W ślad za tym prezydium rad narodowych najpóźniej 6 września 1952 r. ogłoszą swe uchwały w przedmiocie ilości, granic i numerów obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych. W tym samym terminie, najpóźniej 6 września br., prezydium wojewódzkich rad narodowych powołają okręgowe komisje wyborcze. Najpóźniej do 11 września br. prezydium miejskich rad narodowych powołają obwodowe komisje wybor-

cze dla obwodów głosowania położonych w miastach stanowiących powiaty, a prezydium powiatowych rad narodowych dla obwodów położonych w miastach nie stanowiących powiatów i w gminach.

Prezydium miejskich, dzielnicowych i gminnych rad narodowych sporządzą w 3 egzemplarzach spisy obywateli, mających prawo wybierania, przy czym 2 egzemplarze tych spisów powinny być najpóźniej 11 września 1952 r. dostarczone przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych. Do prezydium rad narodowych, które sporządziły spisy wyborców, należy obowiązek szybkiego rozpatrywania reklamacji przeciw nieprawidłowości spisu.

Wszystkie te zadania powinny wypełniać prezydium rad, mając na względzie, iż bieżące zadania rad nie tylko nie mogą uciepnieć, ale wręcz przeciwnie, zadania te będą coraz to lepiej wykonywane.

W ten sposób w toku akcji wyborczej do Sejmu rady narodowe okrzepną i wyjdą z niej wzmocnione.

T. HATTOWSKI

Rady narodowe woj. poznańskiego w akcji skupu zboża

Rady narodowe i ich prezydium realizują obecnie podstawowe wskazania VII Plenum KC PZPR o pracy na wsi. Jednym z zadań rad narodowych na tym odcinku jest zabezpieczenie wykonania świadczeń wsi wobec państwa.

Pełne i terminowe wykonanie obowiązków przez każdego chłopca jest sprawą zapewnienia zaopatrzenia ludności miast i zakładów produkcyjnych w podstawowe środki żywnościowe, sprawą umocnienia spójni gospodarczej między miastem i wsią, sprawą pogłębienia sojuszu robotniczo-chłopskiego — podstawy naszej władzy ludowej; jest wspólną sprawą zarówno robotników jak i pracujących chłopów.

Skup zboża w ubiegłym roku, obok wykonania planu, przyczynił się do wzrostu świadomości pracującego chłopstwa, wzmocnienia rad narodowych oraz ich autorytetu.

W tym roku obowiązkowe dostawy zboża będą przebiegały w okresie kampanii wyborczej. Wymaga to szerszego rozwinięcia przez rady narodowe pracy masowo - uświadamiającej, większego wyczulenia na działalność wroga klasowego — kulaka, uzbrojenia najszerzych mas pracujących wsi w świadomość, że terminowe wykonanie obowiązków wobec państwa to wkład w dzieło rozwoju naszej gospodarki, umocnienia siły naszej Ojczyzny dla szczęścia i dobrobytu ludzi pracy miast i wsi.

Przyjrzyjmy się przeto jak widzą te zadania i realizują je rady narodowe woj. poznańskiego.

Wykorzystano doświadczenia z 1951 r.

Prezydium Woj. RN, przed opracowaniem planu przeprowadzenia kampanii dostaw obowiązkowych zbóż na 1952 r., przeprowadziło analizę zeszłorocznej akcji planowego skupu zboża. Analiza wykazała co następuje:

1. W pierwszym okresie zeszłorocznej kampanii niedostatecznie doceniano znaczenie gospodarcze średniaka. Upajano się początkowym sukcesem przekraczania planu, nie widząc, że zboże odstawił głównie chłop małorolny.

2. Niedostateczna była czujność wobec działalności wroga klasowego i za słaba praca polityczna wśród chłopów pracujących w kierunku izolowania kulaków. Brak było śmielszej postawy aparatu rad narodowych w kierunku demaskowania ich wrogiej działalności. Niektóre rady narodowe ugięły się wobec wrogiej działalności kulaka — nie potrafiły należycie odizolować go od reszty gromady, wskazać na jego wrogą działalność.

3. Nie dość sprawna była koordynacja wszystkich akcji wiejskich — a przede wszystkim akcji omłotowej z akcją skupu zboża.

4. Do akcji skupu nie były należycie włączone wydziały handlu prezydium rad narodowych, które poprzez swą politykę dystrybucyjną mogły w większym stopniu oddziaływać na wieś.

5. Nie było jeszcze w pełni docenione zagadnienie współzawodnictwa. Pojedyncze wypadki współzawodnictwa nie były należycie popularyzowane.

6. Niedosć sprawnie przygotowano niektóre punkty skupu i magazyny.

7. Zwlekano z rozpatrywaniem odwołań.

8. Równie niedostatecznie sięgano w początkowym okresie do środków przymusu wobec opornych kułaków.

Prezydium Woj. RN zaleciło prezydiom rad terenowych dokładne przeanalizowanie przebiegu zeszłorocznej kampanii, by na jej tle lepiej wypracować plan przeprowadzenia tegorocznych obowiązkowych dostaw zbóż.

W oparciu o doświadczenia zeszłoroczne Prezydium Woj. RN opracowało plan kampanii na 1952 r.

Plan pracy Prezydium Woj. RN na III kw. wyodrębnia sprawę obowiązkowych dostaw zbóż oraz innych ziemiopłodów w jedno zagadnienie.

Prezydium Woj. RN przewidziało następujące terminy i formy pracy organizacyjnej:

7 i 12.VII. Narady grupowe z przedstawicielami prezydiów PRN i pełnomoc. CUSiK celem ustalenia projektów powiatowych planów skupu zboża z podziałem na miesiące. Narady prowadzi się w 2 grupach. W naradach biorą udział przedstawiciele WKPG, Wydz. Rolnictwa i Leśnictwa, Handlu, Komunikacji, Inspekcji, Og. Gosp.

15.VII. Posiedzenie Prezydium: Ustalenie powiatowych planów skupu z podziałem na miesiące oraz sprawa regulacji masy towarowej dla wsi. Na posiedzeniu, prócz kierowników zainteresowanych wydziałów i przewodniczących komisji Woj. RN, będą obecni przedstawiciele ZSch, PZZ, CRS, PKP.

24.VII. Narada z przedstawicielami organizacji masowych (ORZZ, LK, ZMP, ZSch).

26.VII. Narada z przewodniczącymi prezydiów PRN, przewodniczącymi komisji rolnictwa i leśnictwa, handlu PRN i pełnomocnikami powiatowymi CUSiK.

29.VII. Narada z kierownikami wydziałów Prezydium Woj. RN w celu zmobilizowania wszystkich pracowników Prezydium do współdziałania w akcji.

1—2.VIII. Narady w powiatach z przewodniczącymi prez. GRN.

5—6.VIII. Narady prezydiów PRN z sołtysami. Wnieślenie sprawy na sesję Woj. RN.

1.VIII—30.IX. Skontrolowanie przebiegu akcji skupu i pomoc w terenie przez: 1) członków Prez. Woj. RN, 2) grupę aktywistów z aparatu Prez. Woj. RN, 3) Wydział inspekcji, przy współdziałaniu komisji Rolnictwa i Leśnictwa, Handlu i Komunikacji Woj. RN.

26—28.VIII. i 16.IX. Poszerzone posiedzenia Prezydium Woj. RN dla oceny przebiegu akcji skupu.

30.VIII. Narada z przewodniczącymi prez. PRN i pow. pełnom. CUSiK. Raz w tygodniu w ciągu trwania akcji konferencja czł. Woj. RN z przedstawicielami prasy i radia. Przewiduje się bieżące informowanie Prezydium o przebiegu akcji skupu

zboża na każdym posiedzeniu Prezydium i w biuletynach informacyjnych.

Plan pracy przewiduje również omówienie zadań skupu zboża na zebraniach gromadzkich.

Plan pracy Prezydium Woj. RN został rozesłany do prezydiów PRN. Pozwoliło to prezydiom PRN na dokładne poznanie organizacji pracy Prezydiów Woj. RN, zgranie terminów własnych prac, ułatwiło opracowanie wskazań dla GRN.

Przewidziane na lipiec i początek sierpnia narady i posiedzenia odbyły się na wszystkich szczeblach rad narodowych. Dla lepszego ustalenia wysokości dostaw i terminów obradowano nie od razu ze wszystkimi GRN czy gromadami, lecz z grupami tych jednostek.

Zagadnienie obowiązkowych dostaw przedmiotem obrad sesji rad narodowych

Plan pracy Prezydium Woj. RN początkowo przewidywał zwołanie sesji poświęconej zagadnieniu skupu na 21 lipca br. Nie zostało to zrealizowane; sesja ma być zwołana 28 sierpnia.

Na sesji tej sprawozdanie z przebiegu obowiązkowych dostaw zboża złoży przewodniczący Prezydium Woj. RN.

Prezydium postanowiło w następujący sposób przygotować sesję:

1. Teksty sprawozdania z przebiegu obowiązkowych dostaw otrzymują radni wraz z zawiadomieniami o zwołaniu sesji. Teksty te nie do wszystkich radnych będą przesłane pocztą, lecz radnemu zamieszkałemu na wsi doręczone przez instruktora Prezydium Woj. RN. Zadaniem instruktora będzie przedyskutowanie z radnym tematyki sesji, wskazanie na potrzebę uczestniczenia przed sesją w zebraniu gromadzkim, organizacji masowej czy innym. Celem tej pracy radnego powinno być zebranie wniosków i uwag ludności, zaznajomienie się z formami dotychczasowej pracy, wynikami oraz brakami w skupie na danym terenie. Da to możliwość radnemu krytycznego wystąpienia na sesji z należycie opracowanymi i uzasadnionymi wnioskami.

2. Na 10 dni przed sesją sekretarz Prez. Woj. RN odbędzie naradę z przewodniczącymi komisji Woj. RN i przedstawicielami organizacji masowych. Na tej naradzie przedyskutowana będzie tematyka sesji i rola komisji na sesji.

3. Ze względu na trwające intensywne prace rolne Prez. Woj. RN nie przewiduje masowej obecności chłopów na sesji, natomiast kładzie nacisk na uczestniczenie w niej delegacji ekip pracowniczych łączności miasta ze wsią, które dopomagały PGR w żniwach.

4. Po sesji Woj. RN odbędą się sesje PRN i GRN. Sesje PRN będą obsługiwane przez aktyw wojewódzki — sesje GRN przez aktyw powiatowy.

W 10 powiatach województwa odbyły się już sesje PRN, na których m. in. omawiano zagadnienie skupu; również sprawy te były przedmiotem obrad większości GRN.

Na sesji wyjazdowej GRN w Krotoszynie 21.VI.52 r., po wysłuchaniu zobowiązań wszystkich gromad gminy, Rada powzięła uchwałę zobowiązującą się, że gmina „bezpośrednio po zakończeniu sprzętu zbóż, wyzyskując wszystkie maszyny kieratowe, przystąpi niezwłocznie do omłotów oraz sprawnie i terminowo odstawi zboże“. Zobowiązanie gmina wykonała przed terminem.

Przodować w akcji obowiązkowych dostaw — to obowiązek członków prezydiów, radnych, komisji i sołtysów

Na zagadnienie powyższe Prezydium Woj. RN zwróciło szczególną uwagę podczas narad z aktywnym powiatowym. W tegorocznej realizacji zobowiązań, powinni przodować i być przykładem członkowie prezydium, radni, członkowie komisji, sołtysi.

W pow. krotoszyńskim, na lipcowej naradzie aktywu gminnego, na zagadnienie przodowania w realizacji zobowiązań aktywu gminnego położono silny akcent. Wyrazem tego było, że zawiadomienia o wysokości i terminie dostaw doręczane były nie indywidualnie, lecz na zebraniach gromadzkich. Wręczając zawiadomienia kierowano się kolejnością. Jako pierwsi podpisywali listę sołtysi, radni, członkowie komisji, działacze gromadscy.

Położony był również nacisk na czynną postawę radnych w pracy na terenie gmin. Znalazło to wyraz w przydzielaniu opóźniającym się gminom tymczasowych opiekunów do spraw skupu.

Na te stanowiska powołano przeważnie bardziej wyrobionych członków PRN, a nawet członków prezydium. W powiecie Trzcianka opiekunami trudniejszych gmin są członkowie rady.

Zalegające z dostawą gromady powierzono specjalnej opiece radnych GRN.

Na posiedzeniu Prezydium PRN w Krotoszynie 14.VI. br. zalecono odbycie w dniach od 20 do 25.VI. br. narad w gromadach poświęconych akcji żniwno - omłotowej. Wskazano, by podsumowanie zeszłorocznej kampanii było dokonane przede wszystkim przez radnych.

Na sesji GRN w Krotoszynie w dniu 24.VI. br. zobowiązano wszystkich członków GRN do „uświadamiania mas chłopskich, by tym przyczynić się do wykonania zobowiązań“.

Należy podkreślić, że zbyt małą uwagę zwrócono na wykorzystanie przodujących osób spoza rady. Na niedocenicenie tego zagadnienia zwrócił uwagę przewodniczący Prezydium PRN w Krotoszynie, mówiąc, że oparcie się wyłącznie na aktywie rady zwięziło możliwość oddziaływania.

Komisje rad narodowych biorą udział w kontroli realizacji zobowiązań

Plany pracy komisji Woj. RN na III kw. przewidywały przeprowadzenie kontroli realizacji obowiązkowych dostaw zbóż, głównie gotowości i sprawności działania wydziałów Prezydium Woj. RN oraz aparatu skupu.

Sekretarz Prezydium Woj. RN na konferencji szkoleniowej z przewodniczącymi komisji omówił powyższe zagadnienia.

Komisja Rolnictwa i Leśnictwa Woj. RN 18.VI. br. przeprowadziła kontrolę Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa w zakresie przygotowań do akcji żniwno - omłotowej i skupu. Dnia 15.VII. br. kontrolowano pracę Wydziału dotyczącą przeprowadzania żniw i omłotów. Dnia 6.VII. br. komisja kontrolowała przygotowania do akcji w powiecie Piła.

Komisja Komunikacyjna Woj. RN 4.VIII. br. omawiała zagadnienie transportu w akcji skupu. Podkomisja Przeciwożarowa Woj. RN 27.VI. br. analizowała m. in. sprawę zabezpieczenia od pożarów magazynów. Na posiedzeniu 3.VII. utworzono 8 ekip kontrolnych dla przeprowadzenia lustracji terenu.

Prezydium PRN w Krotoszynie powoduje organizowanie zespołów kontrolnych składających się z członków zainteresowanych komisji PRN. Zespoły te mają zadanie nie tylko kontrolować, lecz również instruować.

Włączono do akcji organizacje masowe

Na naradzie przedstawicieli organizacji masowych Prezydium Woj. RN przeanalizowało formy współdziałania organizacji w przebiegu skupu, kładąc główny nacisk na zagadnienie pracy propagandowej. W wyniku obrad kierownictwo organizacji masowych zwróciło się do swych komórek na szczeblu powiatowym o intensywny udział w pracach przesyłając równocześnie wytyczne działania.

Wytyczne powyższe miały być analizowane na szczeblu powiatowym z udziałem prezydiów PRN.

Powiatowy Zarząd ZMP i LK w pow. krotoszyńskim wskazały na formy pracy swych organizacji szczebla gminnego. ZMP ma m. in. organizować ekipy propagandowe.

Prezidia kierują całą akcją

Prezydium Woj. RN systematycznie śledzi i kieruje przebiegiem dostaw zboża. Na każdym posiedzeniu Prezydium odczytywana jest informacja o przebiegu akcji. W posiedzeniach poświęconych głównie temu zagadnieniu, prócz członków Prezydium, uczestniczą kierownicy zainteresowanych wydziałów, instytucji, organizacji oraz przewodniczący komisji. Omawianie tych spraw na poszerzonym posiedzeniu dało możliwość Prezydium Woj. RN ujęcia całokształtu zagadnienia w swe ręce.

Na posiedzeniu Prezydium Woj. RN 27.VI. br. projekt planu skupu referował wojewódzki pełnomocnik CUSiK. W posiedzeniu 12.VII. br., poświęconym głównie ustaleniu planu skupu, uczestniczyli przedstawiciele partii, kierownicy wydziałów, CUSiK, POM, ZSCH, oraz przewodniczący zainteresowanych komisji.

Zagadnienie regulacji masy towarowej dla wsi było omawiane na poszerzonym posiedzeniu Pre-

zydium Woj. RN 15.VII. br. Na tym posiedzeniu woj. pełnomocnik CUSiK złożył również sprawozdanie o stanie przygotowania CUSiK do skupu.

Podobny system odbywania poszerzonych posiedzeń prezydium przejęły prezydya terenowych rad narodowych. Na posiedzeniu Prezydium PRN w Krotoszynie, które odbyło się 31.VII. br. z udziałem przedstawicieli partii, kierowników wydziałów, CUSiK, PZGS, POM, PZZ, analizowano przebieg akcji żniwnej, omlotowej i dostawy zboża. Dyrektor POM składał sprawozdanie z gotowości maszyn omlotowych, przedstawiciel PZZ — ze stanu gotowości magazynów, PZGS — z zaopatrzenia wsi.

Na posiedzenie Prezydium 13.VIII. br. przewiduje się m. in.:

- 1) sprawozdanie organizacji masowych z udziału w akcji,
- 2) sprawozdanie PZGS o stanie magazynów,
- 3) sprawozdanie Wydz. Komunik. z przewozu zboża.

Na szczeblu gromadzkim spotykamy się z zespołem do 12 osób skupionym wokół sołtysa. W skład zespołu gromadzkiego wchodzi m. in. przedstawiciele partii i organizacji masowych jak również członkowie rady narodowej.

Zespół gromadzki oddał znaczne usługi przy akcji siewnej i żniwno - omlotowej. Obecnie działa przy akcji skupu. Zbiera się przeważnie raz na tydzień dla analizy i kierowania przebiegiem skupu w gromadzie. Poszczególni członkowie zespołu w wypadkach koniecznych sprawują jakby opiekę nad opóźnionymi w dostawie gospodarzami.

Na zebraniu w gromadzie Osusz (pow. krotoszyński) 14.VI. br. sołtys gromady ob. Minta wskazywał, że „już dzisiaj musimy spośród siebie wytypować ludzi, którzy przejdą wszystkie gospodarstwa i sprawdzą stan przygotowania maszyn. Znam was i wiem, że w większości macie już to zrobione, lecz kontrola upewni nas jeszcze bardziej, że jesteście gotowi, bo w tym roku chcemy być pierwsi“.

Prezydium Woj. RN dopomaga w przeprowadzeniu akcji prezydium powiatowych i gminnych rad

Prezydium Woj. RN codziennie analizuje wykonanie dziennego planu skupu. Wyniki analizy w godzinach wieczornych w formie komunikatu przekazywane są telefonicznie Prezydium PRN wraz zaleceniami usprawnienia akcji (Prezydium Woj. RN zainstalowało u siebie urządzenie pozwalające na równoczesne nadawanie komunikatu do wszystkich PRN).

Celem dopomożenia Prezydium PRN 26 pracowników Prezydium Woj. RN i CUSiK delegowanych było do pomocy w wykonaniu konkretnych prac (np. opracowanie gminnych planów omlotów). Pracownicy ci, poprzez prezydya PRN, docierają do GRN, gdzie nie tylko dopomagają, lecz instruując kontrolują przebieg akcji. O swych spostrzeżeniach informują oni prezydya PRN.

W czwartek i piątek każdego tygodnia specjalna ekipa pracowników Prezydium Woj. RN i CUSiK udaje się do pomocy do najbardziej opóźnionych w dostawach powiatów.

Współzawodnictwo

Doświadczenia kampanii zeszłorocznej oraz przebieg tegorocznej akcji siewnej i żniwnej wskazały na pozytywne wyniki osiągane dzięki stosowaniu współzawodnictwa przede wszystkim pomiędzy gromadami.

Współzawodnictwo w skupie, stosowane na znaczną skalę w tegorocznej akcji, w zasadzie wynika z zobowiązań podjętych przy realizacji wiosennej akcji siewnej i żniwno-omlotowej. Równocześnie podejmowane były zobowiązania o najlepiej i najprędzej dokonany siew, zbiory, omloty, jak również i dostawy zboża. Na 3.436 gromad województwa zobowiązania podjęły 3.200 gromad, z czego większość dotyczyła również dostaw zbóż.

Zobowiązania obejmowały gromady. Np. gromada Osusz w pow. krotoszyńskim podjęła zobowiązanie, które m. in. dotyczyło przeprowadzenia zespołowo żniw, terminowych omlotów, dostaw zboża, przestrzegania terminowości w dostawach mleka i trzody chlewnej. Gromada ta wykonała swoje zobowiązania przed terminem organizując 7.VIII. br. zbiorową dostawę zboża, wykonując całoroczny plan.

Podobne zobowiązania podejmowały gminy i powiaty. Np. PRN w Krotoszynie na sesji 8.VII. br. podjęła uchwałę zobowiązującą wszystkie GRN powiatu do:

- 1) ukończenia żniw w ciągu 6 dni,
- 2) wykonania koniecznych podorywek w przeciągu 3 dni od skoszenia,
- 3) zasiania siewnikami poplonów na pasze zielone w przeciągu jednego dnia od chwili przygotowania roli,
- 4) skrócenia planu dostawy zboża po 5 dni w sierpniu, wrześniu i październiku,
- 5) przekroczenia o 30% planu rocznej odstawy mleka,
- 6) odstawienia ponad plan 3.600 sztuk trzody chlewnej.

Powiatowa Rada Narodowa w Krotoszynie wzwala do współzawodnictwa inne rady narodowe województwa.

Zbiorowe dostawy

W wyniku doświadczeń z ubiegłego roku ustalono, że najwłaściwszą formą dostaw zboża, formą najbardziej mobilizującą ogół, jest dostawa zbiorowa całej gromady. Prezydium Woj. RN zaleciło zwracanie bacznej uwagi na właściwe dostosowanie terminów omlotów do terminów dostaw.

W tym roku oczekuje się liczniejszych dostaw zbiorowych, tym bardziej, że znaczna ilość podjęła takie zobowiązanie.

Nie zwlekać z rozpatrywaniem odwołań

Prezydium Woj. RN, jako jeden z zasadniczych błędów popełnionych w ubiegłej akcji skupu zboża, wskazało na zwleknięcie przez prezydium rad z rozpatrywaniem odwołań do czasu wplynięcia wszystkich odwołań. Prezydium Woj. RN zaleciło, by w tegorocznej kampanii odwołania te były rozpatrywane natychmiast po ich złożeniu.

W wyniku inspekcji stwierdzono, że zalecenie to nie było należycie przestrzegane. W szeregu prezydiów rad narodowych panuje praktyka odraczania rozpatrywania odwołań.

Prezydium GRN w Łubowie, pow. Gniezno, poszło jeszcze dalej nie przyjmując odwołań. Praktyka powyższa spotkała się z ostrym napiętnowaniem ze strony Prez. Woj. RN.

Prez. Woj. RN zamierza 11.VIII. br. wysłać ekipę, której zadaniem będzie doprowadzić do szybkiego rozpatrzenia wszystkich odwołań. Pozwoli to chłopom, którzy złożyli odwołania i czekając na ich rozpatrzenie, zwlekają z dostawą, wykonać wcześniej swój obowiązek. Pozwoli to radom narodowym oprzeć się o małorolnych i silniej związać ze sobą średniaka w walce przeciwko kułackiemu oporowi. Ponadto pozwoli to prezydiom rad narodowych wcześniej ujawnić wszelkie błędy i braki w obliczeniu wymiaru i natychmiast je usunąć.

Nie zwlekać ze stosowaniem kar

Rozwijając pracę masowo - uświadamiającą i przyciągając mało i średniorolnych chłopów do okiełznania kułacko-spekulanckich elementów i zmuszenia ich do wykonania dostaw w terminie należy, aby rady narodowe w porę wyciągały wnioski w stosunku do opornych kułaków i karały ich zgodnie z prawem ludowym.

Na terenie woj. poznańskiego przy niewykonaniu planu wojewódzkiego występuje jednocześnie tendencja do zwleknięcia z odbywaniem i odraczania rozpraw karno-administracyjnych.

Prezydium Woj. RN na naradzie przewodniczących prezydiów PRN zwróciło uwagę na to zjawisko, jako na oportunistyczny aparat rad. Podkreślono konieczność klasowego i słusznego gospodarczo stosowania kar.

Dobrze przygotowane i przeprowadzone rozprawy karno-administracyjne w gromadzie z udziałem chłopów pracujących pozwolą zaktywizować mało i średniorolnych, wzmocnią u nich poczucie praworządności i sprawiedliwości w działaniu władzy ludowej.

Wzmocnić akcję propagandową

Wokół tegorocznej akcji dostawy zboża na terenie woj. poznańskiego rozwinięto intensywną

pracę propagandową, przede wszystkim przy pomocy prasy i radia. Prasa codzienna zamieszcza artykuły i notatki o skupie, wskazuje na osiągnięcia i trudności; notatki są ilustrowane fotografiami.

Powiaty wydają specjalne pisemka w formie gazetki ściennej „Błyskawica“ i „Wykonamy“. Pisemka te rozsyłane są do gmin. Informują one ludność o stanie realizacji zobowiązań, wskazują na osiągnięcia, trudności i sposoby ich zwalczania.

Na terenie gmin główną uwagę skupia się na propagandowej pracy radiowezłów. Sołtys gromady Ludogniewo oświadczył, że ludność gromady jeszcze zanim on przekaże zalecenie lub komunikat w sprawie skupu, jest już poinformowana o tym przez radiowezła.

Dotychczasowy przebieg skupu

Dotychczasowy przebieg prac organizacyjnych i skupu wskazuje, że prace przy wypełnianiu rejestrów i zawiadomień w większości powiatów były wykonane w terminie.

Dostawy zboża rozpoczęły się już we wszystkich powiatach. Niektórzy chłopcy jeszcze przed doręczeniem zawiadomień, znając wysokość należności, wykonali swój plan. Niektóre gromady podjęły zobowiązania przedterminowej dostawy. Gromada Łowyń w pow. Międzybóże w zbiorowych dostawach dostarczy wprost do wagonu swój plon w sierpniu i wrześniu. Jako pierwsza w województwie gromada Gurbatowo z pow. Poznań odstawiła w zbiorowym transporcie 16 ton zboża.

Zanotowano również znaczne niedociągnięcia. W 4 powiatach napotkano na trudności spowodowane niedokładnym przygotowaniem gromadzkich wykazów gospodarstw i brakiem planów omlotów. Niektóre gminy mechanicznie opracowały plany omlotowe. Gmina Przygodzice wszystkim gospodarstwom, w których plan nie przekraczał 700 kg, ustaliła jeden termin omlotów. W gminie Czarnków wydano sołtysom zawiadomienia bez wskazania terminu dostawy. W gminie Błaszki oraz Rozdrażew ustalono dla całej gminy terminy w ostatnich dniach miesiąca.

Pomyślny przebieg doręczenia zawiadomień spowodował w pewnej mierze uspienie aktywu, który nie docenił działalności wroga. Sygnały z terenu wskazały, że kułacy starają się wyszukiwać trudności hamujące dostawy.

Szczególnie widoczna jest wroga propaganda na tle omlotów. Kułacy chowają własne komplety omlotowe, żądają maszyn z ośrodka, sieją wroga propagandę. W gminie Krotoszyn 60 hektarów kułacy Wojciech Żyto i Franciszek Włosik, posiadając motory i młocarnie, twierdzili, że nie nadają się one do użytku. Twierdzenia ich, jak okazało się, były nieprawdziwe.

Propaganda kułacka wykorzystuje stosunkowo słabsze przygotowanie do akcji omlotowej niektórych GOM. Nie wszystkie GOM mają harmonogramy omlotów. Niedostateczna była kontrola przygotowania GOM w pow. kaliskim, gdyż w końcu lipca zaledwie 3 GOM rozpoczęły omloty.

Zanotowano również szereg niedociągnięć w przygotowaniu i działalności magazynów. Magazyn w Radliszycach w dniu 30.VII. br. był zamknięty do godz. 11.00, wobec czego jeden z chłopów odjechał ze zbożem do domu. Podobnie było z magazynem GS w Cekowie, gdzie magazyn już o godz. 17.30 był nieczynny.

Powyższe braki spowodowały, że mimo starań, by organizacyjnie przygotować skup, woj. poznańskie nie wykonało lipcowego planu skupu.

Z dotychczasowego przebiegu kampanii żniwno-omłotowej i dostaw zbóż Prezydium Woj. RN w Poznaniu wyciągnęło szereg wniosków; oto niektóre z nich:

1. Prezydja rad narodowych powinny skończyć z nastrojami samouspokojenia i fałszywym przeświadczeniem, że tegoroczny skup zboża pójdzie łatwo i nie wymaga poważnych wysiłków w pracy organizacyjnej i masowo uświadamiającej.

2. Zaostrzyć czujność przeciwko demoralizującym kułacko-spekulanckim próbom sabotowania obowiązkowych dostaw zboża państwu i niewykonywania innych dostaw, a więc żywca, mleka, ziemniaków oraz niepłacenia podatku gruntowego.

3. Prezydja GRN powinny znać terminy dostaw dla każdej gromady, wysyłać aktyw do pomocy w zorganizowaniu dostawy, codziennie analizować wykonanie planu i natychmiast interweniować tam, gdzie plan się łamie.

4. Celem skutecznej mobilizacji chłopów pracujących dopilnować, aby członkowie rad narodo-

wych, komisji, prezydów oraz sołtysi świecili osobistym przykładem wykonując w pełni i terminowo swój obowiązek.

5. Należy więcej uwagi zwrócić na gminę i gromadę, w której koncentruje się całość akcji; w tym celu wzmocnić instruktarz, wrócić do obsługiwania zebrania gromadzkie, a równocześnie, pomagając w pracy, więcej wymagać od aktywności gminnej i gromadzkiej.

*

Osiągnięcie należytych wyników obowiązkowej dostawy zboża może być dokonane tylko przez mocniejsze ujęcie przez prezydja rad narodowych kierownictwa całym życiem gospodarczym terenu.

Świadczenia wsi potrzebne są dla wspólnego dobra robotnika i chłopca, dla umocnienia naszego państwa, dla walki o pokój i obrony niepodległości — a więc muszą być należycie i w terminie wykonane.

Walka o wywiązanie się wsi z obowiązków wobec państwa wymaga od rad narodowych wzmocnienia pracy organizacyjnej oraz pracy uświadamiającej wśród chłopów w myśl wskazań Prezydenta Bieruta na VII Plenum KC PZPR, który powiedział, że: „sprawy nigdy same własnym rozparem nie chodzą. Konieczna jest praca organizacyjna, a prócz niej konieczne jest wyjaśnianie masom chłopskim, na czym polega, w jakim kierunku zmierza, co chce osiągnąć polityka władzy ludowej“.

ST. MARCZEWSKI

Siewy jesienne i orki przedzimowe — kolejny etap w walce o wzrost produkcji rolnej

Szeroki udział mas chłopskich we współzawodnictwie w 1951/1952 roku — stwierdza uchwała Prezydium Rządu z 30 lipca 1952 r. w sprawie jesiennej kampanii siewnej i orki przedzimowych — wyrażony tysiącami zobowiązań produkcyjnych, i coraz skuteczniejsza wielostronna pomoc państwa stały się decydującym czynnikiem dalszego wzrostu produkcji rolnej.

O dużych osiągnięciach szerokich mas pracującego chłopstwa korzystających coraz bardziej ze zdobyczy nauki i praktyki rolniczej na gruncie wzrastającej świadomości politycznej świadczy powierzchnia dokonanych podorywek, która w roku 1951 wzrosła do 63%. Powierzchnia poplonów w 1951 r. wzrosła o 14% w stosunku do roku 1950. W siewach wiosennych 1952 r. powierzchnia siewu rzędowego wyniosła już 84%.

Osiągnięcia te mimo długotrwałej suszy w lecie i jesieni ubiegłego roku dały wyraźne efekty gospodarcze w postaci wyższej plonów w 1952 r.

Jednocześnie wskazują one na poważne rezerwy gospodarcze, nie wykorzystane jeszcze w dostatecznym stopniu, szczególnie w gospodarstwach drobnotowarowych — mało i średniorolnych chłopów.

Obecnie całe rolnictwo stoi przed nowym wielkim politycznym i gospodarczym zadaniem — kampanią siewów jesiennych i orki przedzimowych.

W świetle uchwały VII Plenum KC PZPR — dla dalszego umocnienia walki o wzrost produkcji rolnej należy szczególnie starannie przygotować i przeprowadzić tegoroczne siewy jesienne i orki przedzimowe. Od należytego przeprowadzenia tej kampanii zależne jest wykonanie planu gospodarczego w rolnictwie w 1953 r.

Dlatego — wskazuje uchwała — całą kampanię należy przeprowadzić na wysokim poziomie agrotechnicznym, maksymalnie uruchamiając rezerwy tkwiące dotychczas w gospodarce rolnej.

Uruchomić rezerwy wzrostu produkcji rolnej

Uchwała Prezydium Rządu stawia przed radami narodowymi, jako organizatorami i kierownikami produkcji rolnej w terenie, odpowiedzialne i ważne zadanie, aby przy pomocy państwowej służby rolnej we współpracy z organizacjami masowymi oraz koordynując działalność wszelkich instytucji i przedsiębiorstw pracujących na wsi, uruchomiły środki i rezerwy tkwiące dotychczas w gospodarce rolnej.

Są nimi: powszechne stosowanie materiału siewnego kwalifikowanego i sąsiedzka wymiana ziarna; maksymalne wykorzystanie siewników do dokonania na jak największej powierzchni siewu rzędowego; używanie do siewu ziarna należycie doczyszczanego i zaprawionego; racjonalne gospodarowanie nawozami przy równoczesnym wapnowaniu gleby.

Rady narodowe powinny dopomóc rolnictwu w walce o zwiększenie wydajności z hektara, o dalszy co najmniej 1 kwintal, przez dopilnowanie i szerokie, na przykładach zaczerpniętych z okresu szeszciorocznej suszy, wyjaśnianie chłopu znaczenia stosowania podorywek natychmiast po spręczeniu zbóż celem utrzymania wilgoci w ziemi i niszczenia chwastów. Zadanie to jest szczególnie pilne dlatego, że obecnie mamy w szeregu województw okres bezdeszczowy i w tych warunkach przesuszenie gleby utrudniłoby i przedłużyło jesienne orki siewne oraz orki przedzimowe, a na wypadek długotrwałych deszczów jesiennych wręcz uniemożliwiłoby ich wykonanie, jak to miało miejsce w niektórych województwach w jesieni 1950 r. Zadanie to jest tym pilniejsze, zwłaszcza dla rad narodowych województw północnych, gdzie żniwa jeszcze trwają, że kontrola akcji żniwnej w województwach zaawansowanych w tych pracach, jak: wrocławskie, katowickie, zielonogórskie, rzeszowskie i lubelskie, wykazuje poważne zaniedbania w zakresie podorywek.

W tym samym celu rady narodowe powinny dążyć do wykonania przez rolników właściwych arek przedzimowych na całej powierzchni przeznaczonej pod uprawy wiosenne, stosując jednocześnie pogłębianie arek i wapnowanie pól.

Umiejętnie wiązać walkę o wzrost produkcji rolnej z innymi zadaniami

Należy wskazać na dobre doświadczenia wielu GRN i PRN, które wiążą zadania produkcji rolnej ze skupem zboża. Przy rozpatrywaniu odwołań od wymiaru obowiązkowych dostaw zboża, a jeszcze bardziej przy orzekaniu wysokości kary za niewykonanie obowiązku dostaw zboża biorą prezydium (kolegia orzekające) między innymi pod uwagę, czy rolnik stosuje obecnie odpowiednie zabiegi agrotechniczne (podorywki, orki przedzimowe, doczyszczanie i zaprawianie ziarna itd.) w trosce o lepsze plony. Materiału w tym zakresie dla prezydium rady lub kolegium orzekającego dostarcza gminny instruktor rolny lub sołtys. Niewątpliwie

taka praktyka poważnie wzmacnia pracę rad narodowych nad podniesieniem zabiegów agrotechnicznych na wyższy poziom.

W pełni i trwale zagospodarować odłogi

Rady narodowe powinny dążyć w obecnej kampanii siewnej do stałego zagospodarowania odłogów. Uchwała zobowiązuje prezydium rad narodowych do rozwinięcia w nadchodzącej kampanii siewnej szerokiej akcji polityczno-organizacyjnej przy uwzględnieniu pomocy w środkach produkcji ze strony Państwa w celu planowej likwidacji odłogów i innych niezagospodarowanych użytków rolnych zgodnie z uchwałą Prezydium Rządu z dnia 5.IV. 1952 r.

Poważnym instrumentem w tej walce jest przepis ustawy z dnia 10 lipca 1952 r. o obowiązkowych dostawach zboża, który utrzymuje ułgi przewidziane w dotychczasowych przepisach w związku z zagospodarowaniem odłogów, przydzielonych przed 1952 r. oraz wyłącza w roku pierwszego zbioru od obowiązkowych dostaw grunty przydzielone w 1952 r. w ramach akcji zagospodarowania odłogów i innych użytków rolnych. Ułgi powyższe przyznaje się jednak pod warunkiem, że a) użytki rolne własnego gospodarstwa będą w całości uprawione, b) zostanie zawarta z Prezydium GRN (MRN) pisemna umowa o przydzielenie gruntów do zagospodarowania. Jeśli umowy dotychczas nie sporządzono, można ją jeszcze sporządzić przez cały 1952 r. Wnikliwa kontrola Prezydium GRN (MRN) nad spełnieniem obu warunków w bieżącym skupie zboża niewątpliwie pomoże w stałym i trwałym zagospodarowaniu odłogów w jesiennej kampanii siewnej.

Dla ostatecznego zlikwidowania odłogów w bieżącej kampanii siewów jesiennych gminne rady narodowe powinny skorzystać szeroko z doświadczeń a tych rad, które w kampanii ub. roku zaoptały część odłogów przy pomocy POM. Okres zimny wykorzystają one dla pracy organizacyjnej i uświadamiającej tak, że wiosną br. dla wszystkich przygotowanych w ten sposób czarnych ugorów znalazły gospodarza, najczęściej zespoły uprawowe, za zwrotem kosztów uprawy. Uchwała Prezydium Rządu przewiduje, że sposób kredytowania gminnych rad narodowych na ten cel określi zarządzenie ministra finansów. Prezydium rad narodowych powinny wyciągnąć prawidłowe i praktyczne wnioski ze szczegółowej analizy planów zagospodarowania odłogów, do której zobowiązuje ich uchwała Prezydium Rządu.

Zwiększyć zasiewy roślin wysokowydajnych

Uchwała Prezydium Rządu wskazuje na konieczność zwiększenia powierzchni zasiewów roślin oleistych, a przede wszystkim rzepaku ozimego, jak również pszenicy ozimej i jęczmienia ozimego oraz roślin pastewnych dla wzrostu i zabez-

pieczenia bazy paszowej na potrzeby rozwijającej się hodowli.

O potrzebie większej mobilizacji rad narodowych i ich prezydiów w tym zakresie, świadczy dotychczasowy przebieg kontraktacji rzepaku i rzepiku. Termin zakończenia jej upływa 31.VIII. br., a tymczasem w szeregu województw, jak: warszawskim, lubelskim, koszalińskim, kieleckim i wrocławskim wiele jeszcze brakuje do wykonania planu kontraktacji. W innych województwach przebieg kontraktacji, jakkolwiek lepszy, jest również niewystarczający.

Jednym z głównych powodów słabego przebiegu tej kontraktacji jest poważna zwłoka prezydiów i ich wydziałów rolnictwa w ustalaniu planów kontraktacji dla gmin oraz planowych zadań dla gromad i tak: w woj. olsztyńskim wszystkie gminy otrzymały je z 2 tyg. opóźnieniem, w powiatach, Choszczno, Myślibórz i Stargard w woj. szczecińskim gromady otrzymały zadania planowe z 3 tygodniowym opóźnieniem, w pow. Tomaszów w woj. lubelskim z prawie miesięcznym opóźnieniem, a w całym woj. kieleckim planowe zadania do gromad dotarły z miesięcznym opóźnieniem.

Brak jest systematycznej kontroli pracy służby rolnej i agentów kontraktacyjnych cukrowni oraz GS, co doprowadza do poważnych nieraz zaniedbań a nawet wypaczeń, jak np. zakaz kontraktacji rzepaku na terenie gminy Moryń wydany przez Wydział Rolnictwa i Leśnictwa PRN w Chojnie dlatego tylko, że w Moryniu... panuje pryszczycal!

Pełne wykonanie planu kontraktacji rzepaku i rzepiku ozimego ma zabezpieczyć dostawę surowca dla rosnącego przemysłu, z drugiej strony warunki kontraktacji zapewniają chłopu przy dobrej pomocy i opiece agrotechnicznej rad narodowych i cukrowni — poważne korzyści.

Rady narodowe w ścisłej współpracy z ZSCh muszą wzmocnić pracę organizacyjną i uświadamiającą, aby zwiększyć powierzchnię zasiewów pszenicy i jęczmienia ozimego oraz roślin pastewnych, aby przede wszystkim w pełni wykonać plan kontraktacji i zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w każdym województwie, powiecie i gminie.

Mobilizować chłopów do walki o uruchomienie rezerw

Doświadczenie masowo-organizacyjnej pracy rad wskazuje, że o pomyślnym wykonaniu zadań w poszczególnych kampaniach rolnych decyduje przede wszystkim ich umiejętność w zmobilizowaniu podstawowych mas chłopów pracujących, spółdzielców, robotników i pracowników rolnych do świadomego i aktywnego udziału w walce o wzrost produkcji rolnej, o uruchomienie rezerw.

W tym celu odbędzie się w połowie sierpnia centralną naradą gospodarczą z udziałem kierowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa prezydiów PRN dla omówienia zadań produkcyjnych rad

narodowych w związku z jesienną kampanią siewną oraz arek przedzimowych 1952 r.

Z kolei prezydium PRN w ścisłej współpracy z ZSCh zorganizują w terminie od 17 do 23.VIII. br. powiatowe zjazdy przodujących chłopów dla omówienia tych zadań.

Zjazdy te powinny omówić i wskazać konkretne metody walki o jak najwyższe urodzaje, o najlepsze wykorzystanie sprzętu i maszyn, o najszersze stosowanie zabiegów agrotechnicznych na wysokim poziomie, o likwidację i zagospodarowanie odlogów oraz o pełne i terminowe wykonanie zobowiązań przez chłopów wobec państwa.

Uchwała nakłada na prezydium Woj. RN obowiązek udzielenia pomocy oraz kontroli przygotowania i przebiegu zjazdów powiatowych, które powinni obsłużyć członkowie Woj. RN i członkowie prezydium Woj. RN.

Prezydium GRN zorganizują w terminie od 23.VIII. do 5.IX. br. narady gromadzkie, na których aktywiści i przodujący chłopci, uczestnicy zjazdów powiatowych, przeniosą podjęte rezolucje i uchwały na teren swych gromad i omówią gromadzkim zadania produkcyjne w okresie siewów jesiennych oraz arek przedzimowych.

Należyce przygotować oraz obsłużyć powiatowe zjazdy i narady gromadzkie

Mobilizacyjna siła i przebieg oraz konkretność zobowiązań podejmowanych na zjazdach powiatowych i naradach gromadzkich zależy w pierwszym rzędzie od sumiennego organizacyjnego ich przygotowania. Nakłada to na prezydium RN wszystkich stopni i państwową służbę rolną obowiązek starannego przygotowania. Prezydium rad powinny dopilnować, aby wśród przodujących chłopów na zjazdach powiatowych nie zabrakło chłopów-członków PRN i GRN oraz członków komisji rolnictwa i leśnictwa PRN i komisji rolnej GRN.

W referacie należy konkretnie wskazać rezerwy wzrostu produkcji rolnej, które istnieją w powiecie czy gromadzie. Materiału do opracowania ich dostarczy analiza przebiegu i wyników ostatniej wiosennej kampanii siewnej oraz akcji żniwno-omłotowej. Tylko w ten sposób prezydium zbuduje referat oparty o fakty z powiatu czy gromady, o dobre wyniki i braki z ostatnich kampanii rolnych. Tylko taki referat może zmobilizować chłopów-przodowników produkcji rolnej, do szerokiej, krytycznej i twórczej dyskusji.

W trosce o mobilizujący przebieg zjazdów i zebrań należy przestrzec przed praktyką stosowaną jeszcze przez niektóre prezydiuma zwoływania ich na jeden dzień we wszystkich powiatach w województwie czy gromadach w gminie. Trzeba wskazać na dobre doświadczenia tych prezydiów, które organizują je w ciągu całego przewidzianego na ten cel okresu.

Pozwala to obsłużyć największą ich ilość przez członków prezydiów Woj. RN, PRN, GRN oraz przez państwową służbę rolną. Pozwala to rów-

niez wykorzystać doświadczenia pierwszych zjazdów czy zebrań dla usprawnienia następnych.

Należy również wskazać na dobre doświadczenia tych prezydów, które przydzielają już obecnie inspektorów (instruktorów) produkcji roślinnej do systematycznej opieki, pomocy i kontroli nad powiatami czy gminami przez okres całego roku do żniw i omłotów włącznie. Wzmacnia to niewątpliwie poczucie odpowiedzialności w ich pracy i stwarza podstawę do współzawodnictwa między nimi.

Wykorzystać wszystkie formy i środki propagandy

W tym celu uchwała zobowiązuje wszystkie prezydya rad narodowych i wzywa ZSCh do zorganizowania i przeprowadzenia szerokiej akcji propagandowej przy pomocy radia, prasy i własnych publikacji — do należytego przeprowadzenia kampanii siewów jesiennych i arek przedzimowych. Niezależnie od zasilania radia i prasy w materiały do komunikatów i artykułów, prezydya rad narodowych zobowiązane są organizować co dwa tygodnie konferencje z udziałem przedstawicieli prasy i radia celem ustalenia bieżących zagadnień związanych z kampanią siewów i arek.

Zaopatrzyć rolnictwo w materiał siewny

W zakresie zaopatrzenia w materiał siewny uchwała zobowiązuje prezydya rad narodowych do zaopatrzenia gospodarstw reprodukcyjnych w nasiona zbóż ozimych w stopniu oryginału przez Centralę Nasienną drogą wymiany w GS w relacji 100 kg zboża konsumcyjnego za 100 kg zboża kwalifikowanego w stopniu oryginału bez dopłaty; zaopatrzenia tych gospodarstw w nawozy mineralne; zaopatrzenia spółdzielni produkcyjnych i indywidualnych gospodarstw chłopskich w nasiona zbóż ozimych w stopniu I odsiewu przez Centralę Nasienną za pośrednictwem terenowego aparatu CRS w drodze wymiany za 100 kg zboża konsumcyjnego — 100 kg nasion z dopłatą gotówkową do zboża konsumcyjnego w wysokości 10%, z tym, że szczegółowe warunki określi instrukcja Min. Rolnictwa oraz że przy wymianie odmiennych gatunków zbóż należy stosować ustalone zamienniki; wreszcie uchwała zobowiązuje prezydya rad narodowych do zorganizowania i przeprowadzenia w jak najszerszym zakresie wymiany sąsiedzkiej zbóż ozimych kwalifikowanych między gospodarstwami PGR a spółdzielniami produkcyjnymi i gospodarstwami indywidualnymi na określonych warunkach.

Do wykonania tych obowiązków rady narodowe powinny w oparciu o dotychczasowe doświadczenia zorganizować stałą i wnikliwą kontrolę z udziałem komisji rolnictwa w porozumieniu z ZSCh i Zw. Zaw. Robotników Rolnych nad jakością nasion kwalifikowanych zbóż siewnych ozimych oraz nad rzetelnością zarówno przy wysyłce ich z gospodarstw PGR jak też przy odbiorze w spółdzielniach produkcyjnych i GS.

Rady narodowe powinny wyciągnąć wnioski z błędów popełnionych w wiosennej kampanii siewnej i unikać z jednej strony nadmiernego zapotrzebowania na ziarno nasienne bez należytego rozeznania w terenie, z drugiej zaś — zwiększyć wysiłki propagandowe i organizacyjne, aby rozprzeczanie materiałów siewnych, zwłaszcza na wymianę, było bardziej sprężyste i bardziej powszechne.

Na przykładzie obecnych żniw i omłotów należy zmobilizować chłopów na zjazdach i naradach do najszerszego stosowania ziarna doczyszczanego i zaprawionego, do wymiany własnego ziarna konsumcyjnego.

Zaopatrzenie w nawozy

Rady narodowe, szczególnie gminne, powinny systematycznie kontrolować przy pomocy komisji i państwowej służby rolnej oraz komitetów członkowskich GS, aby przydzielona ilość nawozów sztucznych była w terminie rozprowadzona. Należy to czynić tym bardziej, że w wiosennej akcji siewnej niejednokrotnie prezydya GRN celem wzmoczenia kontraktacji ograniczały sprzedaż nawozów z puli ogólnej nawet dla chłopów małych i średniorolnych.

Podobnie niektóre instytucje kontraktujące rezerwowały lub zakupywały zbyt duże ilości, a po sezonie stawiły nierozprowadzony nawóz do dyspozycji GS. W obecnej kampanii nie można dopuścić do powtórzenia tych błędów.

Dalszym z punktu widzenia produkcyjnego błędem, który się zdarzał zwłaszcza w woj. południowych, było rozprowadzanie nawozów w rozdrobnionych kilkukilogramowych ilościach dla chłopów małych i średniorolnych w wyniku mechanicznego podziału puli nawozowej.

Zadaniem rad narodowych jest czuwać nad prawidłowym rozdziałem nawozów sztucznych między powiatami, gminami i gromadami oraz nad dokonywaniem w przypadkach koniecznej potrzeby przerzutów między nimi w sposób operacyjny.

Komisje rolne GRN i państwowa służba rolna powinny czuwać i kontrolować sposób przechowania i obchodzenia się z nawozami, jak również z zaprawami do zbóż i środkami chemicznymi przez personel sprzedający w GS.

Wiele prezydów PRN i GRN zastosowało z własnej inicjatywy w wiosennej kampanii siewnej szkolenie personelu GS w zakresie obchodzenia się i zaznajomienia go ze znaczeniem nawozów, zapraw i środków chemicznych dla podniesienia produkcji rolnej. Dopilnowały one również naprawy magazynów oraz wzorcowego wystawiania przez GS próbek nawozów w słojach celem uniknięcia pomyłek i marnotrawstwa.

Tym bardziej obecnie rady narodowe powinny dopilnować i dopomóc w przeszkoleniu w tym zakresie personelu PZGS i GS przez aparat Ministra Handlu Wewnętrznego.

Zaopatrzenie w maszyny, narzędzia i części wymienne

Rady narodowe i ich prezydium dopilnują terminowego i pełnego rozprowadzenia przez aparat CRS materiałów, maszyn, narzędzi i części zamiennych, niezbędnych do sprawnego przeprowadzenia siewów i orki, jak również dopilnują i skontrolują, czy CZR na ich terenie dostarczyła w terminie do 5.VIII. br. zamienne części dla TOR, PGR, POM, GOM i ogniów CRS. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na niedostateczne zaopatrzenie przez aparat CRS w artykuły związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, które wystąpiło w siewach wiosennych i obecnie w żniwach, jak np. w wozy.

Dopilnować remontów maszyn

Uchwała Prezydium Rządu ustala dzień 15.VIII. br. jako termin, do którego zakłady TOR wyremontują przyjęte do naprawy wszystkie ciągniki i silniki oraz maszyny rolnicze zaplanowane na ten okres przez POM i PGR z tym, że uzgodniony i dostarczony w terminie do 1.VIII. br. do ponadplanowych napraw sprzęt TOR wyremontuje do 30.VIII. br. Uchwała w trosce o jakość remontów zobowiązuje do komisyjnego odbioru z udziałem przedstawiciela państwowej służby rolnej. Nakłada to na prezydium rad obowiązek wytypowania odpowiedniego pracownika. Ponadto komisje rolnictwa i leśnictwa powinny już obecnie czuwać i systematycznie kontrolować zarówno użytkowników jak i zakłady TOR.

Zadania państwowych ośrodków maszynowych

Uchwała nakłada na POM szereg zadań: zakończenia remontów własnych do 1.IX. br.; zaopatrzenia się w paliwa i smary do 25.VIII. br.; wprowadzenie do kampanii zaplanowanej ilości ciągników, maszyn i sprzętu rolniczego; przygotowania pełnej obsady traktorzystów i innych do obsługi agregatów oraz przeszkolenia brygad w tym zakresie.

Uchwała kładzie nacisk na obowiązek zaktualizowania do 25.VIII. br. umów z istniejącymi spółdzielniami produkcyjnymi oraz zawarcia do 1.IX. br. umów ze spółdzielniami nowopowstałymi, z zespołami uprawowymi i innymi użytkownikami. Prezydium oraz komisje rolnictwa i leśnictwa PRN pomagając i kontrolując pracę POM w tym kierunku powinny szczególnie dopilnować, aby moc produkcyjna maszyn POM była w pełni wykorzystana, ponieważ na wiosnę br. była ona wykorzystana w orkach tylko w ok. 67%.

Należy dopilnować i dopomóc wydziałom politycznym POM, aby nie wykorzystana dotąd moc maszyn była skierowana przede wszystkim do pomocy mało i średniorolnym chłopom przez zawieranie umów z gromadą lub jej częścią.

Dalsze zadania POM, prezydium PRN i służby rolnej to opracowanie do 21.VIII. br. planów eksploatacyjnych z włączeniem nowych spółdzielni

i zespołów uprawowych. Do 1.IX. br. należy zapoznać z nimi całą załogę POM na naradzie, przydzielając każdej brygadzie i traktorzyście jego plan odcinkowy.

Podobnie do 30.VIII. br. POM odbędą narady społeczne celem omówienia zadań produkcyjnych, opracowania najlepszych metod pracy i uruchomienia rezerw w spółdzielniach i POM, celem rozwinięcia współzawodnictwa wśród pracowników oraz między spółdzielniami i zespołami uprawowymi. Należy zapewnić w naradach udział zarządów zespołów uprawowych obok spółdzielni produkcyjnych. Obowiązkowo powinien wziąć w nich udział członek prezydium PRN i kierownik lub agronom z wydziału rolnictwa i leśnictwa.

Zadania gminnych ośrodków maszynowych

GOM podobnie jak i POM obowiązane są zakończyć remonty maszyn i sprzętu do 1.IX. br. oraz zaopatrzyć się w części wymienne i inne materiały do 25.VIII. br. GOM powinny zebrać do 20.VIII. br. zamówienia od chłopów oraz opracować na ich podstawie do 25.VIII. br. plany pracy maszyn, uzgodnione z planami pomocy sąsiedzkiej. Zadaniem prezydium GRN jest skontrolować GOM i pomóc im. Ponadto prezydium GRN — w myśl uchwały — powinny zatwierdzić obok planów pomocy sąsiedzkiej plany pracy GOM do 30.VIII. br. Komisje rolne GRN i prezydium GRN powinny zwrócić uwagę na wprowadzenie przez GOM do akcji zaplanowanej ilości maszyn i narzędzi oraz na pełne ich wykorzystanie. Z kolei prezydium PRN powinny w kampanii jesiennej zwrócić uwagę na zwiększenie organizacyjnej opieki POM nad GOM.

Pomoc rad narodowych dla spółdzielni produkcyjnych

Szczególne i odpowiedzialne obowiązki nakłada uchwała Prezydium Rządu na rady narodowe w zakresie pomocy dla spółdzielni produkcyjnych. Służba rolna prezydium rad narodowych i agronomowie POM pomogą zarządom spółdzielni produkcyjnych przeanalizować plany kampanii siewnej i zawrzeć lub zaktualizować w przewidzianym terminie umowy o pracę z POM.

Dalej prezydium i POM powinny udzielić spółdzielniom produkcyjnym opieki i pomocy w zakresie: organizacji brygad polowych, kontroli stanu gotowości maszyn i sprzętu, należytego przygotowania materiału siewnego (doczyszczania, zaprawienia i wysłania próbek do stacji oceny nasion), racjonalnego zastosowania nawozów sztucznych i organicznych, wykonania prac siewnych maszynowo w 100%, zagospodarowania odlogów, szerszego włączenia się spółdzielni produkcyjnych do uprawy roślin przemysłowych, wreszcie racjonalnego zorganizowania plodozmianów (zielony konwejer).

Prezydium i służba rolna powinny dbać o to, aby zarządy spółdzielni produkcyjnych zapewniły nale-

żyte warunki bytowe członkom brygad traktorowych.

Równą troską i opieką należy otoczyć zespoły uprawowe. W „Dniu gotowości“ komisja rolnictwa i leśnictwa (komisje rolne) powinny skontrolować w spółdzielniach produkcyjnych i zespołach uprawowych, czy i na ile prezydium rad wykonały te zadania, a w wypadku braków i zaniedbań, postawić konkretne wnioski przed prezydiami oraz na sesjach rad.

Objąć opieką i kontrolą PGR

Uchwała Prezydium Rządu określa obowiązki i zakres prac PGR w kampanii jesiennej. Rady narodowe w zrozumieniu wagi gospodarczej i politycznego znaczenia PGR powinny udzielić im wszechstronnej pomocy oraz objąć kontrolą przygotowanie i przebieg kampanii jesiennej w PGR. Szczególnie wnikliwie należy skontrolować te prace i zadania PGR, które wiążą się ze spółdzielniami produkcyjnymi i gospodarką chłopską, jak np. doczyszczanie i dostawa ziarna siewnego.

Zakres oraz formy kontroli i opieki rad dla PGR określa artykuł wiceministra ob. Tkaczowa w Nr 1 (211) „Rady Narodowej“ z 1952 r.

„Dzień gotowości“ do jesiennej kampanii siewnej

Uchwała zobowiązuje prezydium rad narodowych do zorganizowania „Dnia gotowości“ — 5.IX. 1952 r. dla sprawdzenia przygotowań sprzętu i zaopatrzenia w materiał siewny zbóż ozimych.

W dniu tym komisje rolnictwa i leśnictwa Woj. RN i PRN oraz komisje rolne GRN przeprowadzą z udziałem służby rolnej i aktywistów stronnictw politycznych, organizacji społecznych

i gospodarczych kontrolę w PZGS, GS, POM, GOM, TOR, PGR, spółdzielniach produkcyjnych, zespołach uprawowych i gromadach. Wymaga to od prezydiów szczegółowego opracowania już obecnie planów kontroli oraz zwrócenia uwagi na te prezydium, zwłaszcza GRN, w których w „Dniach gotowości“ do żniw i omłotów (1 i 13.VII. br.) nie zorganizowano lub niedostatecznie przeprowadzono kontrolę. Wymaga to systematycznej kontroli komisji w ciągu sierpnia br. nad pracą wszystkich instytucji w realizacji zadań określonych uchwałą. Wymaga to przede wszystkim kontroli pracy samych prezydiów i wydziałów rolnictwa i leśnictwa, a także gminnych instruktorów rolnych.

W tych warunkach powszechna kontrola 5 września 1952 r. sprawdzająca przygotowanie samego sprzętu i zaopatrzenia w materiał siewny będzie ostatnim krokiem do najwyższej, organizacyjnej i technicznej gotowości w kolejnym etapie walki o wzrost produkcji rolnej — w jesiennych siewach i orkach przedzimowych.

O wyniku zadecydują ludzie

Dlatego też uchwała Prezydium Rządu zobowiązuje prezydium rad narodowych do wyciągania wniosków dyscyplinarnych, a nawet do pociągania do odpowiedzialności tych osób, które przejawiają złą wolę w wykonaniu zadań jesiennej akcji siewnej.

Jednocześnie prezydium rad narodowych powinny wyróżnić i premiować wszystkich tych, którzy przyczynią się do sprawnego przeprowadzenia jesiennej kampanii, a najbardziej zasłużonych przedstawić do odznaczeń państwowych.

A. W. ZAWADZKI

Opracowanie projektów budżetów terenowych na rok 1953

W celu usprawnienia prac budżetowych w roku bieżącym omówione zostaną dalsze ogólne zasady budżetowe, które łącznie z poprzednimi uwagami, zawartymi w artykule pt. „Planowanie budżetów terenowych na rok 1953“, (zamieszczonym w Nr 14 „Rady Narodowej“) powinny dać ogólny pogląd na całość zagadnień związanych z opracowaniem projektów budżetów terenowych na rok 1953.

W szczególności poruszone zostaną następujące zagadnienia:

1. planowanie dochodów budżetowych,
2. planowanie wydatków inwestycyjnych,
3. powiązanie przedsiębiorstw na rozrachunku gospodarczym z projektami budżetów,
4. planowanie środków specjalnych i gospodarstw pomocniczych,

5. planowanie środków pochodzących z obowiązkowych świadczeń ludności w naturze (szarwark),
6. klasyfikacja budżetowa,
7. tryb opracowania projektów budżetów terenowych,
8. rola rad narodowych i ich komisji w opracowaniu projektów budżetów.

1.

Przy omawianiu planowania budżetów terenowych na rok 1953 zwrócono uwagę, że w celu zabezpieczenia powiązania wytycznych rzeczowych narodowego planu gospodarczego z limitami finansowymi wprowadzone zostały w roku bieżącym liczby kontrolne do planowania wydatków budżetowych.

Do planowania dochodów budżetowych liczby kontrolne nie będą opracowywane. Na nieco odmiennych zasadach odbywać się będzie planowanie budżetowe w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Przy planowaniu dochodów na rok 1953 należy przede wszystkim uwzględnić:

- a) zmiany w klasyfikacji,
- b) zmiany w podstawach wymiaru podatków i opłat,
- c) przeprowadzenie szczegółowej analizy wpływów roku bieżącego jako bazy wyjściowej do planowania na rok następny, z uwzględnieniem dodatkowo dochodów z nowopowstałych urzędów lub urzędzeń istniejących, których zakres ulegnie rozszerzeniu,
- d) istniejące w terenie i dotąd nie wyzyskane źródła dochodów.

2.

W porównaniu z rokiem ubiegłym znaczne zmiany zostały wprowadzone w planowaniu wydatków inwestycyjnych na rok 1953. Szczegółowe zasady w tym zakresie zostały uregulowane instrukcją Ministra Finansów z 30 czerwca 1952 r. stanowiącą załącznik Nr 2 do zarządzenia Ministra Finansów z 30 czerwca 1952 r. w sprawie opracowania projektu budżetu państwa na rok 1952 (Monitor Polski Nr A-60, poz. 913) oraz szeregiem dalszych zarządzeń.

Zmiany te są wynikiem wprowadzenia instrukcji Nr 93 PKPG stanowiącej załącznik do zarządzenia przewodniczącego PKPG Nr 163 z 20 maja 1952 r. w sprawie zasad i ramowego trybu sporządzania rocznych planów inwestycyjnych.

Podstawowe zasady i metody planowania przy opracowywaniu projektu planu inwestycyjnego na rok 1953, nie wyłączając planowania wydatków inwestycyjnych, zostaną omówione w artykule poświęconym tym zagadnieniom.

3.

Podstawę do ustalenia powiązań z budżetem przedsiębiorstw, działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego, stanowią bilanse dochodów i wydatków, obejmujące syntetyczne zestawienia wyników ich działalności finansowej w podziale kwartalnym. Bilanse te powinny być opracowane w oparciu o pełną dokumentację ustaloną w instrukcjach branżowych PKPG.

Należy tu podkreślić, iż w odróżnieniu od stosowanej przed rokiem metody powiązań przedsiębiorstw z budżetami terenowymi na rok 1953 obowiązuje zasada łączenia bilansów jednostkowych w zbiorcze pełnymi kwotami kwartalnych powiązań poszczególnych bilansów, a nie saldem powiązań rocznych. Ma to na celu urealnienie tych powiązań w trakcie wykonywania bilansów przez przedsiębiorstwo w poszczególnych kwartałach oraz zapewnienie dostatecznego i terminowego zasilenia przedsiębiorstw w środki obrotowe.

System powiązań obowiązuje również przy łączeniu projektów budżetów jednostkowych w zbiorcze, umożliwiając tym samym, zarówno dla

poszczególnych budżetów jednostkowych, jak i dla poszczególnych bilansów, ustalanie operatywnych kwot powiązań w trakcie wykonywania budżetów terenowych.

4.

Zasadnicze zmiany wprowadzone zostały w zakresie planowania budżetowego na rok 1953 środków specjalnych i gospodarstw pomocniczych.

Należy przede wszystkim zauważyć, że środki specjalne, których wyodrębnienie w roku 1952 pozostawione było uznaniu prezydium rad narodowych, w roku 1953 posiadać będą charakter obowiązkowy. A zatem uboczne dochody jednostek, uznane zarządzeniem Ministra Finansów za środki specjalne, z urzędu powinny być planowane i realizowane na zasadach środków specjalnych.

Jeżeli chodzi o gospodarstwa pomocnicze, to należy zauważyć, iż prowadzenie ich — w ramach ustalonych w zarządzeniu Ministra Finansów typów — pozostawione zostało nadal uznaniu prezydium rad narodowych.

Zarówno planowanie środków specjalnych jak i gospodarstw pomocniczych nie jest objęte liczbami kontrolnymi. Natomiast nie mogą one obejmować kredytów na inwestycje i kapitalne remonty, które powinny być planowane w preliminarzach wydatków macierzystych jednostek budżetowych.

Planowanie środków specjalnych na rok 1953 niewiele różni się od systemu stosowanego w roku 1952. Natomiast poważne zmiany wprowadzone zostały do metody planowania gospodarstw pomocniczych na 1953 r.

Gospodarstwa pomocnicze mogą być prowadzone na zasadach rozrachunku gospodarczego lub na zasadach uproszczonych. Pierwszy typ gospodarstw pomocniczych występuje w prezydiach Woj. RN, PRN i MRN (miast stanowiących powiaty). Zasady organizacji i systemu finansowego gospodarstw pomocniczych, prowadzonych przez jednostki budżetowe wg zasad rozrachunku gospodarczego określa zarządzenie przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z 25 kwietnia 1952 r. (Monitor Polski Nr A-37, poz. 545). Planowanie w gospodarstwach pomocniczych, prowadzonych na zasadach uproszczonych, opiera się na zarządzeniu Ministra Finansów z 30 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-60, poz. 914).

5.

Szczegółnej uwagi na obecnym etapie prac budżetowych w terenie wymaga sprawa właściwego zaplanowania budżetowego środków specjalnych, pochodzących z obowiązkowych świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (szarwark).

Świadczenia te posiadają wielkie znaczenie w terenie przy robotach drogowych, melioracjach, naprawach budynków szkolnych i innych urządzeń. Wartość finansowa świadczeń w naturze, przeciętnie biorąc, przekracza połowę kwoty budżetu gminy. Niemniej ten ważny odcinek zadań terenowych wykazuje wiele jeszcze usterek. Nie wszę-

dzie w terenie zdają sobie sprawę z tego, że świadczenia te mają charakter obowiązkowy, a nie dobrowolny, stąd też przeglądy w terenie niejednokrotnie stwierdzały zaniedbanie tego obowiązku, a także dowolność w wymiarze tych świadczeń. Prezydja Woj. RN i PRN powinny roztoczyć specjalną opiekę i dopilnować, by w trakcie obecnych prac budżetowych dopełniono wszystkich czynności wynikających z instrukcji Ministra Finansów z 12 maja 1952 r. w sprawie planowania budżetowego środków specjalnych pochodzących z obowiązkowych świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne oraz w sprawie wykonywania preliminarzy tych środków (Monitor Polski Nr A-44, poz. 632). Instrukcja ta została znowelizowana instrukcją z 30 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-60, poz. 915).

W obecnym stadium prac nad zestawieniem projektów budżetów terenowych nieodzowne są do zrealizowania następujące czynności:

- a) sporządzenie planu wymiaru świadczeń,
- b) zestawienie planu zużycia świadczeń,
- c) sporządzenie jednostkowych i zbiorczych preliminarzy środków specjalnych akumulowanych.

Należy przypomnieć, iż zgodnie z pkt. 25 i 26 powołanej instrukcji z 12 maja br. zbiorcze preliminarze środków akumulowanych są obowiązkowym załącznikiem do zbiorczych budżetów powiatów i województw.

6.

Klasyfikacja budżetowa na rok 1953 niewiele odbiega od stosowanej w roku 1952. Należy przy tym zauważyć, że przy wprowadzeniu zmian klasyfikacji wykorzystane zostały uwagi i postulaty organów terenowych wskazujące sposoby usprawnienia techniki budżetowej.

Klasyfikacja na rok 1952 przewidywała zgrupowanie dochodów w działach, rozdziałach i częściowo w paragrafach, a wydatków — w częściach, działach, rozdziałach, paragrafach i pozycjach.

Doświadczenie 1952 r. wykazało, iż celowe jest grupowanie nie tylko wydatków, ale i dochodów w częściach budżetowych. Stąd też do klasyfikacji budżetowej na 1953 r. wprowadzono podział na części, zarówno w dochodach jak i w wydatkach, przy czym oznaczenie części jest w dochodach i wydatkach jednakowe.

Klasyfikacja dochodów budżetowych na rok 1953 zawierać zatem będzie: części, działy, rozdziały oraz paragrafy.

Zmniejszona została w stosunku do 1952 r. ilość działów z 11 na 6, a to przez połączenie dawnych działów od 1 do 6 w jeden dział 1, oznaczony jako „dochody z gospodarki społecznej“. Pozostałe działy dochodów nie zostały zmienione. Natomiast na skutek ujednoczenia numeracji działów dochodów zarówno budżetu centralnego jak i budżetów terenowych, siłą rzeczy numeracja działów budżetów terenowych nie jest ciągła.

Szczegółową klasyfikację dochodów i wydatków budżetu centralnego i budżetów terenowych

określa zarządzenie Ministra Finansów z 20 czerwca 1952 r. w sprawie klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu państwa (Monitor Polski Nr A-60, poz. 912) z tym, że zarządzenie to nie ogranicza terminu ważności ustalonej klasyfikacji wyłącznie do roku 1953, co wskazuje na wejście w stadium krystalizowania się i stabilizacji techniki budżetowej po okresie pewnej elastyczności, występującym bezpośrednio po reformie z roku 1951.

7.

1. Tryb opracowania projektów budżetów terenowych na rok 1953 w porównaniu z rokiem 1952 nie zawiera różnic zasadniczych. Wprowadzono jednak szereg uproszczeń wydatnie zmniejszających ilość pracy manipulacyjno-zliczeniowej i tym samym umożliwiając poświęcenie więcej czasu na prace analityczne, na które w r. 1952 zwracano zbyt mało uwagi.

Opracowanie projektów budżetów terenowych można sprowadzić do następujących etapów:

- a) wstępne prace planowania budżetowego: ustalenie harmonogramów prac budżetowych, analiza sprawozdań, prace instruktorowe, podział liczb kontrolnych i doprowadzenie ich do szczebla jednostek planujących;
- b) oddolne planowanie preliminarzy i bilansów dochodów i wydatków przedsiębiorstw;
- c) wiązanie preliminarzy i bilansów w projekty budżetów jednostkowych;
- d) wiązanie projektów budżetów jednostkowych w projekty budżetów zbiorczych.

Prace dwóch pierwszych etapów zostały omówione w opublikowanym artykule w „Radzie Narodowej“ Nr 14 z r. 1952, ponadto odnosi się do nich szereg uwag podanych obecnie. Prace dwóch następnych etapów nie odbiegają od stosowanego trybu w roku 1952 (por. artykuł w „Radzie Narodowej“ Nr 14 z r. 1951 z tym, że wprowadzone zostały pewne uproszczenia).

Przed wszystkim przy opracowywaniu budżetu na rok 1952 formularz zbiorczego preliminarza wydatków był identyczny z formularzem preliminarza jednostkowego, tj. zawierał on rubryki paragrafów i pozycji. Na rok 1953 wprowadzono uproszczony wzór formularza zbiorczego wydatków, ograniczając go wyłącznie do paragrafów, przez co odpadnie znaczna ilość pracy przy sumowaniu pozycji.

Preliminarze jednostkowe po ich skontrolowaniu, skorygowaniu i zestawieniu w preliminarze zbiorcze przez jednostki nadrzędne zatrzymywane będą na tym szczeblu i dalej nie będą przesyłane; pozwoli to na zmniejszenie ilości sporządzanych preliminarzy jednostkowych i skróci obieg dokumentów. Dalsza analiza preliminarzy tych czy to przez organa finansowe, czy wydziały fachowe prezydium rady narodowej wyższego stopnia, odbywać się będzie na podstawie zbiorczych preliminarzy, które posiadają dostateczną ilość elementów do analitycznego ich skontrolowania. Oczywiście gdyby w poszczególnych wypadkach

organ finansowy czy wydział prezydium rady wyższego stopnia zażądał do wglądu preliminarzy jednostkowych należy je udostępnić bez sporządzania dodatkowych egzemplarzy.

Dla gospodarki komunalnej i mieszkaniowej wprowadzone zostały, zarówno dla dochodów i wydatków, odrębne formularze „2 ZGK“; formularze te są jednakowe zarówno dla preliminarzy jednostkowych, jak i zbiorczych i zawierają układ tylko w paragrafach; obejmują one ponadto dane do szczegółowej oceny analitycznej działalności urzędów komunalno-mieszkaniowych; dane te były w 1952 r. zbierane przy pomocy oddzielnych zestawień. W ten sposób nastąpiła kumulacja części 7 formularzy 1, 2, 2 Z oraz szczegółowych formularzy analitycznych w jeden typ formularza, z odrębieniem różnic w niektórych rozdziałach.

Znacznemu uproszczeniu uległ formularz zbiorczego budżetu powiatu i województwa (wzór Nr 8), a to przez ograniczenie zestawienia wydatków do rozdziałów włącznie (w 1952 r. do paragrafów); jak też przez skasowanie szeregu kolumn, które w 1952 r. wymagały szczegółowego wypełnienia.

Przy opracowaniu projektów budżetów wydziały finansowe prezydiów Woj. RN i PRN zwolnione zostały od obowiązku sporządzania projektów planów regulacji budżetów; plany te będą sporządzane dopiero po ostatecznym ustaleniu w ustawie budżetowej limitów, udziałów i dotacji wyrównawczych.

2. Omawiając sprawy uproszczeń w technice opracowania projektów budżetów terenowych należy zauważyć, że pewnym utrudnieniem w pracach budżetowych na 1952 r. było częste dokonywanie przez resorty zmian w ustalonych uprzednio limitach. Wprowadzenie zmian w niektórych limitach było uzasadnione brakiem dostatecznych jeszcze materiałów z terenu, które pozwalałyby na dokładne określenie potrzebnych limitów. Liczby kontrolne na 1953 r. opracowane zostały w sposób znacznie dokładniejszy, w oparciu o analizę sprawozdań 1951 r. i pierwszego półrocza 1952 r. Nie powinna zatem zachodzić istotna potrzeba dokonywania zmian w limitach finansowych ujętych w liczbach kontrolnych. Stąd też § 5 instrukcji ministra finansów w sprawie zasad i trybu opracowania projektu budżetu państwa na rok 1953 przewiduje, iż „w celu uniknięcia zakłóceń w pracach budżetowych w okresie opracowania projektów budżetów terenowych wprowadza się zakaz dokonywania zmian przekazanych liczb kontrolnych drogą zarządzeń resortowych“. W dalszym ciągu tegoż paragrafu podane jest, iż „w terminach przewidzianych w § 4 zarządzenia wprowadzającego niniejszą instrukcję władze naczelne w porozumieniu z zainteresowanymi prezydiami wojewódzkich rad narodowych będą miały możliwość usunięcia ewentualnych usterek w projektach budżetów terenowych“.

3. Jeżeli chodzi o zmiany limitów, to powołana instrukcja ministra finansów przewiduje uprawnienia dla właściwych prezydiów rad narodowych dokonywania zmian w limitach w następujących przypadkach:

- a) zwiększenie limitu na inwestycje niescentralizowane limitowe kosztem zmniejszenia wydatków bieżących z tym, aby limit łączny wyznaczony w liczbach kontrolnych dla danego rozdziału nie był przekroczony;
- b) zwiększenie wysokości limitów na inwestycje scentralizowane na wniosek prezydium Woj. RN za zgodą ministra finansów;
- c) w dziale 1 części 7 „Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej“ wolno jest przekroczyć limity wydatków w rozdziałach 1, 1a, 3, 4, 6, 15, 17, 69 i 72 pod warunkiem, że a) limity dochodów zwiększone zostaną przynajmniej o taką samą kwotę, co limity wydatków b) koszt jednostkowy produkcji lub usługi nie ulegnie skutek tego zwiększeniu; c) nie ulegnie zwiększeniu średnia płaca; usprawnienie to ma na celu uchwycenie pod względem budżetowym wszelkich istniejących zakładów komunalnych w terenie.

4. Znaczne uproszczenia w technice opracowania projektów preliminarzy jednostkowych i zbiorczych powinny ułatwić i usprawnić prace w terenie. Zwolnienie organów terenowych od znacznego nakładu prac manipulacyjno-zliczeniowych niewątpliwie spowoduje skierowanie wysiłków na analizę ekonomiczną materiałów budżetowych.

Analiza ekonomiczna preliminarzy budżetowych, zarówno na szczeblu budżetów jednostkowych jak i zbiorczych, poza stwierdzeniem zgodności preliminarzy ze wskaźnikami zadań terenowych planów gospodarczych oraz z ogólnymi wytycznymi resortowymi powinna wykazać, czy planowane normy i wydatki we wszystkich preliminarzach są istotnie uzasadnione rzeczywistymi potrzebami tych jednostek i czy dochody nie zostały zaniżone. W tym celu należy:

- a) porównać sumy norm, wydatków i dochodów zaplanowane w preliminarzach na rok 1953 z sumami kosztów jednostkowych, wydatków oraz dochodów wykonanych w I połowie br. oraz spodziewanego wykonania za cały rok bieżący,
- b) porównać w przekroju wszystkich resortowo podległych jednostek tego samego typu (objętych jednym rozdziałem) kwoty rzeczywistych (wykonanych) dochodów, kosztów jednostkowych i wydatków z planowanymi na 1953 r. dochodami, normami i wydatkami.

Pierwsza analiza powinna wykazać, czy w niektórych jednostkach zaplanowane normy i wydatki odbiegają wwyż w stosunku do norm i wydatków rzeczywiście wykonywanych i czy dochody nie zostały zaplanowane poniżej faktycznie wykonywanych. Po zanalizowaniu przyczyn tego stanu rzeczy i stwierdzeniu błędów w planowaniu należy normy i wydatki obniżyć do rzeczywistych potrzeb, a dochody podnieść do możliwych granic ich wykonalności.

Druga z kolei analiza powinna wskazać, czy w przekroju wszystkich jednostek danego typu nie

występują odchylenia i rozbieżności w rzeczywistości wykonywanych i zaplanowanych kosztach jednostkowych (normach), wydatkach normowanych i dochodach. Rozbieżności między kwotami jednostek tego samego typu powinny być skrupulatnie zbierane i przeanalizowane i w wypadku braku uzasadnienia usunięte. Analiza ta powinna również przyczynić się do usunięcia przerostów wydatków i podniesienia dochodów.

5. Analiza ta opierać się będzie na materiałach budżetowych opracowanych i przekazywanych przez jednostki podległe właściwym wydziałom. Materiały te, a w szczególności formularze wzoru Nr 1, Nr 2, Nr 2 Z, Nr 2 ZGK, powinny być zatem starannie i kompletnie wypełnione. Stąd też instrukcja ministra finansów w sprawie trybu opracowania projektu budżetu państwa, wprowadzając znaczne uproszczenia w technice sporządzania projektów preliminarzy i budżetów terenowych zaleca jednocześnie w § 11 bardzo rygorystycznie przestrzeganie obowiązku prawidłowego wypełnienia formularzy budżetowych.

8.

Budżety terenowe, które są odbiciem całej gospodarki danego terenu, nie tylko muszą być należycie opracowane zgodnie z wymogami strony formalno-budżetowej, ale przede wszystkim powinny one zawierać taką treść, aby postawione cele zostały osiągnięte.

W pracach budżetowych poważne zadania czekają komisje resortowe z komisjami finansów, budżetu i planu (finansowo-budżetowymi) na czele, a wyniki tych prac będą zależne od ich wzajemnej współpracy, jak również od współpracy z jednostkami budżetowymi oraz powiązania całego aparatu rad narodowych z szerokimi masami pracującymi. Powiązanie to przede wszystkim znajdzie swój wyraz na sesjach budżetowych. Stąd też sesje budżetowe powinny być starannie przygotowane.

Wygłaszane referaty o planie gospodarczym i projekcie budżetu przez przedstawicieli prezydium rad narodowych powinny być uzupełnione przez komisje finansów budżetu i planu (finansowo-budżetowe) w formie koreferatów, zawierających krytyczną ocenę przedstawionych projektów planów gospodarczych i budżetów. Od stopnia

opracowania referatów i koreferatów zależny będzie poziom dyskusji na sesjach.

Podczas prac swych komisje rad narodowych powinny posługiwać się ogólnymi wytycznymi polityki państwa, a nadto zarządzeniami i instrukcjami w tej dziedzinie obowiązującymi.

Przy pracach budżetowych w r. 1953 również powinny mieć zastosowanie wytyczne zawarte w okólniku Kancelarii Rady Państwa Nr 11 z 21 sierpnia 1951 r. („Rada Narodowa“ Nr 17 z r. 1951).

W pracach analitycznych komisje rad narodowych powinny szczególnie mieć na uwadze:

1. czy uwzględniono wszystkie możliwości w zakresie pełnego wykorzystania dochodów terenowych i mobilizacji miejscowych rezerw;
2. czy kredyty na poszczególne zadania uwzględniają podstawowe potrzeby ludności miejscowej i czy zachowana została właściwa hierarchia potrzeb;
3. czy podział liczb kontrolnych między budżety niższych stopni dokonany został słusznie, w szczególności zaś czy prezydium rady narodowej wyższego stopnia, dokonując podziału liczb kontrolnych, nie zatrzymało do swej dyspozycji nieuzasadnionych, nadmiernych kredytów z uszczerbkiem dla budżetów niższych stopni;
4. czy zachowana została zgodność zaplanowanych kredytów z założeniami projektów miejscowych planów gospodarczych i czy kredyty te mieszczą się w liczbach kontrolnych ustalonych przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia (dla zbiorczych budżetów województw — przez resortowe władze naczelne i Ministerstwo Finansów);
5. czy przy ustalaniu wysokości kredytów na poszczególne cele kierowano się zasadami celowej i oszczędnej gospodarki i przestrzegania dyscypliny finansowej.

Przy omawianiu zadań komisji rad narodowych w związku z kampanią budżetową na rok 1953 należałoby przypomnieć i poddać pod rozwagę inicjatywę Komisji Finansów, Budżetu i Planu Woj. RN we Wrocławiu, która w okresie prac nad budżetem na rok 1952 nie ograniczyła się do zwykłych prac nad rozpatrzeniem budżetu i planu, ale również instruowała w tym zakresie inne komisje na stopniach niższych.

B. BALINSKI

dyrektor Departamentu PKPG

Przygotowanie terenowego planu inwestycyjnego na rok 1953

Przystępując do opracowania projektu jakiegokolwiek planu konieczne jest zapoznanie się uprzednio w sposób gruntowny z obowiązującą w danej dziedzinie metodyką planowania. Warunek ten musi być zachowany przy opracowaniu

projektu planu inwestycyjnego na rok 1953, jeżeli mamy uniknąć błędów popełnianych w latach ubiegłych.

Przyswojenie sobie przez jednostki planujące należytej organizacji planowania oraz zasad obo-

wiązujących przy sporządzaniu planu inwestycyjnego na rok 1953, zebranie wszystkich elementów, niezbędnych do pogłębienia treści tego planu będzie dalszym dopełnieniem wspomnianego warunku.

Wreszcie jednym z podstawowych momentów prawidłowego sporządzenia planu inwestycyjnego będzie zapoznanie się inwestorów ze wszystkimi wytycznymi, instrukcjami i przepisami obowiązującymi na rok 1953.

Przy porównaniu wyników prac roku 1951 z rokiem 1952 w zakresie opracowywania projektów terenowego planu inwestycyjnego należy stwierdzić poważny postęp, przede wszystkim w opanowaniu metodologii planowania. Jednak reguła ta nie może mieć zastosowania w skali krajowej, gdyż w wielu dziedzinach daly się zauważyć jeszcze poważne uchybienia i biorąc ogólnie, poziom planowania inwestycji w aparacie terenowym okazał się znacznie niższy niż w aparacie centralnym. Trzeba będzie włożyć dużo wysiłku, aby poziom ten wzrósł w roku bieżącym i projekt planu na rok 1953 był bardziej dojrzały zarówno do rozpatrzenia go jak i zatwierdzenia. Jednostki przemysłu terenowego oraz budowlane przedsiębiorstwa powiatowe, a także wydziały zdrowia i wydziały handlu powinny włożyć jak najwięcej wysiłku, aby poprawić obecny stan rzeczy. Jednostki te znajdują się wyraźnie na ostatnim miejscu w klasyfikacji co do poziomu planowania inwestycji terenowych. Stwierdzenie to nie oznacza bynajmniej, aby inne wydziały pracowały w zakresie inwestycji w sposób zadowalający. I tak np. spośród wydziałów rolnictwa i leśnictwa jako szczególnie słabo pracujące należy wymienić wydziały Prezydium Woj. RN w Koszalinie, w Rzeszowie i w Warszawie, z wydziałów oświaty wymienić należy wydziały Prezydium Woj. RN w Białymstoku, Koszalinie, Wrocławiu, Gdańsku i Szczecinie. W zakresie gospodarki komunalnej znacznie gorsze wyniki od innych w zakresie inwestycji ma Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w woj. warszawskim. Wiele do życzenia pozostawia również praca wydziałów gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w woj. olsztyńskim, szczecińskim i gdańskim. W zakresie służby zdrowia, która ogólnie biorąc wszędzie słabo pracuje w zakresie inwestycji, szczególnie niedostatecznie pracują wydziały zdrowia Prezydium MRN i Woj. RN w Łodzi.

Niedostateczny jeszcze poziom planowania inwestycji w aparacie terenowym może mieć różne przyczyny, lecz główną przyczynę stanowi fakt, że stopień znajomości metodyki planowania jest niezadowalający, a w przypadku gdy nawet inwestorzy są obeznani z podstawowymi zasadami planowania inwestycji od strony teoretycznej, to jednak nie umieją jeszcze stosować ich w praktyce.

Znana jest już powszechnie zasada planowania inwestycji w oparciu o dokumentację projektowo-kosztorysową oraz zasada włączania do planu jedynie inwestycji posiadających co najmniej projekty wstępne wraz z kosztorysami należycie opracowanymi i zatwierdzonymi. Zasada ta wymaga,

aby inwestor w porę przygotowywał dokumentację, w przeciwnym bowiem razie spotkać się może z odmową włączenia nieudokumentowanej inwestycji do planu. Stwierdzić jednak należy, że w praktyce zasada ta nie jest jeszcze wszędzie właściwie stosowana w aparacie inwestycyjnej służby terenowej. Inwestorom wielokrotnie zwracano przy różnych okazjach uwagę, że dokumentacja projektowo-kosztorysowa nie jest tylko biurokratyczną formalnością. Przepis o niewłączaniu do planu inwestycji nie posiadających projektów wstępnych z kosztorysami znajduje głębokie uzasadnienie merytoryczne, bowiem inwestycje nieudokumentowane są inwestycjami nieprzemysłowymi w swej celowości, bądź w koncepcji rozwiązania, a ponadto koszt ich nie jest sprawdzony. Wskutek tego włączanie takich inwestycji do planu wywołuje później szereg niepożądanych zjawisk w gospodarce planowej kraju w zakresie finansowym, materiałowym, kadrowym itd.

W wielu wypadkach spotykamy się z faktami świadczącymi o formalnym ustosunkowaniu się inwestorów do zagadnienia dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz do zasady opierania na niej planu inwestycyjnego, gdy tymczasem ta zasada nakłada na inwestorów szczególne obowiązki. Nie wystarczy, aby inwestor miał w porę opracowany projekt i kosztorys, lecz projekt i kosztorys powinien być wszechstronnie i gruntownie przeanalizowany na posiedzeniach komisji oceny projektów inwestycyjnych, a następnie zatwierdzony.

Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego znane są przypadki odbywania posiedzeń komisji oceny projektów w sposób formalny, bez dyskusji, bez walki o celowość i efektywność inwestycji. W wielu przypadkach komisje oceny projektów inwestycyjnych podchodzą do tych zagadnień powierzchownie i formalistycznie, natomiast brak jest jakiegokolwiek troski o zgłębienie treści przedstawianego projektu, o jego realność i celowość, jedyną ich troską jest, aby projekt jak najszybciej zatwierdzić i tym samym nie przeszkodzić inwestorowi we włączeniu inwestycji do planu. Tego rodzaju metodom postępowania, należy wypowiedzieć jak najostrzejszą walkę. Metody te, rodzące się najczęściej na gruncie fałszywie pojętego tzw. patriotyzmu lokalnego, przynoszą gospodarce narodowej znaczne szkody.

Dokumentacja projektowo-kosztorysowa nie jest formalnością. Stanowi ona konkretyzację zadań polityczno-gospodarczych. Przy opracowywaniu, analizowaniu i zatwierdzaniu jej wszystkich stadiów należy podchodzić do zagadnienia każdej nowej inwestycji z pełnym zrozumieniem wagi problemu, ze zrozumieniem celu dokumentacji oraz z pełnym poczuciem odpowiedzialności za jakość tej dokumentacji i podejmowane decyzje. Szczególnie dużo dbałości, wysiłku i troski należy poświęcić opracowaniu założeń projektu i projektu wstępnego, tj. stadiów, w których jeszcze może i musi być dyskutowana celowość danej inwestycji oraz jej efektywność.

Jak zaznaczono wyżej, przed przystąpieniem do opracowania planu inwestycyjnego konieczne jest

zapoznanie się inwestorów ze wszystkimi wytycznymi, instrukcjami i przepisami obowiązującymi na rok 1953.

Przede wszystkim obowiązuje gruntowna znajomość instrukcji Nr 93 w sprawie zasad i ramowego trybu sporządzania rocznych planów inwestycyjnych stanowiącej załącznik do zarządzenia przewodniczącego PKPG Nr 163 z 20 maja 1952 r. Uzupełnieniem tej instrukcji jest instrukcja Nr 93 BM w zakresie planowania budownictwa mieszkaniowego oraz instrukcja Nr 94 w sprawie sporządzenia planu nakładów inwestycyjnych w zakresie maszyn, urządzeń, narzędzi i inwentarza na rok 1953.

Instrukcje wymienione bynajmniej nie wyczerpują jeszcze całokształtu metodyki planowania inwestycji obowiązującej inwestorów w zakresie projektu planu na rok 1953. Dlatego też inwestorzy powinni ponadto zaznajomić się z postanowieniami pisma okólnego przewodniczącego PKPG w sprawie sporządzenia projektu planu inwestycyjnego na rok 1953, zarządzenia przewodniczącego PKPG i ministra finansów w sprawie zasad oraz trybu planowania, zatwierdzania i realizacji inwestycji niescentralizowanych — limitowych, zarządzenia przewodniczącego PKPG i ministra finansów Nr 196 z dnia 27 czerwca 1952 r. w sprawie zasad rozgraniczenia działalności inwestycyjnej od eksploatacyjnej i wreszcie z postanowieniami uchwały Prezydium Rządu Nr 522 z 1 lipca 1952 r. w sprawie zasad oraz trybu oddawania inwestycji do użytku (eksploatacji).

Gruntowna znajomość wszystkich wymienionych aktów normatywnych, które znacznie zbliżają nas w metodzie planowania do wzorów radzieckich, jest wstępnym warunkiem prawidłowego opracowania projektu planu inwestycyjnego na rok 1953 i dlatego też należy im poświęcić szczególną uwagę.

Instrukcja PKPG Nr 93 jest instrukcją ramową i ogólnie obowiązującą wszystkich inwestorów. Nie uwzględnia ona jednak przy planowaniu zagadnień specyficznych dla poszczególnych działów i gałęzi gospodarki narodowej oraz dla działów usług socjalnych, kulturalnych itp.

Wśród wielu przepisów wymienionych instrukcji, odmiennych niż dotychczasowe bądź całkiem nowych, niektóre zasługują na specjalne podkreślenie lub omówienie.

Według kolejności układu instrukcji pierwszym z nich jest postanowienie o podziale maszyn i urządzeń na wymagające oraz na niewymagające montażu. Nowy ten podział znajduje wyraz zarówno w planowaniu jak i w sprawozdawczości inwestycyjnej i ma na celu zapobieżenie przedwczesnemu zamawianiu i gromadzeniu przez inwestorów maszyn i urządzeń zwłaszcza tych, które przed uruchomieniem wymagają robót montażowych.

W zakresie nakładów na zakup narzędzi i inwentarza wprowadzono szereg nowych przepisów. W szczególności przy kwalifikowaniu środków trwałych obniżono dolną granicę wartości ze zł

900 do zł 300. Zgodnie z tym przepisem zakupy, przedmiotów, których okres użytkowania jest dłuższy niż 1 rok, a wartość przekracza zł 300, stanowią nakłady inwestycyjne.

W zakresie planowania, zatwierdzania i realizacji inwestycji polegających wyłącznie na zakupach maszyn, urządzeń, narzędzi i inwentarza oraz na drobnych robotach budowlano-montażowych wprowadzono nowy rodzaj inwestycji, tzw. niescentralizowanych — limitowych oraz pozalimitowych. W związku z tym wprowadzono do klasyfikacji nakładów inwestycyjnych nowy podział inwestycji na inwestycje scentralizowane i niescentralizowane. Podziału tego nie należy utożsamiać z podziałem inwestycji na planowane centralnie i planowane terenowo.

Inwestycje scentralizowane są to zawsze inwestycje limitowe i dzielą się one z kolei na inwestycje I i II grupy. Planowane są one w ramach limitów ustalonych przez Radę Ministrów (indywidualnie dla każdej inwestycji I grupy oraz globalnie dla inwestycji II grupy) i wykazywane są indywidualnie w spisach tytułów planu inwestycyjnego. Inwestycje niescentralizowane mogące polegać wyłącznie na zakupach maszyn, urządzeń itd, bądź drobnych robotach budowlano-montażowych, dzielą się z kolei na limitowe, które są przedmiotem planu inwestycyjnego i których globalne limity ustala Rada Ministrów dla poszczególnych inwestorów centralnych, oraz na pozalimitowe nie wchodzące w zakres planu inwestycyjnego, co do których zostaną wydane odrębne przepisy w ciągu roku bieżącego.

Wprowadzono również zmiany w dokumentacji inwestycyjnej. Zmiany te mają charakter nie tylko formalny, ale i merytoryczny. Zniesione zostało pojęcie dokumentacji technicznej, która była z reguły utożsamiana z dokumentacją projektową, z projektami, w wyniku czego niedostateczną uwagę zwracano na stronę kosztorysową dokumentacji. Aby temu w części zapobiec ustalono pojęcie dokumentacji projektowej i dokumentacji kosztorysowej, które obecnie stanowią całość pod nazwą dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

W dokumentacji prawnej zwrócić należy uwagę również na nowe postanowienie, ważne dla terenowego przemysłu, a mianowicie, że w skład dokumentacji tej wchodzi dowód uzgodnienia z Centralnym Urzędem Geologii, lub z upoważnionymi przez Urząd instytucjami, wyników badań co do zasobów surowcowych wówczas, gdy produkcja przedsiębiorstwa ma być oparta na surowcach miejscowych (np. cegielnie, wapienniki, huty szkła, kamieniołomy itp.).

Wprowadzono również szereg zmian w zakresie formularzy planowania. Zmniejszona została ich ilość, przy czym wprowadzono kilka formularzy nowych, a dotychczas istniejące zostały zrewidowane w swym układzie, treści i objaśnieniach co do sposobu ich wypełniania. Na fakt ten powinni inwestorzy zwrócić należyłą uwagę.

Podstawowe zasady opracowania planu inwestycyjnego (rozdział 7 instrukcji Nr 93) nie uległy zasadniczym zmianom, lecz zostały uzupełnione.

Wśród wielu obowiązków, jakie nakłada na inwestorów instrukcja PKPG Nr 93, obowiązków na ogół znanych i wymaganych w latach ubiegłych, na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje nowy obowiązek — starannego analizowania istniejących zdolności produkcyjnych i usługowych oraz stopnia ich wykorzystania. Instrukcja akcentuje przy tym konieczność brania w rachubę tzw. pozainwestycyjnych czynników wpływających na wzrost zdolności oraz umożliwiających często wykonanie całości, lub części nowych zadań produkcyjnych lub usługowych bez potrzeby uciekania się do nowych inwestycji.

W związku z powyższym inwestorzy przy przedstawieniu projektów planów inwestycyjnych będą musieli przedstawiać bilanse zdolności produkcyjnych lub usługowych. W świetle tych bilansów, które powinny uzasadniać plan inwestycyjny w zakresie nowego budownictwa organa planowania będą analizować i sprawdzać celowość podejmowania nowych inwestycji.

Przy analizie założeń i projektów wstępnych należy w pełni wyciągnąć praktyczne wnioski z zasad, jak najwyższej efektywności nakładów inwestycyjnych oraz z zasady jak najoszczędniejszego projektowania inwestycji. W wielu projektach dostrzec można zjawisko tzw. gigantomanii, lub nieoszczędne rozwiązania konstrukcyjne, zbędne, a zarazem kosztowne pozycje, zbyt małą koncentrację przestrzenną obiektów, powodującą niepotrzebne zwiększenie kosztów inwestycji w zakresie uzbrojenia terenu, a także i kosztowniejszą eksploatację inwestycji po oddaniu jej do użytku. Ze zjawiskami tymi należy bezwzględnie walczyć przy analizowaniu projektów inwestycji pamiętając, że tylko przy pełnym uwzględnieniu istniejących rezerw w zdolnościach produkcyjnych i usługowych, które często pozwalają na wykonanie nowych zadań bez nowych inwestycji, oraz wypowiedzią walkę wszelkim przerostom, może być zapewnione najefektywniejsze wykorzystanie socjalistycznej akumulacji na cele inwestycyjne w gospodarce narodowej.

Drugą częścią dokumentacji projektowo-kosztorysowej, częścią niemniej ważną od poprzedniej, jest dokumentacja kosztorysowa. Wprawdzie zagadnienie kosztorysów jest niełatwe i istnieją obiektywne trudności prawidłowego skosztorysowania inwestycji, jednakże trudności te nie mogą absolutnie nikogo zwalniać od obowiązku dokładania wszelkich starań, aby kosztorysy były opracowane realnie. Obowiązkiem inwestorów wszystkich szczebli jest pokonywać trudności w kosztorysowaniu, czuwać nad realnym kosztorysowaniem, kontrolować podstawy kosztorysowania i inwestycji i ich rocznego zakresu rzeczowego oraz walczyć ze szczególnie niebezpiecznym w tej dziedzinie zjawiskiem zaniżania kosztów.

Z uwagi na istniejące przepisy o zakazie włączania do planu inwestycji nieposiadających zatwierdzonego ostatecznie projektu wstępnego wraz z kosztorysem, przy rozpatrywaniu projektów planów inwestycyjnych w Państwowej Komisji Pla-

nowania Gospodarczego inwestorzy będą obowiązani udowodnić posiadanie projektów i kosztorysów, przedstawiając odpis protokołu KOPI właściwej do ostatecznego rozpatrzenia i zatwierdzenia dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Wnioski inwestycyjne, nie oparte o zatwierdzony ostateczny projekt wstępny i kosztorys, będą rozpatrywane i przyjmowane przez PKPG warunkowo. Jeśli dokumentacja projektowo-kosztorysowa nie będzie w porę uzupełniona, wówczas inwestycje nie udokumentowane nie zostaną przyjęte i włączone do planu na rok 1953.

Z kolei należałoby zwrócić uwagę na niedostateczne stosowanie przez inwestorów planowania terenowego zasady prawidłowego oceniania stanu wykonania inwestycji na dzień 31 grudnia roku przedplanowego, a więc podstawy wyjściowej dla określenia zakresu rzeczowego inwestycji przechodzących na następny rok. Rezultatem tego błędu są poważne tzw. „poślizgi“, zakłócające plan inwestycyjny wkrótce po jego zatwierdzeniu i rozpoczęciu realizacji. Dlatego też inwestorów obowiązuje sumienne zbadanie postępu robót budowlano-montażowych prowadzonych w roku bieżącym na budowach i rzetelna ocena przewidywanego stanu budowy na dzień 31 grudnia 1952 r. To samo dotyczy dostaw inwestycyjnych objętych planem bieżącego roku. Zarówno roboty, jak i dostawy inwestycyjne, objęte planem na 1952 rok w zakresie, który według ich uzasadnionych przewidywań nie zostanie wykonany do dnia 31 grudnia 1952 r., powinny być bezwzględnie włączone do projektu planu na 1953 r. w ramach przyznaných limitów. Wszelkie tzw. „poślizgi“, jakie mogą wyniknąć z nieprawidłowej oceny przewidywanego stanu wykonania inwestycji na koniec br., będą mogły być pokryte praktycznie tylko w ramach planu inwestycyjnego terenowego na 1953 r. dla danego inwestora naczelnego, gdyż na 1953 r. (w odróżnieniu od lat poprzednich) nie jest przewidywana żadna ogólna rezerwa planu w dyspozycji PKPG, a rezerwy inwestorów centralnych są ustalone bardzo oszczędnie i powinny być raczej zużyte na zaspokojenie nowych, dodatkowych oraz pilnych potrzeb, jakie mogą wyłonić się w ciągu roku. Konsekwencją wyczerpania rezerw byłyby przeróbki zatwierdzonego planu, przy czym inwestycje mniej ważne musiałyby ulec ograniczeniom, bądź przesunięciu na rok następny.

Z tych samych przyczyn należy jeszcze raz zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo zaniżania kosztorysów budów, gdyż możliwości ewentualnego dofinansowywania ich w 1953 r. będą bardzo problematyczne, chyba kosztem innych inwestycji.

Następną elementarną zasadą planowania inwestycji, również znaną, lecz w praktyce przez inwestorów jeszcze niedostatecznie opanowaną, jest zasada koncentracji nakładów inwestycyjnych. Podkreślić tu musimy z całym naciskiem konieczność koncentracji nakładów przede wszystkim na inwestycje rozpoczęte w ubiegłych latach do roku 1952 włącznie, aby mogły one być jak najszybciej zakończone i oddane do użytku, jeśli nie w całości,

to chociażby w odpowiedniej części dającej efekt gospodarczy. Nieliczenie się z tą zasadą, przy jednoczesnym rozpoczynaniu nowych inwestycji, prowadzi do nadmiernego rozszerzania zasięgu robót inwestycyjnych, do poważnych trudności na odcinku wykonawstwa przez przedsiębiorstwa budowlano-montażowe (szczególnie na odcinku zaopatrzenia materiałowego oraz kadr roboczych) oraz do zamrażania ze stratą dla gospodarki narodowej znacznych środków materiałowych i finansowych w budowach przerwanych, bądź też wykonywanych w niedostatecznym tempie.

Przy rozpatrywaniu projektów planu inwestycyjnego na 1952 r. stwierdzono aż nazbyt często, że inwestorzy planowania terenowego stosowali swoistą i szkodliwą dla gospodarki narodowej taktykę rozpoczynania wielu nowych inwestycji, przy jednocześnie niedostatecznym tempie kontynuacji i kończenia inwestycji będących w toku. Tego rodzaju tendencje, świadczące o resortowym lub lokalnym, a nie ogólnopolskim nastawieniu wobec planu inwestycyjnego, będą w roku bieżącym z większą jeszcze czujnością ujawniane i likwidowane. Zagadnienie szybkiego i prawidłowego oddawania inwestycji do użytku posiada niezmiernie ważne znaczenie dla całości gospodarki narodowej oraz dla gospodarki terenowej. Stąd też na zagadnienie to należy zwrócić w bieżącym roku szczególną uwagę.

Dotychczasowa praktyka wykazała jednak, że jeszcze niedostatecznie lub zgoła fałszywie pojmują inwestorzy znaczenie planu oddawania inwestycji do użytku. Plan zbyt często jest traktowany przez inwestorów jako pewnego rodzaju formalność dla zadość uczynienia wymaganiom instrukcji.

Plany oddawania inwestycji do użytku są często oderwane, niepowiązane ani z treścią wniosków inwestycyjnych, ani z planami produkcyjnymi lub usługowymi, a terminy oddania inwestycji do użytku ustalane są z dużym zapasem asekuracyjnym.

Dotychczasowy stan rzeczy będzie musiał jednak ulec radykalnej zmianie ze względu na wielką wagę, jaką posiadają plany oddawania inwestycji do użytku. Plany te stanowią ogniwo wiążące całość planu inwestycyjnego z planami produkcji oraz usług. W planach tych zawiera się sens planowania inwestycji w ogóle, albowiem głównym zadaniem planu inwestycyjnego jest zapewnienie przyrostu zdolności produkcyjnych i usługowych w takich rozmiarach i terminach, jakie są nakreślone przez tempo rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej zgodnie z podstawowymi zadaniami polityczno-gospodarczymi na planowany okres. Zrozumienie tego obowiązku przez inwestorów jest niezbędnym warunkiem prawidłowego planowania inwestycji. Zadaniem naszym jest nie inwestowanie dla inwestowania, lecz zapewnienie gospodarce narodowej określonych co do rozmiarów efektów gospodarczych z działalności inwestycyjnej i to w ustalonych terminach. Plan oddawania inwestycji do użytku powinien być wyrazem konkretnego zastosowania omówionej zasady na każdym odcinku działalności inwestycyjnej.

Zasady oraz tryb oddawania inwestycji do użytku określa omawiana instrukcja Nr 93 i uchwała Prezydium Rządu Nr 522 z 1 lipca 1952 r.

Aby plany oddawania inwestycji do użytku były prawidłowo opracowane, inwestorzy powinni bezwzględnie zapoznać się z postanowieniami zawartymi w wymienionych wyżej przepisach.

Przed wszystkim inwestorzy powinni uświadomić sobie właściwy cel i znaczenie planu oddawania inwestycji do użytku, oraz zdać sobie sprawę z różnicy, jaka istnieje pomiędzy zakończeniem jednego lub kilku obiektów a możliwością oddania ich do użytku. Różnica bywa często bardzo wielka i postaramy się ją przedstawić na kilku przykładach. Jeżeli budujemy halę i kotłownię, przy czym produkcja w hali może być uruchomiona tylko pod warunkiem zakończenia kotłowni, wówczas zakończenie tylko samej hali lub tylko kotłowni nie jest absolutnie równoznaczne z oddaniem inwestycji do użytku, albowiem eksploatacja może nastąpić wówczas, gdy zarówno hala jak i kotłownia będą zakończone i uznane za gotowe do użytku. Jeżeli w okresie zimowym zostaną wykończone całkowicie budynki mieszkalne, lecz nie będzie gotowa kotłownia centralna, wówczas nie może być mowy o oddaniu do użytku budynków mieszkalnych, choć są zupełnie zakończone. Stąd wniosek, że, jeśli inwestycja lub jej etap składa się z kilku obiektów związanych ze sobą funkcjonalnie i które mogą dać efekt gospodarczy lub użytkowy tylko łącznie wszystkie razem wzięte, wówczas zakończenie któregośkolwiek z nich lub nawet wszystkich, z wyjątkiem ostatniego, nie jest wcale równoznaczne z oddaniem ich do użytku. Z tych przykładów widzimy, że inwestycje mogą być oddawane do użytku tylko w całości, bądź określonym: częściami (część obiektu, obiekt, zespół obiektów, zespół maszyn, a czasem poszczególna maszyna), które dają określony efekt gospodarczy lub użytkowy założony w planie. Pod tym kątem widzenia należy też opracowywać plany oddawania inwestycji do użytku.

Na prawidłowe sporządzenie tych planów w roku bieżącym będzie musiał być skierowany duży wysiłek zarówno inwestorów bezpośrednich, jak i wszystkich szczebli nadrzędnych. Przy rozpatrywaniu projektów planów inwestycyjnych będzie zwracana szczególna uwaga na: a) stosunek całości nakładów limitu inwestora do nakładów na obiekty oddawane do użytku oraz do ich wartości kosztorysowej, b) rozmiary obiektów oddawanych do użytku oraz ich zdolności produkcyjne i usługowe, a także na c) mobilizujące terminy oddawania inwestycji lub ich etapów do użytku.

Trzeba również wyraźnie podkreślić, że analiza tego rodzaju będzie miała duży wpływ na ustalenie ostatecznych limitów inwestycyjnych dla danego inwestora.

Kończąc omawianie powyższego zagadnienia, należy również zwrócić uwagę inwestorów na uregulowanie zasad oraz trybu oddawania inwestycji do użytku. Oddanie inwestycji lub jej etapu do użytku będzie mogło w roku 1953 nastąpić

jedynie na podstawie zbadania, przez specjalne komisje odbioru, stopnia gotowości inwestycji do użytku oraz wydanego przez te komisje zezwolenia na podjęcie eksploatacji. Odbiorów tych nie należy w żadnym razie utożsamiać z odbiorami częściowymi lub ostatecznymi robót i obiektów, dokonywanymi przez inwestora od wykonawcy (przedsiębiorstwa budowlano-montażowego). Do zadań komisji odbioru należeć będzie zbadanie i ocena gotowości inwestycji (lub jej etapu) do eksploatacji oraz wydanie zezwolenia na podjęcie eksploatacji, bądź orzeczenia o niemożności oddania inwestycji do użytku. Tylko protokół komisji będzie mógł stanowić podstawę do ewentualnego wykazania w sprawozdaniu z wykonania planu inwestycyjnego, że dana inwestycja została oddana do użytku, oraz podstawę do premiowania inwestorów w przypadku, jeśli regulamin uzależnia premiowanie od wykonania planu oddawania inwestycji do użytku.

Inwestycje I grupy planowane terenowo będą przyjmowane w zasadzie przez komisje resortowe, a w pewnych przypadkach przez komisje rządowe, zależnie od wielkości, charakteru i znaczenia inwestycji dla gospodarki narodowej. Inwestycje II grupy planowane terenowo będą przyjmowane przez komisje terenowe (wojewódzkie, powiatowe, miejskie lub gminne) lub w pewnych przypadkach (drobne inwestycje) przez komisje wewnętrzne inwestora bezpośredniego. Przez komisje terenowe będą ponadto przyjmowane obiekty budownictwa mieszkaniowego osiedlowego bądź rozproszonego w administracji prezydiów rad narodowych. Uchwała Prezydium Rządu stwarza w ten sposób warunki dla oddawania inwestycji do użytku w sposób odpowiedzialny i zapewnia należyta odpowiedzialność za oddawanie inwestycji do użytku w odpowiednim stanie gotowości technicznej i gospodarczej. W rezultacie postanowień tej uchwały nastąpi lepsza mobilizacja zarówno inwestorów jak i wykonawców inwestycji nie tylko do termi-

nowego oddawania ich do użytku, ale i do oddawania ich do użytku w stanie pozwalającym rzeczywiście na rozpoczęcie eksploatacji. Rzecz jasna, że postanowienia uchwały powinny wpłynąć również na prawidłowe opracowanie i realizację planów oddawania inwestycji do użytku.

Reasumując powyższe uwagi, trzeba podkreślić, że inwestorzy powinni być przygotowani do tego, iż przy przyjmowaniu projektów planu inwestycyjnego na 1953 r. położony będzie szczególny nacisk na analizę:

- a) celowości nowych inwestycji,
- b) stanu dokumentacji projektowo-kosztorysowej,
- c) stopnia koncentracji nakładów, zwłaszcza na inwestycjach rozpoczętych w latach ubiegłych,
- d) planów oddawania inwestycji do użytku.

Rzeczowa analiza projektów planu, ze szczególnym uwzględnieniem powyższych punktów, powinna doprowadzić do podniesienia jakości skonstruowanego planu inwestycyjnego na wyższy poziom. Powinna ona zapobiec popełnianiu w planowaniu błędów, które mają charakter nie tylko gospodarczy, ale i polityczny.

Zarówno W. I. Lenin jak i J. W. Stalin wielokrotnie wskazywali na zasadę partyjności w planowaniu oraz wyrażali myśl, że budownictwo inwestycyjne jest zagadnieniem nie tylko gospodarczym, ale i zagadnieniem polityki. W. Mołotow podkreślił niegdyś wagę tego zagadnienia w następujących słowach: „Jutrzejszy dzień socjalizmu zależy przede wszystkim od sukcesów budownictwa, które dziś realizujemy. Walka o rozmiary i charakter budownictwa miała zawsze głębokie znaczenie polityczne“.

Z zasady partyjności planowania oraz z zadań i znaczenia budownictwa inwestycyjnego wynika, że błędy popełniane w planowaniu i realizacji inwestycji są również błędami politycznymi, które opóźniają marsz do socjalizmu.

J. SOKOŁOWSKI

Rady narodowe organizują nowy rok szkolny

Prace przygotowawcze do nowego roku szkolnego 1952/53 są w pełnym toku. Po raz trzeci rady narodowe biorą aktywny udział w organizowaniu i przeprowadzaniu tej akcji osiągając w pracy coraz lepsze wyniki.

W tym roku prezydja rad narodowych dużo wcześniej przystąpiły do przygotowania nowego roku szkolnego. Już w styczniu, lutym i marcu w wielu województwach i powiatach powstały komisje przygotowania bazy materialnej szkół, omawiano przygotowanie roku szkolnego na posiedzeniach komisji oświaty i kultury oraz na sesjach rad narodowych. Prezydja Woj. RN wydały szereg zaleceń w tej sprawie dla prezydiów niższych stopni, kierowników i dyrektorów szkół i placów-

wek oświatowo-wychowawczych (woj. Łódź, Kielce, Kraków, Lublin, Poznań, Szczecin, Rzeszów i w. in.).

Wydziały oświaty prezydiów wojewódzkich rad narodowych opracowały szczegółowe harmonogramy prac, zapoznając z nimi terenowe rady narodowe, kierowników i dyrektorów szkół i komitety rodzicielskie (Lublin, Poznań, Kielce).

Prezydja rad narodowych podejmowały specjalne uchwały zobowiązując podległe sobie komórki do wykonania zadań w związku z przygotowaniem bazy materialnej szkół. Prezydium Woj. RN w Szczecinie podjęło w dniu 29.V.1952 r. uchwałę w sprawach bytowo-mieszkaniowych nauczycieli, a prezydja PRN w Szczecinie, Nowogar-

dzie i Choszczynie — w maju i w czerwcu w sprawach przygotowania nowego roku szkolnego (izby lekcyjne, remonty, sprzęt, opał itd.).

Prezydium Rady Narodowej m. Łodzi podjęło uchwałę stwarzającą realne możliwości do rozwinięcia współzawodnictwa na terenie dzielnicy między szkołami i między prezydiami dzielnicowych rad narodowych na terenie m. Łodzi, w przygotowaniu szkół i placówek oświatowo-wychowawczych do nowego roku szkolnego. Do pracy zmobilizowano komitety rodzicielskie i młodzież szkolną. Dotychczas na terenie m. Łodzi wykonano już większe roboty malarskie w 43 obiektach, drobne remonty malarskie w 24 obiektach, roboty ciesielskie w 118 obiektach, reperacje i smołowanie dachów w 138 obiektach. Prócz tego wykonano wiele innych robót zduńskich, stolarskich, murarskich itd., 50% szkół zostało zaopatrzonych całkowicie w opał. Komisja Współzawodnictwa przy Radzie Narodowej m. Łodzi przeprowadziła kontrolę przygotowań do nowego roku szkolnego.

Na polecenie Prezydium Woj. RN w Poznaniu odbyły się specjalne posiedzenia Prezydium PRN z udziałem członków komisji oświaty i kultury, a także omawiano tę sprawę na sesjach rad narodowych. Nic też dziwnego, że remonty budynków i pomieszczeń szkolnych oraz naprawa sprzętu szkolnego są w woj. poznańskim przeprowadzane we wszystkich powiatach na szeroką skalę i przebiegają na bazie współzawodnictwa.

W woj. lubelskim przygotowaniem do nowego roku szkolnego kieruje Prezydium Woj. RN — Wydział Oświaty i Komisja Oświaty i Kultury. Wydział Oświaty i Komisja Oświaty i Kultury oparł przygotowanie na współzawodnictwie socjalistycznym między szkołami i placówkami oświatowymi, gminami i powiatami.

W powiecie mińsko-mazowieckim (woj. warszawskie) akcją przygotowania roku szkolnego zajmuje się Wydział Oświaty oraz Komisja Oświaty i Kultury w porozumieniu z Prezydium PRN. Przygotowanie nowego roku szkolnego 1952/53 zostało tam przeanalizowane na wspólnym posiedzeniu. Prezydium GRN, szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze zostały zmobilizowane do współzawodnictwa ze sobą.

W gminie Chróście (pow. mińsko-mazowiecki) dzięki staraniom Prezydium GRN i Komisji Oświaty i Kultury wyremontowano już prawie wszystkie szkoły. zdobyto trzecią izbę lekcyjną dla szkoły podstawowej w Wąsach. Wynik taki osiągnięto dzięki temu, że sprawa przygotowania nowego roku szkolnego była omawiana po kilka razy na posiedzeniach Prezydium GRN, jej sesjach i odprawach sołtysów.

Prezydium MRN w Gdyni podjęło specjalną uchwałę w sprawie przygotowania roku szkolnego, zmobilizowało do tej pracy komitety rodzicielskie, toteż np. remonty szkół są prawie zakończone.

Są jednak takie rady narodowe, które nie opracowały w odpowiednim czasie przygotowań do nowego roku szkolnego, bądź też mało intere-

sują się tymi sprawami np. Wydział Oświaty Prezydium Woj. RN w Koszalinie nie uterenowił wytycznych Ministerstwa Oświaty w sprawie przygotowania nowego roku szkolnego. Pismo Ministerstwa z wytycznymi wydział ten przesłał prezydium PRN (wydziałom oświaty) z krótką adnotacją... „do wiadomości, wykonania i zastosowania“.

Prezydium PRN w Sulechowie i MRN w Gorzowie (woj. zielonogórskie) ani razu nie analizowały przygotowań do nowego roku szkolnego. Także nie zastosowano dotąd współzawodnictwa o należyte przygotowanie roku szkolnego.

Prezydium PRN w Środzie (woj. poznańskie) powzięło uchwałę w sprawie przygotowania roku szkolnego i akcji współzawodnictwa w tym zakresie, ale poza uchwałami nie zajmowało się sprawą przygotowania bazy materialnej szkół. Pracują tylko komisje oświaty i kultury oraz komitety rodzicielskie. Słabe zainteresowanie dla tych spraw ze strony Prezydium PRN odbiło się i na współzawodnictwie w przygotowaniu nowego roku szkolnego. Tylko 53,3% szkół przystąpiło tam do współzawodnictwa.

Od początku roku szkolnego dzieli nas zaledwie kilkanaście dni. Nauczycielstwo intensywnie przygotowuje się do konferencji sierpniowych, na których omówi zadania, jakie go czekają w nowym roku szkolnym na odcinku nauczania i wychowania młodzieży. Przygotowania bazy materialowej szkół, to jeden z warunków planowej realizacji zadań trzeciego roku Planu Sześcioletniego w zakresie oświaty i wychowania. Rady narodowe powinny dołożyć starań i dopilnować terminowego zakończenia wszystkich prac przygotowawczych do nowego roku szkolnego.

W związku z tym trzeba wzmocnić kontrolę wykonania planów zabezpieczenia bazy materialnej szkół, zwrócić uwagę na współzawodnictwo w wykonaniu podjętych zobowiązań.

Za mało jeszcze rady narodowe interesują się przygotowaniem komitetów rodzicielskich i nauczycieli do pracy dydaktyczno-wychowawczej szkół. W okresie przygotowań nauczycieli do konferencji sierpniowych dobrze byłoby przeprowadzić na posiedzeniach prezydium i sesjach rad narodowych gruntowną analizę wyników nauczania i wychowania w szkołach, analizę doświadczeń szkolnictwa na danym terenie w dotychczasowej pracy wychowawczej i zadań, które trzeba realizować w roku szkolnym 1952/53.

Konferencje sierpniowe są bardzo ważnym elementem przygotowań do nowego roku szkolnego.

Dobra baza materialna, należyście przygotowany nauczyciel do pracy w szkole, odpowiednio ustawiony komitet rodzicielski w pracy dydaktycznej i wychowawczej szkoły — oto warunki, w których wychowywać się będą kadry budowniczych socjalizmu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — przy świadomej i aktywnej pomocy rad narodowych — to istotne momenty, na które rady narodowe powinny zwrócić uwagę w toku przygotowań do nowego roku szkolnego.

K. KUCNER

wicedyrektor Biura Organizacyjnego
II Zespołu Prezydium Rady Ministrów

Uwagi o zadaniach i roli oraz o metodach pracy przewodniczącego prezydium

Zgodnie z postanowieniami ustawy z 20 marca 1950 r., prezydium rady narodowej jest ciałem kolegiальnym, które podejmuje decyzje na posiedzeniach. A więc organem władzy w gminie, mieście, powiecie, czy województwie jest nie jeden człowiek, a całe prezydium. Prezydium jako całość jest organem wykonawczym i zarządzającym rady. Każdy z członków prezydium jest odpowiedzialny wobec prezydium za wykonanie zadań wynikających z podziału pracy pomiędzy członków prezydium, lub zleconych przez prezydium.

Niemniej przewodniczący prezydium posiada pewne uprawnienia, których nie posiadają inni członkowie prezydium. Uprawnieniami tymi są:

- reprezentowanie prezydium rady narodowej na zewnątrz,
- zwoływanie oraz przewodniczenie na posiedzeniach prezydium,
- kierowanie pracą wydziałów (referatów) i kontrolowanie ich działalności,
- nadzorowanie wykonania uchwał rady i prezydium,
- w wypadkach nagłych wydawanie jednoosobowo zarządzeń za prezydium (zarządzenie takie przewodniczący obowiązany jest przedstawić na najbliższym posiedzeniu prezydium dla uzyskania zgody prezydium).

Ponadto przewodniczący prezydium jest służbowym przełożonym pracowników wszystkich wydziałów, oddziałów i referatów prezydium rady.

Przewodniczący kieruje pracą prezydium rady narodowej, a zatem musi pamiętać, aby raz w tygodniu, najlepiej w ściśle określony dzień, odbywały się posiedzenia prezydium. Aby posiedzenia prezydium były twórcze, a równocześnie obrady przebiegały sprawnie, nie zabierając niepotrzebnie czasu kilku, a czasem kilkunastu ludziom, muszą one być należycie przygotowane. Porządek obrad nie może być przeladowany, a wszelkie materiały (referaty, sprawozdania wraz z projektami uchwał itp.) wszyscy zainteresowani powinni otrzymać przynajmniej na dwa dni przed posiedzeniem, co ułatwi powzięcie słusznej uchwały. Przykładem złego przygotowania może być posiedzenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach, odbyte w dniu 6 maja br., którego porządek obrad składał się z 28 punktów, lub posiedzenie tegoż prezydium, odbyte w dniu 17 czerwca br., na którym, z braku właściwego przygotowania materiału oraz zbyt późnego dostarczenia go członkom Prezydium, dyskusja dotycząca punktu porządku obrad: „Przygotowanie bazy materialnej szkół na rok 1952/1953” nie została zakończona uchwałą.

Pamiętać należy, że praca prezydium powinna się opierać na planie. Przewodniczący prezydium

powinien czuwać nad realizacją planów, a po upływie terminów składać na posiedzeniu prezydium sprawozdanie z wykonania planów pracy, poddając krytycznej ocenie przebieg i wyniki wykonania planu. Przewodniczący musi się troszczyć o to, by omawianie zasadniczych spraw na posiedzeniu prezydium kończyło się podjęciem odpowiedniej uchwały. Przewodniczący musi również pamiętać, kierując pracą prezydium, aby po sesji rady narodowej na najbliższym posiedzeniu — prezydium dokonało oceny i wyciągnęło właściwe z niej wnioski. W podobny sposób należy poddawać ocenę przebieg ważniejszych narad, organizowanych przez prezydium.

Kierując pracą wydziałów (oddziałów i referatów) prezydium oraz pełniąc wypływające z roli przewodniczącego funkcje służbowe przełożonego wszystkich pracowników, przewodniczący powinien dobrze ich poznać nie tylko na podstawie ankiety, personalnej i życiorysu, ale śledząc wnikliwie wyniki ich pracy. Dużą pomocą w dokładnym poznaniu kierowników wydziałów będą dla przewodniczącego systematycznie odbywane z nimi narady, na których należy omawiać metody pracy. Doceniając ważność zadań wszystkich wydziałów prezydium, jest rzeczą ze wszech miar niepożądaną, aby przewodniczący prezydium dzielił wydziały na „ważne” i „mniej ważne”. Tak się, niestety, czasem dzieje, a przykładów tego niesłusznego stanowiska dostarczyła nam dostatecznie dużo ostatnia kompresja etatów w prezydiach rad narodowych.

Do podstawowych obowiązków przewodniczącego należy czuwanie nad wykonywaniem uchwał Rządu, własnej rady własnego prezydium i prezydium szczebli wyższych. Przewodniczący prezydium winien pamiętać, że kontrola wykonania uchwał, to warunek dobrej pracy prezydium. Kontrola ujawnia braki wykonawstwa. Ujawniając przyczyny zauważonych braków lub błędów, możemy przewyżczać je, a tym samym systematycznie poprawiać naszą pracę. Do kontroli wykonania uchwał przewodniczący prezydium powinien przyznać komisje rady, pamiętając, że komisje rady to jedna z form kontroli mas pracujących nad pracą aparatu wykonawczego, który, jak przedstawił Prezydent Bolesław Bierut na VII Plenum KC PZPR „.....wymaga tej kontroli nieustannie, codziennie, na każdym kroku, aby tępić w nim wszelkie tendencje do lekceważenia potrzeb mas, aby nie ulegał korupcji i demoralizacji”.

Warunkiem realizacji przez rady narodowe ich zadań jest właściwy dobór i przygotowanie kadr. Kadry rad narodowych nie mają jeszcze należytego wyszkolenia politycznego i zawodowego. Wielkie

zadania, które przed radami stawia partia i rząd, wciąż jeszcze rosną szybciej niż kadry. Udzielanie więc pracownikom stałej pomocy w pracy, bezpośrednio z nimi rozmowy, opieka nad kadrami, to wielki i ważny obowiązek przewodniczącego prezydium. Poznanie zdolności i zainteresowań pozwoli na trafne decyzje odnośnie ich kierunku szkolenia i uchroni przed zbyt pochopnym dyskwalifikowaniem. Niejednokrotnie dobrych, lecz słabo przygotowanych pracowników stawia się na odpowiedzialne stanowiska, nie udziela im się właściwej pomocy, nie daje się odpowiednich wskazówek, nie instruuje w pracy i po pewnym czasie, nie badając przyczyn, nie widząc własnej winy, zwalnia się ze stanowiska za nieudolność.

Przewodniczący i sekretarz prezydium czuwać muszą również nad tym, by jak najszybciej były rozpatrzone wnioski radnych oraz szybko udzielane odpowiedzi na interpelacje.

Przewodniczący wraz z sekretarzem powinien pomagać komisjom, dostarczać im plan pracy prezydium, informować o ważniejszych zamierzeniach i pracach prezydium. Wnioski komisji mogą być bogatym materiałem dla przewodniczącego i prezydium z zastrzeżeniem, że będą w porę i wnikliwie rozpatrywane. Nie mogą mieć miejsca takie wypadki, jak w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Katowicach, gdzie w wyniku przeprowadzonej kontroli w hotelach robotniczych Komisja Pracy i Pomocy Społecznej złożyła w dniu 12 marca br. szereg wniosków do prezydium, które do obecnej chwili nie zostały przez Prezydium rozpatrzone, lub Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie, które wnioski komisji, złożone w marcu br. rozpatrywało na posiedzeniu w dniu 6 czerwca.

A. CZERWINSKI

z-ca dyr. Biura NROW

Przed miesiącem odbudowy Warszawy

Miesiąc wrzesień w Polsce Ludowej stał się okresem, kiedy cały naród ze słuszną dumą dokonuje przeglądu swych ogromnych z roku na rok wzmagających się osiągnięć w przebudowie ruin dawnej kapitalistycznej Warszawy na wspólną socjalistyczną stolicę.

Jakże głęboką wymowę ma fakt, że właśnie wrzesień — ponura rocznica najazdu na Polskę hord faszystowskich, rocznica zdrady narodowej i wynikłej z niej klęski — stał się w wolnej Polsce miesiącem czynu całego narodu w budowie nowej, socjalistycznej Warszawy.

Jakże głęboką wymowę ma fakt uczestniczenia w tym czynie wielotysięcznych rzesz ludzi z najodleglejszych miast i wsi.

Uczestnictwo całego narodu w akcji Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy (SFOS) to symbol rewolucyjnych przemian, które z września — miesiąca klęski i zdrady narodowej czynią miesiąc entuzjazmu wyzwolonego z kapitalistyczno-faszy-

Jedną z form wiązania się prezydium rady narodowej z masami pracującymi będą narady społeczne, organizowane z inicjatywy przewodniczącego w terenie. Dobre przygotowanie narady, to nieodzowny warunek korzystnego jej przeprowadzenia.

Mówiąc o formach pogłębiania więzi z masami pracującymi, nie można pominąć zagadnienia należytego załatwiania skarg i zażaleń ludności oraz szybkiego i właściwego reagowania na krytykę prasową. Przewodniczący musi czuwać nad tym, aby sprawnie odbywały się przyjęcia interesantów w określone dni w godzinach popołudniowych, aby każdy obywatel został przyjęty przez przewodniczącego lub członka prezydium dyżurującego w tym dniu. Wyciąganie odpowiednich wniosków z wpływających skarg powinno usprawnić pracę komórek fachowych prezydium oraz pomóc prezydium likwidować brak i niedociągnięcia.

Odpowiedzialne zadania i wypływające z nich obowiązki nie będą mogły być spełnione, a w każdym razie nie będą mogły być dobrze spełnione, jeśli przewodniczący w wykonywaniu ich nie oprze się na swych stałych pomocnikach w pracy, jakimi są: zastępcy przewodniczącego, sekretarz i członek prezydium. Tylko kolegialność w pracy, stała łączność ze wszystkimi członkami prezydium, troska o najlepszą pracę komisji rady oraz podnoszenie swego poziomu, swej świadomości politycznej i umiejętności patrzenia na każde zagadnienie od strony politycznej, to warunek należytego i właściwego wykonywania trudnych i odpowiedzialnych zadań, jakie przed przewodniczącym stawia partia i rząd, a za wykonanie których jest on odpowiedzialny przed masami pracującymi swego terenu.

stowskiej przemocy narodu, budującego podwaliny wspaniałego jutra — to gwarancja, że Polska już nigdy nie dozna hańby września 1939 r.

Akcja niesienia pomocy w odbudowie stolicy zrodziła się samorzutnie wśród szerokich mas ludowych w Polsce dosłownie nazajutrz po uwolnieniu Warszawy przez zwycięską Armię Radziecką i walczące przy jej boku Wojsko Polskie.

Ten samorzutnie zrodzony, lecz głęboko świadomy przemian politycznych ruch całego narodu — z inicjatywy klasy robotniczej Śląska, przerodził się w zorganizowaną akcję SFOS, akcją wokół której gromadzi się wielotysięczna rzesza aktywnego na terenie całego kraju.

Osiągnięcia, które były nie do pomyślenia w Polsce przedwrzesniowej, które budzą zdumienie i podziw nawet wśród najbardziej przodujących gospodarzo narodów, sprawiają, że tzw. „tempo warszawskie“ staje się przysłowiowe na całym świecie. Coraz liczniejsze rzesze ludzi uczą się na

przykładzie Warszawy tej prawdy, że wielkie sukcesy i osiągnięcia stały się możliwe tylko dzięki objęciu w Polsce władzy przez klasę robotniczą, która pod kierownictwem swej partii i w sojuszu z pracującym chłopstwem potrafiła rozbudzić i uruchomić w narodzie polskim niespożyte i nie znane dotychczas zasoby twórczej energii, sił, woli i talentu przy odrabianiu w ciężkiej walce z przeciwnościami wielowiekowych zaniedbań i zacofania, przy budowie nowego, pięknego jutra.

Popularyzacja inwestycji warszawskich uświadamia społeczeństwu, jak biegunowo odmienną treść posiada przepojone głęboką troską o człowieka pracy budownictwo socjalistyczne w stosunku do antyludzkiego, dogadzającego tylko wygodom i kaprysom uprzywilejowanej garstki wyzyskiwaczy, budownictwa kapitalistycznego.

Opierając swój wzrost na coraz bardziej świadomym patriotyzmie szerokich mas ludowych, akcja SFOS potężnieje i wzmaga się z roku na rok. Dobrowolne świadczenia na SFOS, w których uczestniczą miliony obywateli, składają się na wielki fundusz osiągnący dziś już ok. 120 milionów złotych rocznie. Jakkolwiek stanowi to tylko pewien procent kwot inwestowanych na budowę Warszawy przez państwo, przyczynia się jednak w znacznym stopniu do wzbogacenia zasięgu i przyspieszenia realizacji inwestycji warszawskich. Fundusz ten staje się również w coraz większym stopniu pomocny przy odbudowie zniszczonych miast i wsi polskich, dzięki przeznaczaniu na ten cel nadwyżek zbiorowych poszczególnych województw. Najistotniejsze jednak jest to, że dobrowolnie zebrane fundusze SFOS stanowią wyraz świadomego współdziałania całego społeczeństwa w budowie nowej Warszawy, symbolu twórczych i pokojowych dążeń narodu polskiego.

W tegorocznej akcji miesiąca budowy Warszawy zadaniem sieci organizacyjnej SFOS obejmującej dziś już ok. 50.000 Komitetów i Kół Odbudowy Warszawy jest szerokie spopularyzowanie w społeczeństwie nowych osiągnięć i dalszych planów w dziele budowy stolicy. Obowiązkiem akcji propagandowej SFOS jest dotarcie do każdego obywatela w najodleglejszych zakątkach kraju ze sprawozdaniem o najnowszym, wspaniałym osiągnięciu w Warszawie — Placu Konstytucji, stanowiącym główny element Marszałkowskiej Dzielnicy Mieszkaniowej (MDM) i nową piękną kartę

w krótkiej lecz jakże bogatej historii socjalistycznej Warszawy. Nowa ta pozycja jest dziś niewątpliwie najpotężniejsza w swym wyrazie i skali na długiej liście zwycięstw takich, jak most Poniatowski, Trasa W—Z wraz z mostem Śląsko-Dąbrowskim, odbudowany historyczny szlak Zamek — Belweder, dźwigające się z gruzów Stare i Nowe Miasto, wyrosłe na miejscu morza gruzów getta osiedle mieszkaniowe Muranów, piękny plac i pomnik Dzierżyńskiego i wiele innych.

Obowiązkiem SFOS w okresie „Miesiąca Budowy Warszawy“ jest również szerokie spopularyzowanie planów i zadań w budowie stolicy, jak metro, przede wszystkim zaś wspaniałego daru narodów radzieckich dla narodu polskiego — Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, będącego wymownym przykładem braterskiej i wszechstronnej pomocy udzielanej przez Związek Radziecki.

Szeroka akcja odczytowa, pogadanki, imprezy artystyczne i rozrywkowe, rozpowszechnianie wydawnictw o Warszawie, przede wszystkim zaś dwutygodnika „Stolica“, afisze, hasła i stoiska — oto podstawowe formy pracy propagandowej „Miesiąca Budowy Warszawy“.

Zadaniem tej akcji jest również powiększenie funduszy SFOS w drodze dalszego współzawodnictwa między Komitetami i Kółami Odbudowy Warszawy w potęgowaniu udziału społeczeństwa w dziele budowy stolicy, pogłębiania, wzbogacania i urozmaicania form tego udziału, jak na przykład organizowanie wszelkiego rodzaju gospodarzo użytecznych prac dorosłych i młodzieży z przeznaczeniem zarobków na SFOS.

Zorganizowanie akcji Miesiąca Budowy Warszawy na szeroką skalę jest możliwe przy zmobilizowaniu do współpracy szerokiego aktywu wszystkich organizacji społecznych, przede wszystkim zaś przy zapewnieniu dla niej opieki i kierownictwa ze strony rad narodowych, które powinny czuwać nad prawidłowym i wszechstronnym rozwinięciem bogatej problematyki politycznej, aby uczynić z niej potężny oręż w walce o dalszą aktywizację szerokich mas.

Tegoroczna akcja „Miesiąca Budowy Warszawy“ powinna jeszcze w większym stopniu niż w latach ubiegłych stać się wyrazem twórczych i pokojowych dążeń narodu polskiego, powinna przerodzić się w potężną manifestację woli obrony pokoju i twórczej pracy.

Nasi korespondenci piszą

OMŁOTY I SKUP ZBOŻA W POW. WADOWICKIM

Prezydium PRN w Wadowicach wspólnie z Komisją Rolnictwa i Leśnictwa, z aktywnym i służbą agrotechniczną przeprowadziło kontrolę przygotowań do żniw i omłotów we wszystkich GOM, w spółdzielni produkcyjnej i w GS.

Stan przygotowań budził poważne zastrzeżenia. W wielu wypadkach maszyny nie były przysto-

wane ani do żniw, ani do omłotów. Kontrolujący zwrócili uwagę kierownictwu GOM i prezydium GRN na istniejące niedociągnięcia z zaleceniem dopilnowania ich usunięcia. Niestety ponowna kontrola przeprowadzona 25 lipca br. przez delegata PRN i POM wykazała, że nie wszystkie kierownictwa GOM i prezydium GRN przygotowały się należycie do przeprowadzenia żniw i omłotów. Pewna ilość przędziów, komisji rolnych i organizacji gospodarczych puściła tę sprawę „na żywioł“.

Z tego powodu powstały w gminach poważne braki w przygotowaniu sprzętu żniwno-omłotowego.

GOM w Izdebniku na 4 młocarnie miał zaledwie 1 silnik spalinowy, który nie był przygotowany do młocki. GOM w Leńczach ma 2 młocarnie, ale obie rozmontowane. W Przytkowicach jedna młocarnia stoi dotychczas nie wyremontowana. GOM w Brzeźnicy posiada wprawdzie 6 młocarni, ale tylko jeden i to nieodpowiedni motor, GOM w Wieprzu posiada 3 dobre młocarnie, ale brak do nich 1 motoru, ma też 29 kosiarek i żniwiarek, ale żniwiarki te nie mają zapasowych kos. W mucharskim GOM jest 6 młocarni, ale motory są elektryczne i dlatego nie będą mogły być w pełni wykorzystane, ponieważ gmina Mucharz nie posiada linii elektrycznych. Lepiej przedstawia się sprawa w GOM w Andrychowie, ale i tu brak jednego motoru do młocarni. W gminie Zawoja chłopci nie mają benzyny do motorów, a kierownictwo GS doradza im nabycie brakującej benzyny w Wadowicach odległych od Zawoi o 50 km.

Niedociągnięcia zeszłoroczne powinny być wyzulić cały aktyw społeczny i gospodarczy. Tymczasem prezydium GRN i komisje rolne mało troszczyły się o to, by już jesienią i w zimie przygotować sprzęt do siewu, żniw i omłotów i aby wyszkolić odpowiednie kadry do prowadzenia i obsługi maszyn. Nie wciągnięto do pracy szerszego aktywu gminnego i gromadzkiego, w rezultacie czego sporo maszyn stoi bezczynnie, a aktyw powiatowy, gminny i gromadzki gorączkowo usuwa niedociągnięcia i dopiero teraz szuka ludzi do prowadzenia maszyn rolniczych. Chłopci wobec braku żniwiarek biorą za kosy i rozpoczynają żniwa. Tak samo zmuszeni będą sięgnąć po zapomniane już cepy i nimi rozpoczynać młockę, aby móc wywiązać się uczciwie z obowiązku dostawy zboża.

Dlaczego w pow. wadowickim powstały takie niedociągnięcia pomimo istnienia licznych i chętnego aktywu? Za słaba jest jeszcze więź prezydiów i radnych z gromadami i organizacjami społecznymi. Oto podczas kontroli gotowości GOM do żniw przeprowadzający kontrolę nigdzie w GOM z wyjątkiem Brzeźnicy nie spotkali kierowników GOM. W Stryszynie GOM zamknięty był na kłódkę, a kierownik tego ośrodka mieszkający aż w Spytkowicach, prawie na drugim końcu powiatu, przebywał w domu. Dużo lepiej przygotował się powiat do obowiązkowego skupu zboża, toteż poza małymi wyjątkami wszystkie magazyny zbożowe przygotowane są na przyjęcie ziarna.

Prezydium PRN z udziałem I sekretarza KP PZPR i łącznika z Prezydium Woj. RN przeszkoliło 21 lipca br. aktyw powiatowy w liczbie 80 osób jako stałych łączników gminnych oraz doraźnych łączników gromadzkich na czas trwania skupu zboża. Pozostałych łączników gromadzkich wytępowano spośród aktywu gminnego, który został przeszkolony 23 lipca na odprawach roboczych w poszczególnych gminach; na odprawach równocześnie omówiono szczegółowo plan działania w poszczególnych gromadach oraz przygotowanie zebrania gromadzkiego i zapewnienie na nich licznego udziału chłopów. Zebrani na wspomnianych

naradach aktyw PZPR, ZSL i ZSCh, nauczycielstwo i przodujący chłopci omówili również dokładniej miejsca zebrania i przygotowanie lokali.

24 lipca br. w godzinach rannych łącznicy gminni i gromadzcy udali się do gromad celem przygotowania zebrania gromadzkiego; zebrania przeprowadzono w godzinach wieczornych pod kierownictwem sołtysów. Z dyskusji na powyższych zebraniach na uwagę zasługują nast. wypowiedzi:

Ob. Andrzej Bartosz z gromady Klecza Dolna podkreślił, że: „rolnicy gromady w pełnym zrozumieniu swych zadań dostarczą chleba dla robotników i żołnierzy“. Ob. Kazimierz Klimowski z gromady Leśnica powiedział, że „tegoroczna obowiązkowa dostawa nie jest wysoka i każdy powinien wywiązać się z niej przed terminem“. Zaś ob. Antoni Kielbus z tej samej gromady zachęcił zebranych do podjęcia zobowiązania odstawy zboża na 1 września. Obywatele Józef Błachut, Władysław Malec (sołtys gromady) i Józef Ochman z gromady Barwałd Dolny oświadczyli, że sprzedadzą zboże do 30 lipca br., przy czym ob. Błachut już w następnym dniu po zebraniu przywiózł do punktu skupu 160 kg żyta i wywiązał się z obowiązku dostawy zboża. Ob. Józef Wiktor z gromady Tomice oświadczył, że „terminy dostaw są bardzo dogodne dla rolników, a wymiar nie wysoki, dlatego też zobowiązuje się w terminie odstawić zboże“. Zaapelował on w gorących słowach do zebranych o podobne zobowiązania. Uczestnicy zebrania przyjęli apel oklaskami. Z dużym uznaniem spotkali się delegaci gminni w gromadzie Marcówka, gdzie chłopci jeszcze 25 lipca br. dostawili do magazynów 1000 kg zboża.

O dobrej organizacji kampanii zbożowej świadczy fakt, że zebrania gromadzkie odbyły się według planu we wszystkich 105 gromadach powiatu z udziałem około 10.000 osób, w tym 2.189 kobiet, 881 osób zabierało głos w dyskusji, 33 gromady podjęły zobowiązania zbiorowej odstawy zboża, 83 chłopów zobowiązało się oddać zboże przed terminem. Dobry początek planowego skupu zboża przypisać należy dobrej pracy przedstawiciela Prezydium Woj. RN na pow. Wadowice, a przede wszystkim dobrej pracy aktywu powiatowego i gminnego i jego uprzedniemu przeszkoleniu. Nie można jednak zachłystywać się dobrym początkiem. Prezydium rad narodowych oraz radni i członkowie komisji powinni nawiązać jeszcze większą łączność z gromadami i czuwać nad sprawnym przebiegiem skupu zboża. Odpowiedzialność za skup zboża ciąży przede wszystkim na Prezydium PRN. Tymczasem Prezydium PRN w Wadowicach jest zdekompletowane i pracuje od stycznia bez przewodniczącego, a prawie 4 miesiące pracowało bez zastępcy przewodniczącego. Obecnie pracuje ono dwuosobowo, co utrudnia dobrą pracę i co sprawia m. in., że w zespole do koordynowania prac przy skupie zboża zabrakło członka Prezydium. W usunięciu tego braku powinno dopomóc Prezydium Woj. RN w Krakowie.

Józef Malczyk

kier. Ref. Org. Prezydium PRN
w Wadowicach

KONFERENCJA SPRAWOZDAWCZA RADNYCH WOJ. RN W GDAŃSKU

W kilkunastu miejscowościach naszego województwa odbyły się ostatnio konferencje sprawozdawcze członków Woj. RN. Na konferencjach tych radni złożyli sprawozdanie z działalności rad narodowych i ich organów wykonawczych oraz z własnego udziału w tych pracach. Na konferencjach zgromadzeni poddali krytycznej ocenie prace radnych oraz wysuwali pod adresem prezydiów rad narodowych różnorodne postulaty.

Tego rodzaju narady aktywizują masy pracujące, uczą je umiejętności rządzenia i umożliwiają bezpośrednie oddziaływanie na tok bieżących spraw państwowych, pozwalają dostrzec, jak głębokie procesy i przeobrażenia zachodzą w naszym narodzie, stającym się z dniem każdym, w toku codziennej pracy i walki, narodem socjalistycznym.

Jedna z takich narad odbyła się w przystrojonym uroczystość Domu Ludowym w Dziemianach pow. kościerskiego. Zebrało się ponad 120 osób. Za stołem prezydiąlnym zasiedli członkowie Woj. RN, członkowie prezydiów GRN i PRN i przodujący chłopci. Po referacie sprawozdawczym członka Woj. RN wywiązała się dyskusja. Porównywano życie obecne z życiem w przedwojennej Polsce.

„Aby sprzedać przed wojną tuczniaka — wspominał sołtys gromady Jastrzębie, ob. Walenty Szalewski — trzeba było jeździć do Kościerzyny trzy, cztery razy. Dziś rząd zapewnił nam zbyt na miejscu, w GS, a nawet premiuje przodujących hodowców“.

Właściciel dwuhektarowego gospodarstwa, ob. Kazimierz Dukowicz, wspominał, że przed wojną najbliższa akuszerka mieszkała w odległości 25 km od Dziemian: „Ileż to czasu trzeba było zmitrężyć i ile pieniędzy wydać, by ją przywieźć do żony. Dziś mamy na miejscu izbę porodową, o której za sanacji nawet nie mogliśmy marzyć“.

W odległej o blisko 30 km od Kościerzyny wsi kaszubskiej ze szczególnym uczuciem dumy mówili chłopci o dwu zdobyczach: opiece lekarskiej i szkołach.

„Dawniej o doktorze nie można było marzyć“ — mówił członek GRN, ob. Przetarski. „Dawniej — przerywa mu ktoś z sali — sprzedawano ostatnią krowę na opłacenie pogrzebu, na lekarza. Dziś wystarczy zadzwonić, a pogotowie ratunkowe podjeżdża. W całej naszej gminie nie mieliśmy za sanacji ani jednej szkoły 7 klasowej, dziś mamy trzy, a czwarta powstanie we wrześniu. Mamy też piękne nowe przedszkole“.

„Coraz częściej odczuwamy potrzebę wspólnej narady w sprawach gospodarskich — mówi chłop małorolny z Grzebienia, ob. Jeżewski. — Ileż to np. marnuje się w naszych gospodarstwach indywidualnych nawozu“.

Niedopowiedzianą myśl śmiało kończy ob. Kaliska, członek GRN w Trzebieiniu: „Polska Ludowa wyrwała nas z upośledzenia. Od nas zależy, czy życie nasze i dzieci naszych będzie szczęśliwe. Musi-

my dążyć do założenia u nas spółdzielni produkcyjnej“.

Na obecnym trudnym etapie rozwoju wieś kaszubska ma różnorodne trudności do przezwyciężenia. Nektóre z nich załatwiamy na miejscu w Prezydium GRN. Np. chłopci z gromady Jastrzębie będą zamiast mleka dostarczać masło, gromada Kalisz zorganizuje konną dostawę mleka do spółdzielni do czasu otwarcia zlewni. Inne sprawy przekazujemy Prezydium PRN. Wszystkie one, duże i małe, są analizowane przez organy wykonawcze rad narodowych, które o sposobie ich załatwienia informują zainteresowanych.

Po konferencji członkowie Woj. RN przyjmowali skargi i zażalenia. Były one różnorodne. Jednemu obywatelowi przeprowadzono — jego zdaniem — błędnie klasyfikację gruntu, innemu GS odmówiła sprzedania żądanej ilości gwoździ, jeszcze inny obywatel prosi o interwencję w sprawie syna. Pozornie szereg drobnych spraw, jednakże te sprawy wypełniają treść powszedniego chłopskiego dnia. A oto co mówił jeden ze skarżących się, ob. Żułński z gromady Goręczyno: „Dawniej, za sanacji, za poskarżenie się w starostwie na wyrządzoną mi krzywdę prześladowano mnie i szykanowano, dziś Konstytucja zapewniła mi prawo dochodzenia sprawiedliwości“.

W późnych wieczornych godzinach wracamy do Gdańska. Tysiące ludzi pracy poinformowano o udziale naszego województwa w walce o realizację zadań Planu 6-letniego, tysiące ludzi pracy miało możliwość podać krytyce formy pracy organów terenowej władzy państwowej, tysiące ludzi pracy miało sposobność zgłosić własne postulaty, własne poglądy, własne wnioski.

Wartość tego rodzaju narad ma wielkie znaczenie i dla nas — dla radnych. Nasze kontakty z masami pracującymi pokazują nam odpowiedzialność w służbie społecznej, pełnionej na zasadzie udzielnego nam zaufania.

W. Czarnecki

członek Woj. RN w Gdańsku

W ODPOWIEDZI NA SŁUSZNĄ KRYTYKĘ RADNEGO

Artykuł ob. Mariana Jabłońskiego zamieszczony w 13 numerze „Rady Narodowej“ z br. był ostrą, niemniej rzeczową i słuszną krytyką Prezydium MRN w Grajewie. Ostatnio Prezydium MRN w Grajewie od pewnego czasu nie zadawało sobie trudu, aby starannie przygotować sesję swojej Rady Narodowej. Zagadnienie to traktowane było, jako zło konieczne, jako dodatkowe, zbędne obciążenie samego Prezydium i personelu biurowego niepotrzebną pracą.

Prezydium nie chciało zrozumieć, że władza w mieście sprawowana jest przez Miejską Radę Narodową, a Prezydium jest organem wykonawczym i zarządzającym, obowiązany do realizacji wskazań własnej Rady Narodowej, wykonywania jej uchwał oraz składania sprawozdań ze swojej dzia-

łałości, umożliwiając w ten sposób Radzie utrzymanie stałej kontroli i dokonywanie oceny działalności swego Prezydium.

Jedną z form kontroli działalności każdego prezydium jest składanie przez prezydium na sesjach sprawozdań ze swej działalności, a w szczególności analizowanie, jak i w jaki sposób były wykonywane akcje o znaczeniu ogólnopaństwowym jako podstawowe zadania prezydium. Rada narodowa wysłuchując sprawozdań ma możliwość dokonania oceny, czy prezydium we właściwy sposób wykonuje jej wskazania, czy realizuje postulaty miejscowej ludności pracującej, czy dba o interesy mas, słowem, czy dobrze służy interesom ludu pracującego. Aby rada narodowa mogła kierować pracą prezydium i ją kontrolować poszczególni jej członkowie muszą przed zwołaniem sesji dokładnie zapoznać się z przygotowanymi materiałami. Materiały te, to starannie i wyczerpująco opracowane sprawozdania. Radni rozpatrują przygotowany materiał na komisjach, na posiedzeniach klubów i przygotowują się do dyskusji na sesji.

Za przygotowanie sesji są odpowiedzialne wyłącznie prezydium właściwych rad narodowych, a w szczególności sekretarze prezydium, którzy obowiązani są dopilnować, aby sprawy objęte porządkiem dziennym były starannie opracowane, w miarę potrzeby i możliwości w porozumieniu z odpowiednimi komisjami rady, a następnie wraz z projektami uchwał przekazane do klubów radnych.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Grajewie tych obowiązków przy przygotowaniu dwóch kolejnych sesji nie wykonało. Niewątpliwie za ten stan rzeczy ponosi odpowiedzialność również Prezydium PRN w Grajewie, które przez swój Referat Inspekcji, a zwłaszcza Ref. Organizacyjny, powinno było temu zapobiec. Obecnie Prezydium PRN poczyniło już starania zmierzające do uzdrowienia i poprawy pracy Prezydium MRN w Grajewie w zakresie przygotowywania sesji.

Działalność Prezydium MRN w Grajewie była przeanalizowana na posiedzeniu Prezydium PRN w oparciu o materiały zebrane przez Ref. Inspekcji i Ref. Organizacyjny, spostrzeżenia członków Prezydium PRN oraz artykuł ob. Jabłońskiego zamieszczony w „Radzie Narodowej“.

Prezydium PRN spowodowało, że Prezydium MRN w Grajewie przeanalizowało swoją działalność oraz działalność poszczególnych komisji przy udziale sekretarza Prezydium PRN.

W wyniku analizy Prezydium MRN doszło do przekonania, że praca jego zwłaszcza w przygotowaniu sesji Rady nie była dostateczna, oraz, że Prezydium nie pracowało w powiązaniu z komisjami Rady, częstokroć nie doceniając ich zupełnie.

Zwołana została więc narada przewodniczących, zastępców i sekretarzy komisji MRN w Grajewie, na której przedyskutowano dotychczasową działalność komisji i postanowiono wzmocnić ich pracę, aby rzeczywiście stały się one pomocniczymi i kontrolnymi organami Rady, aby brały udział w przygotowywaniu materiałów i wniosków na sesji i współpracowały z Prezydium.

Kierownicy wydziałów i referatów Prezydium PRN zostali zobowiązani do udzielenia Prezydium MRN fachowej pomocy przy opracowywaniu materiałów na sesję. Ref. Organizacyjny podawać będzie zainteresowanym wydziałom i referatom projekt porządku dziennego sesji, a sam z kolei dopilnuje, aby materiały z ich zakresu były dobrze przygotowane.

Niewątpliwie wykonanie tych postanowień usprawni pracę Prezydium MRN w Grajewie, wskazując, jak należy przygotować sesję.

W ten sposób słuszna rzeczowa krytyka radnego za pośrednictwem „Rady Narodowej“ stała się podstawą do skierowania na właściwe tory i usprawnienia pracy Prezydium MRN w Grajewie.

St. Lenkowski

kier. Ref. Organizacyjnego Prezydium PRN
w Grajewie

SPOTKANIA PRZEWODNICZĄCEGO PREZYDIUM Z PRZODOWNIKAMI PRACY MIAST I WSI

Zapoczątkowane w lipcu br. systematyczne spotkania przodowników pracy miast i wsi z przewodniczącym prezydium Woj. RN wykazały, że forma ta jest właściwa, że ten sposób pracy mający na celu zbliżenie do mas pracujących daje bardzo dobre wyniki.

Odbyte dotychczas trzy takie spotkania przyniosły z jednej strony bogaty materiał terenowy, tak konieczny w naszej pracy codziennej, z drugiej zaś strony przez spotkania z przodującymi ludźmi miast i wsi popularyzuje się ich osiągnięcia, podnosi autorytet, umacnia się ich w dalszej pracy nad podniesieniem wydajności.

Przodownicy ze wsi i miast wielkopolskich byli wzruszeni, że mogą wypowiedzieć się w serdecznej i swobodnej rozmowie co do swoich codziennych trosk i bolączek, że przedstawić mogą bezpośrednio członkom Prezydium wnioski i uwagi o pracy aparatu rad, że w prostych słowach wyrazić mogą prośby mieszkańców czy towarzyszy z zakładów pracy, że mogą wymienić swe doświadczenia z przodującymi chłopami i robotnikami sąsiedniego powiatu lub gminy.

Doświadczenia z odbytych spotkań wykazały, że zaproszeni przodownicy początkowo nieufnie i nieśmiało zaczęli się wypowiadać, ale atmosfera w jakiej odbywa się spotkanie, forma pogawędki, w której wszyscy zebrani biorą udział, ośmiela ich i powoduje, iż jasno i otwarcie przedstawiają usterki i braki w pracy aparatu rad, wykazują niedociągnięcia w zaopatrzeniu, mówią o swym zakładzie pracy, zgłaszają wnioski i prośby pod adresem Prezydium i jego aparatu.

Jaką formę zastosowało Prezydium Woj. RN przy organizowaniu podobnych spotkań?

Spotkania odbywają się w gmachu Prezydium w godzinach popołudniowych. Prócz przewodniczącego uczestniczą w nim członkowie Prezydium oraz niektórzy kierownicy wydziałów, pilnie przy-

sluchajacy sie dyskusji dotyczacej ich resortu, by pozniej zgloszone wnioski czy uwagi jak najszybciej zrealizowac. Celem przyswojenia sobie wypracowanego juz do pewnego stopnia stylu i formy spotkan na szczeblu wojewodzkiem przez prezydium rad terenowych — zaprasza sie rowniez po kilku przewodniczacych prezydiow PRN, ktorzy nastepnie organizowac beda podobne spotkania na szczeblu powiatowym. Liczbe uczestnikow spotkania — zaproszonych przodownikow — okreslilo Prezydium na 30 — 40 osob, wychodzac z zalozenia, iz w takim gronie najlepiej mozna poprowadzic zywa i ciekawa rozmowe, interesujaca wszystkich obecnych. Uczestnikow, ktorym przesyła sie indywidualne zaproszenia, typuje Prezydium spośród przodujacych chlopow, ktorzy otrzymali państwowe odznaczenia i wyrozniajacych sie w podnoszeniu produkcji rolnej, „Mistrzow Urodzaju“, czlonkow spoldzielni produkcyjnych, przodownikow i racjonalizatorow pracy z PGR i z zakladow produkcyjnych.

Jakie wrazenie wywarlo zaproszenie na jednym z przodujacych chlopow, swiadczy fakt, iz natychmiast po otrzymaniu zaproszenia wywiazal sie on calkowicie z planowej odstawy zbodz, by uczestniczyc w spotkaniu juz jako ten, ktory swoje obowiazki wobec Panstwa wykonal.

Po krótkim zagajeniu przez przewodniczacego Prezydium zabieraja głos poszczególni uczestnicy. Inni zaproszeni oraz czlonkowie Prezydium zadaja pytania, prosza o wyjasnienia, chcac lepiej poznac formy pracy, zastosowane w terenie, by je przeniesc do wlasnej gminy, gromady czy zakladu pracy. Przebieg dyskusji i liczba zabierajacych głos swiadczy juz o tym, ze zaproszeni przodownicy zywo mowia o swych troskach, brakach i niedociagnieciach, podaja konkretne przyklady ze swej pracy, prosza o przyspieszenie załatwienia tych czy innych spraw. Na kazdym zebraniu przeszlo 50% zaproszonych osob zabiera głos niekiedy kilkakrotnie. Tak np. 31 VII br. w czasie drugiego spotkania, w ktorym brało udzial 18 przodujacych chlopow i 11 przodownikow pracy z zakladow produkcyjnych, wypowiedzialo sie ogolem 14 osob, przy czym niektorzy z nich podali swe osobiste prosby i bolaczki, proszac o ich załatwienie.

Miedzy innymi ob. Sylwestrzak z Zakladow Przemyslu Metalowego im. J. Stalina w Poznaniu poruszył sprawe czestych brakow drutu do przewijania silnikow, co w duzym stopniu hamuje produkcje, a ob. Ladwig z Fabryki Sprzetu Rolniczego w Poznaniu skarzył sie na Centralne Biuro Konstrukcyjne, ktore sporzadzaja bardzo skomplikowane rysunki, niezrozumiale czesto dla pracownikow ich zakladow. Uwaza wiec, ze konieczne bylyby zorganizowac narade robocza pracownikow ich zakladu z pracownikami CBK.

Gleboka troska o zaklad pracy i jego produkcje nacechowane byly wypowiedzi przodownika pracy krochmalni z pow. Wrzesnia, ob. Tomczaka, odznaczonego w czasie tego spotkania brązowym krzyzem zaslugi. Mowil on o braku ludzi do pracy, o koniecznosci wzmozenia werbunku oraz

o przeszkodach, ktore moga wstrzymac produkcje w ich zakladzie, a mianowicie o braku wody. Rzeczowo i konkretnie wskazujac te braki, prosil przewodniczacego o pomoc w rozwiazaniu trudnosci.

Wiele uwagi i troski poswiecili zaproszeni przodownicy zagadnieniom wsi. Obok wskazania szeregu jeszcze brakow i niedociagniec w zaopatrzeniu w artykuly przemyslowe, ktore powstaly na skutek wadliwosci ich rozprowadzania, wywiadajacy sie podkreslili niedostateczna prace komitetow sklepowych, niedostatecznie jeszcze umiejacych kierowac pracą placowek GS. Szczegolnie trafnie skonkretyzowal to ob. Sobański z grom. Rozbitek pow. Miedzzychod, ktory nawiazujac do wypowiedzi rolnika z pow. Rawicz, stwierdzil, iz winę za to, ze ich GS nie pracuje jeszcze tak jak powinna, ponosza sami mieszkancy gromady, gdyz „Spoldzielnia jest wasza a niczyja inna i sami mozece to na miejscu pomyslnie załatwic“.

W dalszej dyskusji wskazano braki i trudnosci w organizowaniu zycia swietlicowego, zla prace instytucji kontraktujacych, przewlekla załatwianie przez Wydzial Rolnictwa i Lesnictwa prosb chlopow o akty nadania ziemi oraz niewlasciwa gospodarkę GS w resztowkach.

Wypowiadajac bolaczki i zyczenia calej gromady, poszczegolni chlopi-przodownicy prosili o pomoc przy budowie drogi, w elektryfikacji wsi itp.

W czasie tego spotkania wiele mowiono rowniez o rozwoju spoldzielczosci produkcyjnej na wsi. Mowil o tym przodujacy chlop z wojewodzktwa, ob. Mazur Stefan z Jędrzejowa, pow. Czarnkow, czlonek Woj. RN. W krótkich slowach podzielim sie swymi wrazeniami z wycieczki chlopow do Związku Radzieckiego, wskazujac na przyklady z tamtejszych kolchozow, podkreslajac przy tym dobrobyt chlopa radzieckiego. Ob. Mazur zwrócił rowniez uwage na wazne zagadnienie, ktore w Związku Radzieckim jest wysoko doceniane, a mianowicie podniesienie oswiaty i kultury na wsi. Wniósł on rowniez dezcyderat pod adresem Prezydium Woj. RN, by rady narodowe wiecej uwagi poswiecaly mlodzięzy, ktora pod wlasciwa opieka i kierownictwem wiele moze pomoc w przebudowie ustroju na wsi.

Mowiac o tym ostatnim zagadnieniu, ob. Mazur podal przyklady z wlasnej pracy z mlodzięza. Mowil on o tym, ze mlodzięz wiejska niejednokrotnie pozostawiona jest bez nalezytej opieki, a przy odpowiednim jej nastawieniu moze ona konkretnie pomoc w wielu wypadkach. Tak np. mlodzięz zwróčila sie do niego, by przychodzil na ich zebrania, a przez to samo zebrania te nacechowane beda wieksza powaga, gdyz bierze w nich udzial jeden ze starszych ludzi z gromady. Na jego tez apel dwuch mlodych ludzi pomoglo jednej z rodzin w zniwach. Uwaza on, ze wtedy dopiero mozna bedzie uzyskac dobre wyniki w pracy mlodzięzy, gdy przyklad starszych ich pociagnie, gdy starsi, doświadczeni ludzie razem z nimi beda pracowac. W wyniku tego spotkania zagadnienie

opieki rad narodowych nad młodzieżą będzie omawiane na jednym z najbliższych posiedzeń Prezydium Woj. RN.

Aby jeszcze bardziej umocnić i związać pracę Prezydium z poszczególnymi uczestnikami spotkań, stosuje się formę pisemnego odpowiadania dyskutantom na poruszane zagadnienia i sprawy. Dlatego też Wydział Organizacyjny przesyła poszczególnym wydziałom Prezydium Woj. RN odpowiednie fragmenty z wypowiedzi uczestników spotkań, które wydziały mają obowiązek przeanalizować i w wyznaczonym krótkim terminie jasno i wyczerpująco odpowiedzieć zainteresowanym. Ten sposób jest właściwy, bo poruszenie przez rozmówców słusznych niejednokrotnie błędów i braków zmusza dany wydział do szybko go zainteresowania się nimi, a pisemnie udzielona odpowiedź przekonuje uczestników spotkania, że zgłoszone przez nich wnioski zostają rozpatrzone.

W. Gawron
prac. Prezydium Woj. RN
w Poznaniu

PRACA PREZYDIÓW I KOMISJI RAD NARODOWYCH POW. GRAJEWSKIEGO

Prezydium MRN i GRN w pow. grajewskim ułożyły plany pracy, jednak w większości przypadków planów tych w pełni nie realizują.

Posiedzenia prezydiów mimo ustalonych stałych terminów nie odbywają się systematycznie. Wyjątek stanowią prezydium MRN w Grajewie, w Szczuczynie i w Rajgrodzie oraz prezydium GRN w Boguszach i w Radziłowie.

Tematyka posiedzeń nie jest szczegółowo prześlana, a sprawy są częstokroć omawiane tylko pobieżnie, co więcej, na prezydium omawia się takie sprawy, które nie wymagają kolegioidalnej decyzji i odwrotnie.

Styl pracy prezydiów MRN i GRN pow. grajewskiego — jak z tego widać — w dalszym ciągu pozostawia wiele do życzenia, choć w porównaniu z ubiegłym rokiem uległ poprawie. W dalszym ciągu odczuwa się niedostateczne powiązanie prezydiów z masami pracującymi.

Załatwianie skarg i zażaleń oraz podań przebiega opieszale, bo prezydium nie rozpatrują ich na bieżąco, lecz gromadzą przez dłuższy okres, np. Prezydium GRN Białoszewo, gdzie znajduje się przeszło 200 podań w sprawach podatkowych, dostawy żywca, mleka itp., które, gdy będą wreszcie rozpatrywane, oczywiście z powodu dużej ilości zostaną rozpatrzone szablonowo i pobieżnie. Tymczasem ludność narzeka na powolność załatwiania podań.

Przyczyną niedociągnięć w pracy prezydiów MRN i GRN jest w poważnym stopniu niedostateczna opieka i brak instruktora ze strony fachowych wydziałów i referatów Prezydium PRN, które zamiast operatywnie pomagać w terenie ograniczają się do pracy za biurkiem pisząc ponaglenia i zarządzenia. Jedynie Referat Wojskowy Prezydium PRN troszczy się o pracę referatów wojsko-

wych terenowych rad narodowych, wynikiem czego jest należyte funkcjonowanie tych komórek.

Prezydium MRN i GRN nie prowadzą szkolenia swych pracowników, nie zaznajamiają ich z obowiązującymi ustawami i zarządzeniami. Odbija się to ujemnie na całej ich pracy.

Niedostateczne powiązanie się Prezydium z masami przejawia się m. in. i w tym, że komisje PRN w Grajewie w I kwartale br. wykazywały słabą działalność. Dopiero krytyczny artykuł zamieszczony w „Radzie Narodowej” pobudził je do przeanalizowania swych błędów i ożywił ich działalność w II kwartale br.

Komisja Finansów Budżetu i Planu odbyła 3 posiedzenia i dokonała 7 kontroli. Kontrole przeprowadzono w fachowych wydziałach Prezydium PRN: w Wydziale Finansowym, Rolnictwa i Leśnictwa oraz Powiatowym Przedsiębiorstwie Budowlanym. Komisja ta nie ogranicza się przy kontrolach jedynie do kontrolowania wykonania budżetu i realizacji planu finansowego, lecz interesuje się ogólną działalnością kontrolowanych jednostek, zwracając także uwagę na załatwianie skarg i zażaleń.

Komisja zaprasza na swoje posiedzenia, celem referowania konkretnych spraw, kierownika Wydziału Podatków Wiejskich, lub Wydziału Finansowego. Komisja ta przejawia obecnie własną inicjatywę i żyje zagadnieniami terenu.

Komisja Oświaty i Kultury odbyła 4 posiedzenia, analizując aktualne zagadnienia: wczasy letnie, zaopatrzenie szkół w opał itp. Nawiązała ona ścisły kontakt z Oddziałem Kultury i Sztuki oraz z Komitetem Kultury Fizycznej. Prócz posiedzeń przeprowadziła 4 kontrole, sprawdzając w szkołach wyniki nauczania i warunki bytowe nauczycielstwa.

Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ściśle współpracuje z fachowym wydziałem i w ciągu kwartału odbyła 3 posiedzenia oraz 2 kontrole sprawdzając celowość dokonywanych remontów.

Komisja Komunikacyjna oraz Komisje: Pracy i Pomocy Społecznej i Handlu odbyły po 2 posiedzenia i po 2 kontrole, pracując lepiej niż w ubiegłym kwartale, lecz gorzej od poprzednio wymienionych komisji. Gorzej niż w I kwartale pracowała Komisja Rolnictwa i Leśnictwa, która odbyła tylko jedno posiedzenie i przeprowadziła 3 kontrole, mimo że II kwartał, to kwartał siewów wiosennych i przygotowań do żniw i omłotów.

Źle pracuje Komisja Budownictwa, która odbyła także tylko jedno posiedzenie, ustalając ładny plan działalności na II kwartał, który pozostał jednak na papierze.

Jednym posiedzeniem w II kwartale może się „poszczycić” Komisja Drobnej Wytwórczości i Przemysłu Miejskowego.

Skład członków tych dwóch komisji powinien być przeanalizowany przez PRN, gdyż tłumaczenie się poszczególnych członków nawałem pracy zawodowej i społecznej nie jest uzasadnione.

Poprawiła się frekwencja członków komisji. Obecnie na posiedzenia przychodzi przeciętnie 70%, gdy dawniej 30 — 40%.

Poprawa na odcinku pracy komisji jest w znacznym stopniu zasługą sekretarza Prezydium PRN ob. Tarasiuka, który w przypadku niewywiązywania się poszczególnych członków z pracy w komisji zwraca się do zakładów pracy, w których oni pracują, lub do partii czy organizacji społecznych i powiadamia, że ich pracownik czy członek nie spełnia swych obowiązków.

Członkowie komisji obecnie dokładniej czytają „Radę Narodową“ przez co lepiej wiedzą jak należy pracować.

Przed komisjami, które zostały w tyle, stoi obecnie, w III kwartale, zadanie dopędzenia przodujących komisji, a przed przodującymi kontynuowanie planowej pracy.

K. Terlecki

członek Prezydium PRN
w Grajewie

Notatki z życia rad narodowych

DZIAŁACZE RAD WOJ. WARSZAWSKIEGO OMAWIAJĄ WSKAZANIA VII PLENUM

11 lipca br. na specjalnie zwołanej konferencji przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów PRN, MRN i GRN oraz kierowników wydziałów i oddziałów Prezydium Woj. RN, przewodniczący Prezydium Woj. RN, ob. Lipert, omówił zadania rad narodowych w świetle VII Plenum KC PZPR.

Po referacie wywiązała się szeroka dyskusja. Ob. Wardak, przewodniczący Prezydium GRN w Grodzisku Maz. wskazał m. in. na biurokratyczne załatwianie spraw przez aparat wykonawczy Prezydium. Ob. Małaszek, przewodniczący GRN w Czerwinie, pow. Ostrołęka, mówił o osiągnięciach Spółdzielni Produkcyjnej Grodzisk oraz potrzebie czujności wobec wroga klasowego. Ob. Milewska, przewodnicząca GRN Zielonka, pow. Wołomin, scharakteryzowała pracę w cegielni-gigancie „Zielonka“ wskazując na wydajną pracę załogi, a jednocześnie na podstępna działalność wrogów, którzy chcą zahamować produkcję. Ob. Orłowski, przewodniczący Prezydium GRN w Dobrzykowie, pow. Gostynin, samokrytycznie przyznał, że Prezydium GRN nie umiało dotąd odpowiednio ustawić, pomóc i kontrolować pracy aparatu CUSiK i samo także nie zajęło się należycie organizacją skupu mleka.

VII Plenum, oświadczył on, pokazało nam, gdzie szukać przyczyn braków w naszej pracy i jak je usuwać. Otrzymałszy wytycz-

ne postaramy się wywiązać ze swej pracy jak najlepiej.

Podsumowując dyskusję ob. Lipert, przewodniczący Prezydium Woj. RN, m. in. stwierdził: „Wskazania VII Plenum dotyczą wszystkich dziedzin życia naszego kraju i dlatego wszystkie prezydia rad narodowych muszą je sobie szybko i gruntownie przyswoić i w pełni realizować“.

CENNA INICJATYWA OB. SABINY JÓZWIAK, CZŁONKA SPÓŁDZIELNI PRODUKCYJNEJ W FALBORZU

Ob. Sabina Józwiak, członek spółdzielni produkcyjnej w Falborzu, pow. włocławski, 5 maja br. uczestniczyła na sesji Woj. RN w Bydgoszczy. Zabrała ona głos w dyskusji nad sprawozdaniem przewodniczącego Prezydium Woj. RN w Bydgoszczy, które dotyczyło zadań rad narodowych w umacnianiu i rozwoju spółdzielni produkcyjnych.

Treścią jej przemówienia była praca przedszkoli wiejskich głównie na wsiach spółdzielczych. „Matki chętnie pozostawiają w przedszkolach swe dzieci — mówiła ob. Józwiak — mogą, spokojnie o ich los, pracować. Przedszkola jednak we wsiach produkcyjnych powinny być dłużej czynne. Kobiety, członkinie spółdzielni produkcyjnych, w okresie pilnych robót rolnych nieraz pozostają w polu dłużej — przedszkola przeto powinny być czynne co najmniej do godziny 19“.

Głos ob. Józwiak nie został bez echa. Treść jej wypowiedzi jako interpelacja zgłoszona na sesji dotarła do Ministerstwa Oświaty.

Wniosek okazał się słuszny. Ministerstwo wydało zalecenie do wszystkich prezydiów PRN, by w okresie pilnych robót rolnych czas pracy w przedszkolach wsi spółdzielczych był dłuższy.

Ob. Sabina Józwiak przyczyniła się swoim wystąpieniem na sesji do zmiany czasu pracy w przedszkolach wsi spółdzielczych całego kraju.

W ten sposób praktycznie realizuje się zasadę wciągania przez rady narodowe szerokich rzesz ludności pracującej do udziału w rządzeniu państwem. Rady narodowe czynią to nie tylko przez radnych i komisje, lecz przez gromadzenie wokół siebie szerokiego aktywu ludności pracującej, wsłuchiwanie się w jego głosy, wykorzystanie inicjatywy i realizowanie słusznych uwag oraz wniosków.

NASI KORESPONDENCI ZAWIADAMIAJĄ:

Ob. Wacław Duszyński, sekretarz Prezydium GRN w Grzebinisku pow. Szamotuły, pisze o tym, jak pracownicy Prezydium dopomogli w żniwach wdowie, ob. Antoninie Krysmian. 1 sierpnia po godzinach urzędowania pracownicy udali się do gospodarstwa ob. Krysmian i dzięki ich pomocy do wieczora sprzątnięto zboże na 4,5 ha.

Ob. Tadeusz Rolak, pracownik Prezydium PRN w Opatowie, pisze o pierwszych dostawach zboża w powiecie. Przewodniczący Prezydium GRN w Sadowie, ob. Wincenty Janik, 28 lipca pierwszy w powiecie dostawił 200 kg żyta i 270 kg pszenicy, wzywając równocześnie wszystkich przewodni-

czących prezydiów GRN do jak najszybszego wykonania obowiązków wobec państwa. W tym samym dniu soltys gromady Kolonia Piaski gminy Kunów, ob. Mazan, dostawił 150 kg zboża, a ob. Jan Bajerczak z Nikisiałki Dużej 102 kg jęczmienia. Wszyscy oni wykonali w ten sposób roczny plan dostaw, przy czym ob. Janik wykonał plan z nadwyżką.

Korespondent pisze również o nowczorganizowanej spółdzielni produkcyjnej w Wyszmontowie. Uroczyste wprowadzenie spółdzielców w posiadanie gruntów w wyniku ich regulacji odbyło się 28 lipca br.

Ob. Stefan Mioduszewski, sekretarz Prezydium GRN w Dobroszycach pow. Oleśnica, zawiadamia, że na terenie gminy powstała nowa spółdzielnia produkcyjna III typu w gromadzie Siekierowice. Spółdzielnia otrzymała nazwę „22 Lipca”. W pracy uświadamiającej poprzedzającej zorganizowanie spółdzielni, w indywidualnych rozmowach z chłopami gromady Siekierowice, w wyjaśnianiu jakie korzyści płyną z gospodarki zespołowej dużą pomoc członkom GRN w Dobroszycach okazał aktyw robotniczy z Oleśnickich Zakładów Roszarnicznych.

Ob. Franciszek Kowalkowski, pracownik Prezydium PRN w Kartuzach, donosi o tegorocznym spisie użytków rolnych i zwierząt w powiecie.

„Spis użytków rolnych przebiegał na ogół sprawnie, zwłaszcza w gminach Parchowo, Kamienica Szlachecka, Chmielno i Przedkowo, gdzie od samego początku spisem zainteresowali się i kontrolowali pracę przewodniczący prezydiów GRN; materiały spisowe nie zawierały błędów i dostarczono je w terminie. Najgorzej spis przeprowadzono w gminie Żukowo i w gminie Goręczyno. Przewodniczący Prezydium GRN w Żukowie oddelegował pracownika w okresie przeprowadzania spisu do pracy społecznej i sam przyjmował materiały spisowe, nie sprawdzając ich. W gminie Goręczyno pełnomocnik gminny sporządzał jednoosobowo zestawienia gminne, chociaż gmina jest rozległa, liczy 16 gromad i

potrzeba było więcej ludzi do pracy. W obu tych gminach mimo pomocy udzielonej przez pracowników Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego spisy sporządzono z 5-dniowym opóźnieniem“.

Ob. Stefania Wyszywacz, pracownik Prezydium Woj. RN w Kielcach, pisze o nawiązywaniu łączności z ludnością. Prezydium PRN w Końskich zastosowało nową formę łączności z terenem, a mianowicie przeprowadzanie wyjazdowych posiedzeń Prezydium z udziałem kierowników wydziałów Prezydium PRN i członków prezydiów GRN oraz soltysów.

Ob. Romuald Rappé, sekretarz Prezydium PRN w Łańcucie, krytykuje sesję GRN w Ustroniu Morskim, pow. Kołobrzeg. Będąc na urlopie w Ustroniu korespondent wraz z innymi wczasowiczami udał się na uroczystą sesję GRN, zwołaną na 22 lipca. Korespondent pisze, że na sesji nie sprawdzono obecności radnych, „przewodniczący Prezydium GRN sam powołał prezydium sesji, odczytał porządek obrad, a następnie udzielił sobie głosu i odczytał referat. Taki sposób prowadzenia sesji podrywa autorytet rad narodowych — pisze korespondent. — Można było zebranie nazwać akademią, lecz gdy się zwołało sesję, należało ją przeprowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami“.

Ob. Marian Jabłoński, członek MRN w Grajewie, pisze o Komisji Drobnej Wytwórczości i Rzemiosła PRN w Grajewie i stwierdza, że Komisja pracuje słabo. „Działalność Komisji ograniczała się do dorywczych wyjazdów na zaproszenie Referatu Przemysłu czy Prezydium PRN. Mimo zmiany składu Komisji dokonanej przez PRN Komisja nie zwołuje systematycznie zebrań i nie wykonuje planu pracy w II półroczu br. np. w sprawie spisu maszyn i w czasie sporządzania fotografii do dowodów osobistych. A przecież wiele jest pilnych i ważnych spraw, którymi Komisja mogła by się zająć. Oto np. w Grajewie od dawna należy uruchomić rymski punkt usługowy. Trzeba,

aby Komisja знаła i realizowała swoje zadania“.

Ob. Benito Rzekiecki, pracownik Prezydium MRN w Pabianicach, pisze o aktywnej pracy niektórych komitetów rodzicielskich w Pabianicach. Oto np. „z inicjatywy komitetu rodzicielskiego w szkole podstawowej Nr 6 i z udziałem jego członków nawieziono na podmokły teren boiska 450 wozów szlaki; do ogródka szkolnego o powierzchni 1.200 m kw. zwieziono 2 platformy nawozu i ogródek obsadzono warzywami i ziołami leczniczymi, drzewka owocowe obielono, w świetlicy szkolnej założono nową podłogę. Członkowie komitetu biorą udział w posiedzeniach rady pedagogicznej. Działalność komitetów jest otoczona opieką Prezydium MRN i Komisji Oświaty i Kultury, które utrzymują z komitetami bezpośrednią łączność, nadają kierunek ich pracy i udzielają im szerokiej pomocy. Członkowie Komisji Oświaty i Kultury kontrolują działalność komitetów, spełniając zarazem rolę doradcy i opiekuna“.

Korespondent pisze również o pracach komisji MRN w I półroczu br. i stwierdza, że „najdotkliwszą bolączką w dotychczasowej pracy komisji jest zbyt słaba frekwencja na posiedzeniach, co w dużej mierze wpływa ujemnie na tok pracy“.

W GMINIE WŁOSZAKOWICE PRZYSTĄPIONO DO WSPÓLZAWODNICTWA W REMONCIE SZKOŁ

Na ostatnim posiedzeniu Komisji Oświaty i Kultury GRN we Włoszakowicach omówiona została sprawa remontów szkół. Na posiedzeniu tym obecni byli poza członkami Komisji kierownicy szkół z terenu gminy Referent finansowy, ob. Grobelny, podał zebrany wysokość limitu budżetu szkolnego na rok 1952 z uwzględnieniem kredytów przeznaczonych na remont szkół i przedszkoli. Cały kredyt przeznaczony na remont został rozdzielony na poszczególne szkoły w zależności od potrzeb, które Komisja ustaliła na miejscu, po przeprowadzeniu kontroli.

Najtrudniejszą sprawą dla Komisji i Prezydium była sprawa remontu szkoły w Boguszynie. Z nowym rokiem szkolnym 1952/53 potrzebna będzie w Boguszynie druga sala wykładowa oraz mieszkanie dla drugiego nauczyciela, gdyż organizuje się tu szkołę 5-klasową. Remont ma być przeprowadzony w dotychczas nie używanym budynku szkolnym. Chodziło przede wszystkim o wstawienie nowych okien, niektórych drzwi, podłogi itd., na co zabrakło funduszy. Uzgodniono tedy przeprowadzenie remontu szkoły w Boguszynie sposobem gospodarczym, a równocześnie zwrócono się do Prezydium PRN w Lesznie o kredyty z funduszy szarwar-kowych.

Postanowiono, że kierownicy szkół do robót malarskich zaangażują fachowców mieszkających najbliżej remontowanej szkoły, zakupią potrzebne materiały malarskie, a rachunki przedstawią Prezydium. Roboty zdunskie i murarskie wykonać mają robotnicy zaangażowani przez Prezydium. Potrzebny materiał budowlany, jak cement, wapno itd., został już zakupiony i przydzielony poszczególnym szkołom, w zależności od zapotrzebowania. Sołtysów powiadomiono o powinności dostarczenia podwód dla potrzeb szkół celem zwózki żwiru itp. oraz udzielania innej pomocy w czasie remontów.

Na zebraniu kierownicy szkół podjęli współzawodnictwo i wezwali do współzawodnictwa gminę Świąciechowa. Współzawodnictwem objęto wszystkie zamierzone prace remontowe w poszczególnych szkołach, a więc remonty, których koszt pokryje się z funduszy państwowych, z funduszy własnych uzyskanych ze zbiórki złomu i odpadków, bądź z wkładów komitetów rodzicielskich. Oto np. Komitet Rodzicielski przy szkole w Jezierzycach Kościelnych wydatkował na zakup odbiornika radiowego oraz na zakup nowych stołów i krzesel do sali wykładowej około 4 tysiące złotych. Fundusze te Komitet uzyskał dzięki zorganizowaniu występów artystycznych, przedstawień amatorskich przez

zespół czytelniczy i młodzież szkolną. Uczniowie tejże szkoły wykonali wiele pomocy naukowych. W gromadzie Bukowiec Górny dzieci zebrały 480 kg makułatury, drugie tyle szmat i łuczki; za uzyskane pieniądze przewidziane jest założenie nowych dzwonek elektrycznych we wszystkich salach szkolnych i uzupełnienie urządzenia.

Termin wykonania podjętych zobowiązań mija 20 sierpnia.

A. Marcinek

Bukowiec Górny, pow. Leszno

PREZYDIA RAD NARODOWYCH POMAGAJĄ ORGANIZOWAĆ ROK SZKOLNY W SZKOLNICTWIE ZAWODOWYM

Trwają ostatnie przygotowania do organizacji nowego roku szkolnego 1952/53. Prezydium rad narodowych z mniejszą lub większą troską, w sposób mniej lub więcej umiejętny i operatywny wyciągają wnioski z analizy wyników nauczania w roku szkolnym 1951/1952, przeprowadzają ruch służbowy pod kątem zapewnienia lepszej obsady nauczycielskiej w punktach szczególnie ważnych, jak: spółdzielnie produkcyjne, PGR, osiedla robotnicze itd. Czynią końcowe starania o remont i wyposażenie szkół, o zapewnienie szkołom odpowiedniej ilości opału, o zaopatrzenie młodzieży w podręczniki, o dostarczenie nauczycielom, zwłaszcza nowozatrudnionym, mieszkań, dążą do stworzenia im jak najlepszych warunków bytowych. W tym celu wiążą się coraz ściślej z samymi rodzicami przez komitety rodzicielskie i komisje oświaty i kultury rad narodowych uruchamiając ceną i twórczą inicjatywę społeczną.

Brakiem jednak w tej pracy jest to, że ograniczają się przeważnie do szkolnictwa ogólnokształcącego podlegającego bezpośredniemu nadzorowi prezydium rad narodowych. Tymczasem istnieje w terenie duża sieć podstawowych i średnich szkół zawodowych, podlegających CUSZ (DOSZ) oraz szkół przysposobienia przemysłowego, które podlegają resortom gospodarczym, a w terenie związane są z zakładami produkcyjnymi.

Komisje oświaty i kultury, których zakres działania jako organów kontroli społecznej jest znacznie szerszy niż działalność wydziałów oświaty czy wydziałów (oddziałów) kultury, powinny skontrolować, jak jest przygotowane szkolnictwo zawodowe i przemysłowe do przyjęcia młodzieży w nowym roku szkolnym. Jak przebiegają remonty i zaopatrzenie nie tylko szkół, warsztatów i pracowni, ale i burs — internatów. Komisje powinny wysłuchać sprawozdań dyrektorów szkół zawodowych, następnie, w oparciu o te sprawozdania oraz na podstawie przeprowadzonych kontroli, przedstawić prezydium konkretne wnioski. Prezydium z kolei powinny dopomóc oraz wydać zalecenia usunięcia braków stwierdzonych przez komisje. W pracach tych powinny brać aktywny udział komitety rodzicielskie.

Szczególnie ważnym i pilnym zadaniem prezydium i komisji jest skontrolować, dopomóc i dopilnować, aby do szkół zawodowych i przemysłowych skierować młodzież, która opuściła ostatnio szkoły podstawowe. Powszechna jest jeszcze niechęć rodziców w kierowaniu dziewcząt do szkół metalowych, budowlanych, elektrycznych. Należy starać się o przełamywanie tych uprzedzeń i zapewnić dziewczętom odpowiednią ilość miejsc w tych szkołach i internatach. W pracy tej powinni dopomóc także nauczyciele. Do obowiązku prezydium rad narodowych należy skontrolowanie i zapewnienie dobrych warunków nauki i bytowania przede wszystkim w szkołach zawodowych tych typów. Prezydium powinny także zatroszczyć się o dobór kadr wykładowców i nauczycieli zawodów w tych szkołach i udzielać w tym zakresie pomocy dyrektorom.

Ambicją każdej rady narodowej i każdego prezydium powinno być posiadanie na swoim terenie dobrze zorganizowanych szkół zawodowych i przysposobienia przemysłowego. Chodzi o nowe, wykwalifikowane kadry dla przemysłu, o realizację jednego z podstawowych wskazań VII Plenum KC PZPR, o pracę rad narodowych i ich prezydium w nowej sytuacji po nowemu.

JAK PRZYGOTOWANO SESJĘ WOJ. RN W RZESZOWIE

Prezydium Woj. RN w Rzeszowie 19 czerwca br. zorganizowało naradę roboczą z aktywnym udziałem radnych, na której w oparciu o postanowienia VII Plenum KC PZPR omówiono następujące sprawy: żniwa i omloty, akcję osiedleńczą, świadczenia towarowo-finansowe wsi, sprawę kontraktacji i skupu, usług rzemieślniczych na wsi itp.

Zwrócono również uwagę na prace przygotowawcze do Zlotu Młodych Przodowników—Budowniczych Polski Ludowej w powiązaniu z działalnością rad narodowych w zakresie pomocy i współpracy organizacyjnej.

Na terenie powiatu Ustrzyk Dolnych wysunęły się na czoło takie zagadnienia jak: zwiększenie pomocy przy pracach żniwnych, szczególnie w spółdzielniach produkcyjnych, które odczuwają brak siły roboczej, sprawa zabezpieczenia przeciwpożarowego w akcji żniwno-omłotowej, uzupełnienie sprzętu, narzędzi, naprawa zabudowań gospodarczych itp.

W powiecie krośnieńskim, lubaczowskim i brzozowskim poruszono sprawę maszyn do młócenia oraz brak motorów spalinywych.

Prawie wszędzie zatrzymywano się dłużej nad zagadnieniem obowiązkowej dostawy mleka, co wskazywałoby na fakt mechanicznego podejsścia naszego aparatu i aktywu.

Często wysuwano w dyskusji i wypowiedziach sprawy drugorzędne — lokalne i tutaj radni wojewódzcy oraz obecni na zebraniu członkowie prezydiów PRN i GRN mogli zwykle udzielić konkretnych wyjaśnień — wykazując przy tym potrzebę włączenia się obywateli do prac w swoim środowisku.

Sprawy omówione na naradzie postanowiono umieścić w porządku obrad najbliższej sesji.

22 czerwca 36 radnych wyjechało do 18 powiatów (w każdym do 2 gromad) na spotkanie ze społeczeństwem, otrzymując odpowiednie formularze, według których należało złożyć pisemne sprawozdanie.

Dzięki naradzie radni mogli lepiej zrozumieć i wczuć się w po-

trzeby i interesy mas pracujących swego terenu.

W oparciu o kontakt radnych ze społeczeństwem odbyła się 30 czerwca br. sesja Woj. RN.

Zagadnienia objęte porządkiem obrad radni ilustrowali przykładami z terenu, wykazując przy tym dobrą znajomość problematyki i głęboką troskę o poprawę warunków bytowych obywateli.

Ob. Bardzik przytoczył fakty poważnych niedociągnięć w dostawach mleka w gminie Niwiska, pow. Kolbuszowa.

Ob. Niemiec omówił akcję werbunkową do PGR i spółdzielni produkcyjnych, zwracając uwagę na potrzebę właściwego realizowania dekretu o pomocy sąsiedzkiej.

Ob. Chłędowska podała konkretne przykłady niewłaściwego rozmieszczenia punktów skupu mleka, w niektórych gromadach pow. dębickiego.

Ob. Mirek poruszył sprawę usług rzemieślniczych dla wsi, w szczególności jeżeli chodzi o drobne naprawy, odgrywające tak ważną rolę w życiu codziennym.

Ob. Kotarba na konkretnych przykładach omówił przebieg przygotowań do Zlotu Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej, wykonanie zobowiązań przedzlotowych, pomoc i opiekę rad narodowych w tym zakresie, aktywizację młodzieży w pracach rad narodowych itp.

Tak zorganizowana praca podniosła poziom obrad sesji, włączyła radnych do rzeczowych wypowiedzi w dyskusji i zmobilizowała Radę Prezydium oraz cały aparat wykonawczy.

Dorobek uzyskany tą drogą wskazuje na konieczność dalszego ściślejszego wiązania się rad narodowych z ludnością, zarówno jeżeli chodzi o przełamywanie trudności, usuwanie braków, bolączek jak i realizację naszych zadań i planów w zakresie przeprowadzanych akcji politycznych, gospodarczych, przy równoczesnym większym wyzwaniu energii twórczej mas pracujących, które poprzez swój trud — wysiłek i ofiarną pracę budują lepszą, szczęśliwszą przyszłość.

K. Mikosz

Członek Woj. RN w Rzeszowie

RADNI I AKTYW DRN PRAGA- ŚRÓDMIEŚCIE ORGANIZUJĄ KOMITETY BLOKOWE

Wybory do nowego komitetu blokowego, to moment bardzo ważny nie tylko dla rady narodowej, ale przede wszystkim dla mieszkańców wybierających po raz pierwszy swój komitet blokowy. Na terenach przyłączonych do Warszawy, tj. wchodzących obecnie w skład tzw. Wielkiej Warszawy poszczególne dzielnicowe rady narodowe naszej stolicy organizują wybory komitetów blokowych.

Dzielnicowa Rada Narodowa Praga-Śródmieście, jej Prezydium i Komisje Komitetów Blokowych podeszły do przygotowania i przeprowadzenia wyborów z poczuciem wielkiej odpowiedzialności, jaka ciąży na nich przy wykonywaniu tego ważnego zadania. Dlatego też Komisja Komitetów Blokowych nawiązała ścisłą łączność z Referatem Instruktarzu Terenowego. Na posiedzeniu Komisji poświęconemu temu zagadnieniu, które odbyło się z udziałem sekretarza Prezydium DRN i pracowników Referatu Instruktarza Terenowego omówiono sposób przeprowadzenia wyborów biorąc pod uwagę wszystkie możliwości Komisji i Prezydium.

Do pracy zostali również włączeni radni DRN nie wchodzący w skład Komisji Komitetów Blokowych, jednak mieszkający na terenie, gdzie zaplanowano przeprowadzić wybory. Ustalono, że każde zebranie wyborcze powinno być poprzedzone jednym lub dwoma zebraniem przedwyborczymi przeprowadzonymi z aktywnym zamieszkałym na terenie danego bloku. Postanowiono, że na zebraniach przedwyborczych aktywny radny lub instruktor omówi znaczenie wyborów do komitetu blokowego i zadania, jakie stoją przed nowo wybranym komitetem. Jednocześnie na zebraniach tych zostaną wytypowani kandydaci do komitetu blokowego, ludzie cieszący się wśród mieszkańców dobrą opinią i zaufaniem. Komisja wskazała, że do komitetu powinni wejść przodownicy pracy, racjonalizatorzy, przodownicy pracy społecznej itp. Ze-

brania przedwyborcze odbywać się będą pod przewodnictwem radnego lub przedstawiciela Referatu Instruktarzu Terenowego z udziałem radnego zamieszkałego na terenie bloku, lub znajdującego dobrze jego teren.

Na wspomnianym zebraniu Komisji Komitetów Blokowych ustalono podział ulic na poszczególne komitety blokowe. Ustalono również osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie wyborów w poszczególnych punktach.

Komisja Komitetów Blokowych wspólnie z pracownikami Ref. Instr. Terenowego podjęła zobowiązanie przeprowadzenia wyborów do komitetów blokowych na terenach przyłączonych do Warszawy, a wchodzących do DRN Praga-Śródmieście — do 31 sierpnia br.

Ustalona forma przeprowadzania wyborów do komitetów blokowych zdała egzamin. Do akcji wyborczej zostali włączeni nie tylko radni, ale również szeroki aktyw zamieszkały na przyłączonym terenie. Na zebraniach przedwyborczych prowadzone były żywe dyskusje nad proponowanymi kandydaturami, śmiało krytykowano ich wady. Udział miejscowego aktywu nie tylko nie pozwalał na prześlizgnięcie się do komitetu jednostek obcych klasowo, ale zapewnił nadto pełną frekwencję mieszkańców na zebraniu wyborczym bloku oraz stworzył właściwy grunt do pracy nowo wybranego komitetu. Bywa, że dobrze zorganizowany aktyw nie tylko pomaga w przeprowadzaniu wyborów do swojego komitetu, ale pomaga także w przeprowadzaniu wyborów komitetu w sąsiednich blokach.

Praca aktywu umożliwiła przeprowadzenie już do 8 lipca br. wyborów do nowych komitetów blokowych na terenie Zaczysza. Dzięki kolektywnej pracy było możliwe skrócenie czasu wykonania podjętego zobowiązania do 15 lipca br.

Dużą rolę w przebiegu wyborów odgrywa rzetelna współpraca Komisji Komitetów Blokowych z Ref. Instr. Terenowego. Członkowie Komisji i pracownicy Referatu odbywają wspólne zebrania, na których wskazują na popełnio-

ne błędy, dzielą się doświadczeniami i wyciągają wnioski do dalszej pracy.

Przebieg wyborów do komitetów blokowych na terenie DRN Praga-Śródmieście, właściwy dobór ludzi do komitetów oraz prowadzona na szeroką skalę praca polityczno - wyjaśniająca wśród mieszkańców dzielnicy świadczy o tym, że radni, członkowie Komisji Komitetów Blokowych, pracownicy Ref. Instr. Terenowego i aktyw w pełni rozumie i docenia znaczenie komitetów blokowych.

F. Słonina
członek Prezydium DRN
Praga-Śródmieście

WIĘCEJ TROSKI O WŁAŚCIWY SKŁAD RAD W WOJ. WARSZAWSKIM

Zadaniem rad narodowych jest wciąganie mas pracujących do udziału w rządzeniu państwem. Masy pracujące powinny w radach widzieć organa swej władzy zdolne do wypowiedzania woli mas i wcielania jej w życie, zdolne do rzeczywistego kierowania sprawami gospodarczymi, kulturalnymi i społecznymi terenu.

Analizując skład niektórych rad narodowych woj. warszawskiego widać, że szereg rad, ze względu na swój skład, musi borykać się z trudnościami w pracy i nie może należycie wykonywać swoich zadań.

Skład szeregu rad jest znacznie niższy od górnej granicy określonej ustawą. Przykładem tego jest skład PRN w Ostrołęce, która może liczyć 60 członków, a liczy zaledwie 32.

Zjawisko nielicznego składu rad występuje szczególnie jaskrawo w GRN, gdzie nawet w kilku przypadkach dolna granica ilościowo nie została osiągnięta. Np. GRN w Iwowej składa się z 11 członków, w Krzynowłodze z 14, w Kowalewiczach z 14, w Łaskarzewie z 13. Wpływa to hamującą na pracę rad, osłabia działalność rady na sesji, stwarza trudności w pracy komisji.

Jednym z podstawowych warunków skutecznej pracy rad jest aktywna praca w radzie wszystkich jej członków. Tolero-

wanie bezczynności radnych, tak przez organizacje delegujące, jak i przez same rady, nie może mieć miejsca. Funkcja radnego nie może ograniczać się tylko do biernego udziału w sesjach, lub co gorsza do figurowania jedynie w spisach radnych.

Do niedawna zasiadała w Warszawskiej Woj. RN ob. Maria Skowrońska, która będąc radną opuściła 7 kolejnych sesji. Ob. ob. Antoni Mitura, Józef Seroka, Wiktor Durniewicz nie brali udziału w 5 kolejnych sesjach. W roku bieżącym 21 radnych nie uczestniczyło w 2 kolejnych sesjach, radni ci nie usprawiedliwili ani razu swej nieobecności. Świadczy to, że wielu z nich znalazło się w Woj. RN przypadkowo. W odniesieniu do niektórych już z góry można było przewidzieć, że ze względu na nadmiar prac społecznych nie będą mogli być czynnymi członkami rady.

Nie tylko w tym tkwi przyczyna bierności. Niektórzy z biernych radnych mogliby być aktywnymi, gdyby lepiej zrozumieli swe zadania, gdyby ktoś wskazał im w należyty sposób, jak mają pracować, jak przygotowywać się do sesji, gdyby ktoś dopomógł im do należytego wypełniania zadań radnego. Oczywiście konieczne jest zarazem, by organizacje delegowały do rady tylko takich przedstawicieli, którzy istotnie będą w stanie wykonywać swoje obowiązki.

Obowiązek szkolenia i instruowania radnych spoczywa przede wszystkim na prezydium, które bezpośrednio, bądź przez swój aparat instruktarzowy, powinno zająć się tą sprawą.

Potwierdzeniem zaniedbania w tej dziedzinie na terenie woj. warszawskiego jest fakt nieprowadzenia ani w roku ubiegłym, ani bieżącym szkolenia radnych Woj. RN. Prezydium nie spowodowało również, by znaczna ilość członków rad brała udział w pracy komisji. Zaniedbanie to jaskrawo wystąpiło na terenie GRN. Dla przykładu można powiedzieć, że na 259 członków GRN pow. ostrowskiego zaledwie 83 bierze udział w pracy komisji. Podobnie jest w powiecie ciechanowskim, garwolińskim, przasnyskim.

W roku bieżącym Warszawskie Prezydium Woj. RN uczyniło pewne kroki, zmierzające do uaktywnienia radnych. Wyrazem tego jest np. odbycie konferencji z udziałem przedstawicieli organizacji delegujących, na której omówiono sprawę wycofania niektórych członków z rad, składania sprawozdań z pracy radnych, przygotowania się do sesji itp.

Celem lepszego przygotowania sesji zapoczątkowano przesyłanie do radnych ankiet, które pozwalają im pogłębiać zagadnienie będące przedmiotem obrad oraz lepiej uterenowić swoje wystąpienia. Do planu pracy Prezydium Woj. RN na III kwartał wprowadzono, jako stały punkt pracy, przygotowanie sesji oraz analizę jej przebiegu.

Uczyniono również próby składowania przez radnych Woj. RN sprawozdań ze swej pracy przed ludnością.

Bardzo duże zadania stoją jeszcze przed radami narodowymi szczególnie w dziedzinie znalezienia takich form i metod pracy, aby radny czuł się ściśle związany nie tylko z radą, lecz i z terenem oraz organizacją, przez którą został do rady delegowany.

PRACA KOMISJI GRN W SIEDLEĆCINIE POW. JELENIOGÓRSKIEGO

Ustalone na II kwartał br. plany pracy komisji GRN w Siedlećcinie przewidywały przeprowadzenie trzech kontroli w terenie oraz odbycie trzech posiedzeń przez każdą komisję. Wprawdzie nie było to wiele w zakresie kontroli społecznej, ale wystarczyło do dobrego przygotowania materiałów na miesięczne sesje GRN i zaproponowanie konkretnych rozwiązań i wniosków w sprawach najważniejszych, jak: siewy wiosenne, przygotowanie do żniw i omłotów, zakończenie starego i przygotowanie nowego roku szkolnego, budżet na rok 1952 czy wykonanie planu finansowego gminy za I półrocze (zaliczka na podatek gruntowy) itp.

Niestety, plany te pozostały na papierze. Nie było prawie komisji, która by zrealizowała swój plan. Komisja Rolna w decydującym dla rolnictwa okresie sie-

wów wiosennych, sianokosów i przygotowań do żniw i omłotów odbyła tylko jedno posiedzenie i to przy obecności zaledwie połowy członków. Zrozumiałe, że bez uprzedniej kontroli w terenie, komisja nie mogła zająć na posiedzeniu stanowiska ani przygotować wniosków na sesję rady.

Podobnie Komisja Oświaty i Kultury zebrała się tylko na jednym posiedzeniu. Obecnych było 3 członków.

Komisja Urządzenia Osiedli odbyła także tylko jedno posiedzenie, na które przybyła połowa członków.

Komisja Finansowo-Budżetowa przeprowadziła w II kwartale tylko jedną kontrolę przy udziale 3 (na 9) członków.

Pozostałe komisje: Gospodarki Drogowej oraz Zdrowia, Pracy i Pomocy Społecznej ani nie odbyły posiedzeń, ani nie przeprowadziły kontroli.

Słowem, można przyjąć, że komisje GRN w Siedlećcinie są martwe, ponieważ niektóre z nich, odbywając po jednym posiedzeniu czy kontroli w kwartale, nie zgłosiły ani jednego wniosku ani do Prezydium, ani na sesję.

Winę za ten stan rzeczy ponosi przede wszystkim Prezydium GRN w Siedlećcinie, zwłaszcza jego sekretarz. Odpowiedzialne jest również za to i Prezydium PRN w Jeleniej Górze, i komisje PRN. Kontrolując przebieg wiosennej akcji siewnej czy żniw i omłotów powinny być one zwrócić uwagę na bezczynność komisji GRN w Siedlećcinie.

Zarówno Prezydium GRN w Siedlećcinie jak i Prezydium PRN w Jeleniej Górze powinny obecnie w III kwartale wyciągnąć wnioski z powyższych zaniedbań. W okresie napiętej walki o realizację konkretnych zadań żniw, omłotów, skupu zboża, kontraktacji roślin przemysłowych czy jesiennych siewów i orok przedzimowych dla umocnienia spójni między miastem i wsią nie może zabraknąć aktywnego udziału pracujących chłopów, z których na pewno wielu jest przodownikami produkcji i dobrymi patriotami, spełniającymi wzorowo swoje obowiązki wobec państwa na terenie gminy Siedlećcin.

Trzeba ich tylko widzieć i znać. Trzeba nie obawiać się ich krytyki, a przeciwnie trzeba dopomóc im, aby jako radni i członkowie komisji kontrolowali pracę prezydium, GS, GOM itp., aby wysłuchiwali sprawozdań, aby zgłaszali jak najwięcej wniosków, aby w ten sposób Prezydium GRN w Siedlećcinie zacieśniało więź z pracującymi chłopami. Pomoże to na pewno Prezydium i wszystkim innym instytucjom w gminie ustrzec się przed biurokratyzmem. Im prędzej, tym lepiej!

O PRACY KOMISJI USPRAWNIENIA ADMINISTRACJI PRZY PREZYDIUM WOJ. RN W KRAKOWIE

Komisja Usprawnienia Administracji Publicznej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie rozpoczęła pracę 10 stycznia 1951 r. Komisja składa się z 11 osób. Frekwencja na posiedzeniach Komisji jest prawie 100%. Komisja postawiła sobie za zadanie zainteresowanie i wciągnięcie szerokich mas pracowniczych do usprawnienia administracji publicznej i obniżenia kosztów jej utrzymania, do pogłębienia socjalistycznego współzawodnictwa i racjonalizatorstwa. Zadanie to spełnia Komisja wspólnie z terenowymi komisjami usprawnienia.

Komisja rozpoczęła pracę od ustawienia organizacyjnego Komisji, następnie zorganizowaliśmy komisje w powiatach i w miastach.

I kwartał 1951 r. upłynął pod znakiem prac organizacyjnych. Komisja nawiązała kontakt ze związkami zawodowymi i korzystając z zebrań, narad i odpraw pracowników prezydiów rad narodowych propagowała zagadnienie usprawnienia administracji. Ogółem w r. 1951 Komisja przyjęła 37 wniosków.

Ob. Leonard Rozum, pracownik zakładów graficznych w Krakowie zgłosił 5 wniosków usprawnieniowych, za co Komisja wyróżniła go dyplomem uznania.

Centralna Komisja przyznała następujące nagrody: Mieczysławowi Pemperowi, pracownikowi Biura Organizacji Rachunkowości

w Krakowie — 1.500 złotych i książkę pt. „Sześćdziesiąt lat Odbudowy Warszawy“ — za zgłoszony projekt usprawnienia techniki księgowania przebitkową metodą jednozapisu. Stanisławowi Szalatkowskiemu, pracownikowi PZUW w Krakowie — za projekt stosowania stempli przy sporządzaniu rejestrów poborowych składek PZUW — 300 zł oraz Janowi Dultzowi, Zbigniewowi Gajewskiemu i Kazimierzowi Śliwińskiemu, pracownikom MPK w Krakowie, za projekt biletu dotyczący 70rotnych przejazdów tramwajem — książki pt. „Sześćdziesiąt lat Odbudowy Warszawy“.

Przy każdym wręczaniu nagród korzystaliśmy z okazji, by omówić zagadnienie usprawnienia administracji publicznej i zamieściliśmy w prasie notatki.

Praca terenowych komisji początkowo nastęrczała wiele trudności. Były takie komisje, jak np. w Bochni, gdzie musiało interweniować Prezydium Woj. Rady Narodowej, by praca ruszyła. Dobrze pracuje Komisja przy Prezydium MRN w Krakowie.

Komisje przy Prezidiach PRN w Brzesku, w Wadowicach i w Olkuszu mają już pewne osiągnięcia w swej pracy.

Powiatowe Komisje przyjęły ogółem 25 wniosków, z czego zrealizowano 16 wniosków.

Trudnością, którą napotykają w swej pracy komisje terenowe, jest brak większego zainteresowania się i opieki ze strony prezydiów rad narodowych oraz powiatowych rad związków zawodowych.

Kontakt Wojewódzkiej Komisji z terenem był w roku ubiegłym niedostateczny, za ledwie w kilku

przypadkach wyjeżdżaliśmy w teren.

Niewystarczający był również kontakt z grupami związkowymi, bowiem ograniczał się do Rady Miejskiej ZZPP Prezydium Woj. RN, w terenie też nie było lepiej. Dopiero nawiązanie ściślejszego kontaktu z Okr. Radą Zw. Zawod. poprawiło ten stan w terenie.

Do innowacji zaliczyć należy „kącik“ Komisji Usprawnienia w „Dzienniku Wojewódzkiej Rady narodowej“ wychodzący 2 razy na miesiąc, gdzie stale zamieszcza się notatki o pracach Wojewódzkiej Komisji. Te notatki przyczyniły się do zwiększenia wpływu wniosków.

St. Łyczkowski
sekretarz Komisji Usprawnienia
Administracji Publicznej
przy Prezydium Woj. RN
w Krakowie

Z działalności rad w ZSRR

REJONOWY KOMITET WYKONAWCZY A KULTURA ROLNICTWA

(Tłumaczenie z „Izwestii“ Nr 154, z 1 lipca 1952 r.)

W Tałowskim rejonie — przodującym w obwodzie Woroneżskim — wytrwale podnoszą kulturę rolnictwa, wykorzystując najnowsze osiągnięcia radzieckiej nauki agrotechnicznej.

W planowym wpajaniu w produkcję kolchozową wysokiej kultury rolnictwa odgrywa dużą rolę komitet wykonawczy rady rejonowej, który pod kierunkiem rejonowego komitetu partii pomaga kierownikom kolchozów i kolchoźnikom opanować naukę agrotechniczną.

Rada rejonowa już na swej pierwszej sesji rozpatrywała zagadnienie dalszego podniesienia kultury rolnictwa w kolchozach. Z referatem wystąpił delegat Bajko, kierownik oddziału rolnictwa Instytutu im. W. W. Dokuczajewa. Rada powzięła uchwałę o szerokim zastosowaniu w produkcji kolchozowej najnowszych osiągnięć nauki agrotechnicznej i doświadczenia przodowników.

Stała komisja rolnictwa okazała dużą pomoc rejonowemu komitetowi wykonawczemu przy praktycznym realizowaniu uchwały rady. Jej przewodniczący, entuzjasta i znawca systemu płodozmianu traw, laureat nagrody Stalinskiej W. P. Bajko wspólnie z członkami komisji, tow. Kancelarystowem, znanym hodowcą drobiu, tow. Ozirnym, brygadystą kolchozowym, tow. Czernych i innymi utworzyli przy komisji aktyw z pracowników naukowych Instytutu im. W. W. Dokuczajewa, agronomów i zootechników, przodowników produkcji kolchozowej.

Członkowie komisji i aktywiści często bywają w kolchozach, pomagają na miejscu organizować kulturalną gospodarkę na gruntach należących do arteli.

Pierwsze, od czego zaczął rejonowy komitet wykonawczy, to urządzenie rolne w kolchozach. Choć w tym czasie artele były już skomasowane, to w dziedzinie urządzeń rolnych wszystko pozostało bez zmian. W Tałowej nie czekano na specjalne wskazówki w tej sprawie. Rejonowy komitet wykonawczy powołał 22 (odpowiednio do liczby kolchozów) komisje do spraw urządzeń rolnych i wprowadzenia nowych płodozmianów traw polnych. Do każdej komisji wchodził pracownik naukowy Instytutu im. W. W. Dokuczajewa, agronom rejonowy lub z kolchozu pracownik zajmujący się urządzeniami rolnymi, przewodniczący i brygadziści kolchozu oraz przewodniczący rady wiejskiej.

Komisje na miejscu opracowały szczegółowe projekty przejścia skomasowanych arteli przy siewie traw na nowe płodozmiany i omówiły te projekty z aktywnym kolchozowym. W bieżącym roku wprowadzono płodozmiany w połowie kolchozów rejonu.

Komitet wykonawczy rady rejonowej stale zajmuje się sprawami dalszego rozwoju rolnictwa. Omawia on na swych posiedzeniach referaty przewodniczących kolchozów, brygadystów brygad uprawy roli i traktorowych, dyrektorów stacji maszynowo-traktorowych. Sprawy podniesienia kultury rolnictwa były omawiane dwa razy na sesjach rady rejonowej.

Rok ubiegły był rokiem intensywnej walki o wysoką kulturę rolnictwa. Walka ta zakończyła się powodzeniem. Rejon zebrał dobry urodzaj i przedterminowo wykonał swe zobowiązania wobec państwa. Jednocześnie stało się jasne, że konieczny jest ścisły i przemyślany plan dalszego podniesienia kultury rolnictwa, wzmocniony przez odpowiednie zarządzenia organizacyjne.

Rejonowy oddział rolnictwa przy udziale specjalistów obu stacji maszynowo-tractorowych rejonów Tałowskiego i Terechowskiego oraz pracowników naukowych Instytutu im. W. W. Dokuczajewa sporządził na 1952 r. plan wprowadzenia do produkcji najnowszych osiągnięć naukowych i doświadczenia przodowników. Plan ten omówiono na szerokiej naradzie, w której brali udział przewodniczący i brygadziści kołchozów, mechanizatorzy, agronomi i zootechnicy. Następnie plan był omówiony i zatwierdzony na sesji rady rejonowej.

Plan rejonowy przewiduje zastosowanie w produkcji kołchozowej różnych środków w zakresie mechanizacji, ogólnej agrotechniki, podniesienia urodzajności oraz nawadniania pól, ochronnego zalesiania, przygotowania paszy, hodowli bydła, organizacyjnego wzmocnienia arteli rolniczych.

Przedsiębrane w związku z planem środki znalazły odbicie w planach produkcyjno-finansowych stacji maszynowo-tractorowych, kołchozów w zadaniach dla brygad uprawy pól i tractorowych oraz ferm hodowli bydła. Kierownicy stacji maszynowo-tractorowych oraz kołchozów, brygadziści brygad uprawy pól oraz tractorowych, wiedzą, co i jak mają czynić, za co konkretnie odpowiadają.

Dużo uwagi poświęcono propagandzie rolniczej. Przeprowadzono już szkolenie nad podniesieniem kwalifikacji rejonowych specjalistów rolnych, przewodniczących kołchozów, kierowników domów kultury rolniczej, brygadzystów brygad uprawy roli i przygotowania paszy, hydromelioratorów, ogrodników i hodowców bydła.

RADA OBWODOWA OMAWIA SPRAWOZDANIE REJONOWEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

(Tłumaczenie z „Izwestii“ Nr 146 z 21 czerwca 1952 r.)

Niedawno na sesji Kujbyszewskiej Rady Obwodowej omawiano sprawozdanie Kinel-Czerkaskiego Rejonowego Komitetu Wykonawczego.

Przygotowując się do sesji, obwodowy komitet wykonawczy skierował, celem wszechstronnego zapoznania się z działalnością komitetu wykonawczego Kinel-Czerkaskiej Rady Rejonowej, grupę delegatów, którzy powinni byli gruntownie zbadać pracę Rady Rejonowej, ujawnić przyczyny braków w budownictwie gospodarczym i kulturalnym oraz w organizacyjno-masowej pracy Rady.

Przewodniczący rejonowego komitetu wykonawczego, tow. Najanzin, powiedział na sesji, że najważniejsza w rejonie Kinel-Czerkaskim jest produkcja rolna. Komitet wykonawczy poświęca wiele uwagi kontroli wykonania przez stacje maszynowo-tractorowe umów z kołchozami, co przynosi widoczne rezultaty. Całkowite wykonanie

przez brygady tractorowe planów zapewniła wysoki poziom agrotechniki, wzrost urodzajów, uwielokrotnienie społecznego bogactwa kołchozów.

Rejonowy komitet wykonawczy troszczy się o rozpowszechnienie przodującego doświadczenia kołchozów i brygad uprawy roli w walce o osiągnięcie wysokich urodzajów.

Rejon Kinel-Czerkaski wystąpił jako inicjator współzawodnictwa socjalistycznego w obwodzie o wzorowe przeprowadzenie siewu wiosennego i zbioru zbóż. Rejonowy komitet wykonawczy i rady wiejskie rejonu dobrze planują swą pracę. Przyjęto zasadę, że plany są dziełem kolektywnej twórczości członków komitetu wykonawczego, delegatów i aktywów radzieckiego. Na porządku dziennym posiedzeń komitetu wykonawczego i sesji rady umieszcza się konkretne i aktualne sprawy — o organizacyjno-gospodarczym umocnieniu kołchozów, o wykonaniu nakazów wyborców, o współzawodnictwie socjalistycznym rad wiejskich itd.

Referent wykazał poważne braki w działalności rejonowego komitetu wykonawczego. W rejonie ma jeszcze miejsce nienadążanie w mechanizacji pracochłonnych procesów w kołchozowych fermach hodowli bydła, przemysł miejscowy nie wykorzystuje swych możliwości celem zwiększenia produkcji artykułów powszechnego użytku, nie wszędzie jeszcze widoczna jest troska o zaspokojenie wzrastających potrzeb kulturalnych i mieszkańców wsi.

Wiele miejsca w referacie sprawozdawczym poświęcono krytyce metod kierowania rejonem przez komitet wykonawczy rady obwodowej i jego oddziały. — „W przeciągu czterech miesięcy — oświadczył tow. Nujanzin — otrzymaliśmy 311 uchwał i 115 rozporządzeń obwodowego komitetu wykonawczego“, a z obwodowego zarządu rolnictwa wpłynęło do podległego mu rejonowego oddziału 780 poleceń i instrukcji. Jednocześnie w ciągu ostatnich trzech lat nikt z pracowników Zarządu nie był w rejonie. Delegat rady obwodowej, tow. Astachow, biorący udział w przygotowaniu spraw na sesję, wypowiedział się dodatkowo o poziomie agrotechniki uprawy roli w kołchozach i sowchozach w Kinel-Czerkaskim rejonie. Jednocześnie zauważył, że pracownicy organów radzieckich, poświęcając dużo uwagi bieżącym kampaniom rolniczym, niedostatecznie gruntownie wnikają w ekonomikę produkcji kołchozowej.

Kołchoz „Bolszewik“ uważany jest za przodujący w rejonie. Od szeregu lat stoi na jego czele tow. Tretjakow. Badanie ekonomiki tego kołchozu upewnia, że kierownicy kołchozu nie mają jasnego obrazu o perspektywach rozwoju gospodarki arteli.

Delegat, tow. Jerszow, oświadczył w swoim wystąpieniu:

— Omówienie sprawozdania o pracy rejonowego komitetu wykonawczego na sesji rady obwodowej jest ważnym wydarzeniem, szczególnie dla nas pracowników rejonowych, otrzymaliśmy dużą możliwość wykorzystania doświadczenia jednego z komitetów wykonawczych i wypowiedzenia swoich pretensji do komitetu wykonawczego rady ob-

wódowej i jego oddziałów. Uznając osiągnięcia Kinel-Czerkaskiego rejonu w wykonaniu planu budownictwa gospodarczego i kulturalnego, tow. Jerszow zauważył, że komitet wykonawczy rady rejonowej źle zorganizował kontrolę wykonania powziętych przez się uchwał, nie umiał wciągnąć do tego szerokich kół aktywu radzieckiego.

W sprawie referatu sprawozdawczego wystąpili członkowie obwodowego komitetu wykonawczego: profesor Instytutu Medycznego, tow. Łukow, i inżynier zakładów mechanicznych, tow. Kuzmina, biorący również udział w przygotowaniu sprawy na sesję. W rejonie, jak oświadczył delega. Łukow, znaczne sumy asygnowane są na ochronę zdrowia. Osiągnięcia instytucji leczniczych mogłyby być jednak znacznie większe, gdyby komitety wykonawcze rad rejonowych i wiejskich stałe okazywały pomoc kadrom leczniczym w ich pracy. W szczególności trzeba przedsięwziąć środki, zmierzające do rozbudowy w rejonie sieci kołchozowych klinik położniczych. Delegat Kuzmina poświęciła swoje wystąpienie działalności przedsiębiorstw przemysłu miejsowego i spółdzielczego. W centrum rejonowym i kołchozach w szerokich rozmiarach prowadzone jest budownictwo mieszkań, pomieszczeń kulturalno-bytowych i produkcyjnych. Liczne materiały budowlane mogłyby być z powodzeniem przygotowane z surowca miejscowego. Rejonowy Komitet Wykonawczy nie przedsięwziął jednak środków do zwiększenia ich produkcji.

W omawianiu referatu tow. Nujanżina wzięli udział również i inni delegaci. Delegat Jegorow przytoczył przykłady z doświadczenia organizacyjno-masowej pracy Czapaiewskiej Rady Miejskiej.

— Przez długi czas — powiedział on — państwowy plan handlu nie był u nas wykonywany. Trzeba było często zmieniać kierowników handlu miejskiego, lecz przez to sprawa nie poprawiła się. W ubiegłym roku wnieśliśmy sprawę handlu pod obrady Rady Miejskiej. Przed sesją dokonana została duża praca masowa, w której brali udział członkowie stałej komisji Rady i aktyw radziecki. Stan sieci handlowej został wszechstronnie zbadany. Ustalono, że jedną z podstawowych przyczyn złej pracy sklepów i kiosków jest zupełnie niedostateczny dobór kadr dołowych przedsiębiorstw handlowych oraz brak pracy wychowawczej. Zgłoszono dużo wniosków zmierzających do usprawnienia handlu w mieście. Delegaci Rady Miejskiej, cały aktyw, biorący udział w przygotowaniu sprawy na sesję, wzięli się energicznie do realizacji powziętych przez Radę uchwał i sprawa handlu zaczęła poprawiać się. Omówienie sprawozdania Kinel-Czerkaskiego rejonowego komitetu wykonawczego odbyło się w warunkach rzeczowej krytyki. Charakterystyczne jest, że połowę biorących udział w debatach stanowili pracownicy rejonu.

W referacie przewodniczącego Kinel-Czerkaskiego rejonowego komitetu wykonawczego wskazywano na braki kierownictwa i niedostateczną pomoc dla ogniwa rejonowego, rad wiejskich ze strony komitetu wykonawczego rady obwodowej, jego oddziałów i zarządów. Niestety krytyka, skierowana pod adresem obwodowego komitetu wykonawczego, nie znalazła szerokiego rozwinięcia w debatach.

A. Stepanow

korespondent własny „Izwestii“

Przegląd ustawodawstwa

(Dz. U. Nr 32 — 34 i MP Nr A-61 — 65)

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy 22 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 33, poz. 232).

Ustawa Konstytucyjna z 22 lipca 1952 r. Przepisy wprowadzające Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 33, poz. 233).

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Ilość członków prezydiów Woj. RN — została określona w uchwale Prezydium Rządu Nr 438 z 24.V.1952 r. (MP Nr A-61, poz. 925).

Oddawanie inwestycji do użytku — zasady i tryb określa uchwała Prezydium Rządu Nr 522 z 1 lipca 1952 r. (MP Nr A-64, poz. 989).

Prace statystyczno-sprawozdawcze i tryb ich zatwierdzania określa uchwała Prezydium Rządu Nr 513 z 1.VII.1952 r. (MP Nr A-62, poz. 939).

Referat geologiczny* — może być utworzony w województwach, które określi Prezes Rady Ministrów. Uchwała Nr 536 Rady Ministrów z 1 lipca 1952 o zmianie instrukcji Nr 3 w sprawie tworzenia wydziałów i referatów prezydiów rad narodowych (MP Nr A-63, poz. 951).

Wydział geodezyjny i referat geologiczny — władzą naczelną jest Prezes Rady Ministrów, który

swoje uprawnienie może przekazać odpowiednio prezesom Centralnych Urzędów: Geodezji i Kartografii oraz Geologii. Uchwała Nr 536 Rady Ministrów z 1 lipca 1952 r. o zmianie instrukcji Nr 2 w sprawie składu podziału pracy i trybu działania prezydiów rad narodowych (MP Nr A-63, poz. 950).

Zakres czynności referatu geologicznego — ustaliła uchwała Nr 538 Rady Ministrów z 1 lipca 1952 r. o zmianie instrukcji Nr 8 w sprawie organizacji wewnętrznej i etatów wydziałów prezydiów rad narodowych. W szczególności do referatu geologicznego należą sprawy: zbierania i systematyzowania danych o występowaniach i lokalnych złożach kopalin oraz współpraca i udzielanie technicznej pomocy w zakresie geologii (MP Nr A-63, poz. 952).

Zadania państwowej służby geologicznej — w zakresie terenowym wykonywane przez prezydium Woj. RN — szczegółowo określił prezes Centralnego Urzędu Geologii w zarządzeniu z 15 lipca 1952 r. (MP Nr A-63, poz. 970).

Referaty rachunkowości spółdzielni produkcyjnych — zostały utworzone w wydziałach rolnictwa i leśnictwa prezydiów PRN. Uchwała Nr 551 Rady Ministrów z 9 lipca 1952 r. o zmianie instrukcji Nr 8 w sprawie organizacji wewnętrznej i etatów wydziałów prezydiów rad narodowych (MP Nr A-63, poz. 956).

Oddziały i referaty weterynaryjne — zostały zniesione w wydziałach rolnictwa i leśnictwa prezy-

diów Woj. RN i PRN w związku z nową organizacją służby weterynaryjnej. Uchwała Nr 590 Rady Ministrów z 17 lipca 1952 r. o zmianie instrukcji Nr 8 w sprawie organizacji wewnętrznej i etatów wydziałów prezydiów rad narodowych (MP Nr A-65, poz. 997).

Etaty samochodowe — tryb ustalenia i przeniesienia oraz przewożenia i delegowania pojazdów samochodowych został określony instrukcją prezesa Państwowej Komisji Etatów z 14 lipca 1952 r. (MP Nr A-63, poz. 972).

FINANSE I PLANOWANIE GOSPODARCZE

Zamknięcia rachunkowe — i sprawozdania z działalności finansowo-gospodarczej za rok 1951 — terminy ich składania Najwyższej Izbie Kontroli, szczegółowa forma oraz zakres dokumentacji zostały ustalone w uchwale Rady Państwa z 2 lipca 1952 r. Odrębna część uchwały określa sprawozdawczość prezydiów rad narodowych z wykonania budżetów terenowych (MP Nr A-64, poz. 985).

Ustawa o obowiązku społecznego oszczędzania — została zmieniona ustawą z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 216).

Dekret o podatku gruntowym — został zmieniony dekretem z 10 lipca 1952 r. już omówionym w „Radzie Narodowej” Nr 14 (Dz. U. Nr 32, poz. 215).

Zaliczenia powiatów do jednego z okręgów gospodarczych — oraz ustalenie norm przeciętnego przychodu szacunkowego z hektara gruntów dla celów wymiaru podatku gruntowego za 1952 r. — określa rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 218).

Stawkę podatku gruntowego w 1952 r. — ustala rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lipca 1952 r. Ruchome stawki podatkowe przewidziane dla gospodarstw indywidualnych wynoszą od 6% i zależnie od wysokości przychodu wznoszą do 48%. Dla rolniczych zrzeszeń spółdzielczych stawka wynosi 4,5% podstawy opodatkowania, dla rolniczych spółdzielni wytwórczych — 3,5%. Dla podatników osiągających przychody z furmaństwa — 6% w zakresie tych czynności (Dz. U. Nr 32, poz. 21).

Przychody z działów specjalnych oraz z innych źródeł — rozporządzenie Ministra Finansów z 14 lipca 1952 r. zawieszają na rok 1952 odnośnie do niektórych grup podatników stosowanie przepisów dekretu o podatku gruntowym dotyczących ich opodatkowania w tym zakresie, o ile podatnicy ci osiągają przychody takie z dostaw dla jednostek gospodarki społecznej (Dz. U. Nr 32, poz. 221).

Obniżenie podatku gruntowego dla członków zrzeszeń uprawy ziemi — na rok 1952 o 30% od gruntów włączonych do wspólnej uprawy ustala rozporządzenie Ministra Finansów z 14 lipca 1952. (Dz. U. Nr 32, poz. 222).

Zmiana rozporządzenia w sprawie wykonania dekretu o podatku gruntowym — wprowadzona rozporządzeniem Ministra Finansów z 14 lipca 1952 r. ma na celu ściśle określenie podatników, użytkujących różnego rodzaju grunty państwowe, zobowiązanych jednak do opłacenia podatku gruntowego (Dz. U. Nr 32, poz. 223).

Przedpłaty na podatek gruntowy — według rozporządzenia Ministra Finansów z 14 lipca 1952 r. — są obowiązani wpłacać podatnicy trudniący się furmaństwem na rzecz jednostek gospodarki społecznej. Stawka wynosi 6% od podstawy obliczenia (Dz. U. Nr 32, poz. 224).

Terminy uiszczenia podatku gruntowego — zostały określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z 14 lipca 1952 r. Podatek jest płatny w 4 ratach: do 1.III, do 15.V, do 15.IX i do 1.XI każdego roku. O ile jednak został wprowadzony obowiązek uiszczenia zaliczek, reszta kwoty podatku jest płatna w dwóch ratach: do 15.IX i do 1.XI (Dz. U. Nr 32, poz. 225).

Zwolnienia od świadczeń w naturze w 1952 r. — udziela się zespołom uprawowym złożonym z mało i średniorolnych chłopów uprawiających odłogi oraz osobom objętym państwową akcją osiedleńczą. Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 220).

Plany pokrycia finansowego inwestycji na rok 1952 — stosowanie instrukcji w sprawie zasad i trybu dokonywania w nich zmian. Zarządzenie Ministra Finansów z 29 maja 1952 r. (MP Nr A-61, poz. 926).

Rejestr przedsiębiorstw państwowych — biurowość i prowadzenie akt określa instrukcja Ministra Finansów z 24 maja 1952 r. (MP Nr A-61, poz. 933).

Przepisy o odsetkach za zwłokę i odpowiedzialności za prawidłowe uiszczenie podatków — wyjaśnia okólnik Ministra Finansów z 27 czerwca 1952 r. (MP Nr A-61, poz. 934).

Zwolnienie od opłaty skarbowej — od podań wnoszonych do organów prezydiów rad narodowych o wydanie zezwoleń na zakup artykułów reglamentowanych ustala zarządzenie Ministra Finansów z 3 lipca 1952 r. Natomiast należy opłacać 3 zł opłaty skarbowej od świadectw wydawanych wskutek tych podań (MP Nr A-62, poz. 948).

Zasady planowania, zatwierdzania i realizacji inwestycji niescentralizowanych limitowych — ustala zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z 11 lipca 1952 r. (MP Nr 65, poz. 1000).

SPRAWY SPOŁECZNO-ADMINISTRACYJNE

Grzywny w drodze mandatu karnego — według zarządzenia Nr 163 prezesa Rady Ministrów — mogą wymierzać: 1) organa kontroli ruchu na drogach publicznych w prezydiach Woj. RN; 2) organa służby drogowej wojewódzkich zarządów dróg publicznych (MP Nr A-62, poz. 944).

Składki za ubezpieczenia od wypadków sołtysów i podsołtysów normuje zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Finansów z 9 czerwca 1952 r. (MP Nr A-62, poz. 957).

ROLNICTWO

Obowiązek dostawy zbóż — normuje ustawa z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 214).

Przepisy wykonawcze do powyższej ustawy — zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 217).

Warunki składowania niektórych artykułów produkcji rolnej — oraz ochrony przeciwpożarowej przy omiotach reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z 21 marca 1952 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 244).

Należności za dzierżawę nieruchomości — wchodzących w skład Państwowego Funduszu Ziemi, użytkowanych przez spółdzielnie zrzeszone w CRS „Samopomoc Chłopska” określa zarządzenie Ministra Rolnictwa z 24 czerwca 1952 r. (MP Nr A-61, poz. 950).

Nasiennictwo — organizację ustaliła uchwała Nr 544 Rady Ministrów z 9 lipca 1952 r. (MP Nr A-64, poz. 986).

Terenowa Służba Weterynaryjna — organizację określiła uchwała Nr 589 Rady Ministrów z 17 lipca 1952 r. (MP Nr A-65, poz. 996).

BUDOWNICTWO

Zmiany w organizacji władz i instytucji w dziedzinie budownictwa — zostały wprowadzone ustawą z 16 lipca 1952 r. W szczególności należy wskazać, że do właściwości Komitetu do Spraw Urbanistyki i Architektury przeszły sprawy nadzoru inspekcyjno-budowlanego nad realizacją budownictwa mieszkaniowego i ogólnego. Do właściwości Ministra Gospodarki Komunalnej przeszły sprawy nadzoru budowlanego nad utrzymaniem budynków (Dz. U. Nr 34, poz. 235).

Komitet do Spraw Urbanistyki i Architektury — szczegółowy zakres działania normuje rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 240).

Sprawy kadrowe i pracownicze — uposażenie przewodniczących, zastępców i sekretarzy prezydiów rad narodowych — przepisy dotyczące uposażeń w prezydiach PRN zawarte w instrukcji Nr 4 zostały zmienione uchwałą Rady Ministrów Nr 437 z 24 maja 1952 r. (MP Nr A-61, poz. 924).

Zatrudnianie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 1952 r. — zostało unormowane zarządzeniem Nr 108 Prezesa Rady Ministrów i przewodniczącego PKPG z 23 maja 1952 r. (MP Nr A-62, poz. 940).

Premiowanie niektórych pracowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa prezydiów PRN zostało rozszerzone uchwałą Nr 971 Rady Ministrów z 9 lipca 1952 r. na pracowników referatów rachunkowości spółdzielni produkcyjnych za terminowe przeprowadzanie rocznych zamknięć oraz sporządzanie rocznych sprawozdań i bilansów spółdzielni produkcyjnych do 1 lutego danego roku (MP Nr A-63, poz. 957).

Tymczasowa tabela stanowisk oraz dodatków służbowych dla pracowników w wydziałach rolnictwa i leśnictwa prezydiów rad narodowych została ustalona zarządzeniem Nr 162 Prezesa Rady Ministrów z 8 lipca 1952 r. (MP Nr A-63, poz. 959).

PODZIAŁ TERYTORIALNY

Województwa warszawskie i białostockie — zmiana granic powiatów ostrowskiego i łomżyńskiego została przeprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z 9 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 238).

MIESZKANIA SŁUŻBOWE I ZAKŁADOWE

Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 czerwca 1952 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 196) w nowy sposób unormowało sprawę mieszkań przydzielanych w związku ze stosunkiem pracy.

Znosi się podział na mieszkania służbowe i pracownicze. Wprowadza się nową kategorię mieszkań zakładowych. Ponadto nowe przepisy upraszczają postępowanie w sprawach mieszkań służbowych oraz w lepszy sposób zapobiegają płynności kadr w zakładach pracy.

Według nowego rozporządzenia mieszkaniem służbowym jest lokal mieszkalny, pozostający w dyspozycji zakładu pracy i przydzielony pracownikowi przez zakład pracy w związku ze stosunkiem pracy. Przydzielenie mieszkania służbowego następuje w drodze zawarcia pisemnej umowy między zakładem pracy a pracownikiem. Umowa określa warunki przydziału oraz osoby uprawnione do zamieszkania wspólnie z pracownikiem.

Do mieszkań służbowych stosuje się odpowiednie przepisy kodeksu zobowiązań o obowiązkach wynajmującego i najemcy oraz przepisy o najmie lokali co do wysokości czynszu i innych opłat związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych.

W przypadku rozwiązania stosunku pracy pracownik oraz osoby wspólnie z nim zamieszkałe obowiązane są na żądanie zakładu pracy opróżnić mieszkanie służbowe w terminie wskazanym w piśmie wzywającym do opróżnienia mieszkania. Termin ten nie może być krótszy niż 1 miesiąc.

Pracownik, przeniesiony służbowo do innego zakładu pracy, zachowuje prawo do zajmowania mieszkania służbowego do czasu otrzymania w związku z nową pracą innego mieszkania. Pracownik, który przeszedł do innego zakładu pracy za zgodą dotychczasowego zakładu pracy, zachowuje prawo do zajmowanego mieszkania służbowego do

czasu otrzymania w związku z nową pracą innego mieszkania, jeżeli władza naczelną dotychczasowego zakładu pracy wyraziła na piśmie zgodę na pozostawienie pracownikowi mieszkania.

W nowy sposób lepiej zabezpieczający zakłady pracy przed płynnością załóg pracowniczych jak też przed nieuzasadnioną utratą funduszu lokali mieszkalnych zostały określone przypadki, które zobowiązują zakład pracy do dostarczenia mieszkania zastępczego.

Obowiązek ten istnieje tylko wówczas, gdy rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło: 1) z winy zakładu pracy, 2) przez zakład pracy bez uzasadnionej przyczyny, 3) skutkiem utraty przez pracownika zdolności do wykonywania pełnionej pracy, 4) skutkiem przejścia pracownika w stan spoczynku z nabyciem praw do zaopatrzenia.

W przypadku sporu co do przyczyn rozwiązania stosunku pracownik może się odwołać do władzy naczelną zakładu pracy; władza naczelną rozstrzyga po wysłuchaniu opinii komisji, której skład i tryb postępowania określił Prezes Rady Ministrów zarządzeniem z 3.VII.1952 r. (MP Nr A-58, poz. 891).

Członkowie rodziny pracownika zmarłego w czasie trwania stosunku pracy lub przed otrzymaniem przysługującego mu mieszkania zastępczego, którzy żyli z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, mają prawo do mieszkania zastępczego.

Również w celu zabezpieczenia stałości załóg dla wielkich zakładów pracy i polepszenia warunków bytowych ich pracowników wprowadza się mieszkania zakładowe.

Mieszkaniem zakładowym są te, które Rada Ministrów w poszczególnych osiedlach lub ich częściach przeznaczy na mieszkania dla załogi określonych zakładów pracy. Zasada ta dotyczy w szczególności lokali mieszkalnych znajdujących się w terenowo wyodrębnionych domach i osiedlach, związanych z kopalniami, hutami, fabrykami lub innymi zakładami pracy. Mieszkaniem zakładowym administruje zakład pracy, dla którego mieszkania te są przeznaczone, i w mieszkaniu zakładowym nie może bez zezwolenia zamieszkiwać osoba nie zatrudniona w tym zakładzie.

Przeznaczając pewną grupę mieszkań na mieszkania zakładowe, Rada Ministrów na wniosek zakładu pracy zgłoszony w porozumieniu z wojewódzką komisją lokalową określi, jakie kategorie osób zachowują prawo do dotychczasowych mieszkań oraz jakim osobom służy prawo do mieszkań zastępczych.

Poza powyższym do mieszkań zakładowych mają zastosowanie przepisy o mieszkaniach służbowych.

Jednocześnie również zostało określone postępowanie w sprawach o opróżnianie mieszkań. W szczególności użytkownik mieszkania, z którym rozwiązano stosunek pracy, powinien je opróżnić w terminie określonym w piśmie zakładu pracy, bądź przeprowadzić się do mieszkania zastępczego, o ile jest do niego uprawniony. Zainteresowanemu służy w terminie 7-dniowym od doręczenia pisma prawo wniesienia zarzutów do wojewódzkiej komisji lokalowej. Orzeczenie wojewódzkiej komisji lokalowej jest ostateczne i podlega wykonaniu w trybie administracyjnym. Nadzór nad orzecznictwem wykonuje Państwowa Komisja Lokalowa.

W przepisach przejściowych i końcowych zawarte są szczególne przepisy co do lokali mieszkalnych znajdujących się na terenie państwowych gospodarstw: rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybnych, na terenie parków narodowych oraz w terenowych jednostkach państwowego gospodarstwa leśnego.

Powyzsze lokale mieszkalne stają się z mocy prawa mieszkaniem służbowym odpowiednich zakładów pracy, które mogą żądać ich opróżnienia przez osoby nie będące ich pracownikami, bez obowiązku dostarczenia lokali zastępczych. Należy jed-

nak dostarczyć lokali zastępczych w przypadkach, gdy osoby te trwale utraciły zdolność do pracy w danym zakładzie pracy lub przeszły w stan spoczynku z nabyciem prawa do zaopatrzenia, jak też ich rodzinom, gdy uprawnieni zmarli.

Dotychczasowe mieszkania służbowe stają się mieszkaniami służbowymi w rozumieniu niniejszych nowych przepisów.

Do mieszkań, które w myśl dotychczas obowiązujących przepisów były mieszkaniami pracowniczymi, stosuje się nadal dotychczasowe przepisy do czasu opróżnienia tych mieszkań, chyba że będą uznane za mieszkania zakładowe. Prezes Rady Ministrów może wszystkie lub niektóre kategorie mieszkań pracowniczych poddać przepisom o mieszkaniach służbowych.

Głosy prasy

CHŁOPI Z SZADŁOWIC ZBIOROWO DOSTAWILI PIERWSZE ZBOŻE

Do magazynu Gminnej Spółdzielni Inowrocław-Wschód indywidualni chłopci z gromady Szadłowice pierwszy dokonali zbiorowej dostawy zboża do punktu skupu. Na 10 furmankach przewieźli oni 7 ton zboża.

Przybyłych chłopów witał przewodniczący Prezydium GRN Kazimierz Lewandowski.

Z kolei przemawiali chłopci Kazimierz Dolegała i Jan Boroń. Zapewnili oni, że tak jak gromada ich była pierwsza w zbiorowej dostawie tegorocznego zboża, tak będzie pierwsza w całkowitym wypełnieniu obowiązków wobec państwa.

(Ilustrowany Kurier Polski Nr 182)

MAŁOROLNI I AKTYWIŚCI ZSCH PRZODUJĄ W DOSTAWIE ZBOŻA

Tegoroczna akcja planowej dostawy zboża przebiega na Śląsku sprawnie. Przodują w niej mało i średniorolni chłopci oraz aktywiści wiejscy.

W pow. zawierciańskim jako pierwsi odstawili zboże przewodniczący GRN gminnych rad narodowych, sołtysi i członkowie ZSch. Dobry przykład dali: przewodniczący GRN, ob. Żak, który, choć nieobjęty planowym skupem, dostawił 100 kg żyta oraz małorolny chłop Wincenty Głazewski przew. GRN w Kroczycach, który dostawił 250 kg zboża zamiast 30 kg jak przewidywał plan.

Również małorolni chłopci Opolszczyzny przodują w dostawie. Stanisław Łozga z gromady Kartłowice dostawił w dniu 23 lipca br. 526 kg przekraczając znacznie swój plan.

(Dziennik Zachodni Nr 186)

W KŁOMNICACH ZAPOMNIANO O PRZYGOTOWANIACH DO OMŁOTÓW

Gmina Kłomnice pow. radomszczańskiego przygotowuje się do skupu zboża. W każdej gromadzie odbywać się będą zebrania, na których sołtysi wręczać będą chłopom zawiadomienia z wyszczególnieniem ilości zboża do dostawy.

Przygotowania do omłotów przedstawiają się niezbyt dobrze. GOM posiada dwie młockarnie, lecz nie zostały one dotychczas wyremontowane. Od kwietnia br. w TOR w Piotrkowie znajdują się dwa motory spalinalowe, które GOM w Kłomnicach odesłał do kapitalnego remontu. Żniwa na terenie gminy zostaną

całkowicie zakończone a młockarnie i motory w dalszym ciągu, jak stały tak stoją nie naprawione.

Przewodniczący Prezydium GRN, Franciszek Musiał, oświadcza, że w sprawie tej niejednokrotnie interweniował, lecz bezskutecznie. Należy jednak stwierdzić, że zbyt mało walczy się tu o wyremontowanie maszyn we własnym zakresie.

(Głos Robotniczy Nr 178)

GROMADY WOJ. ŁÓDZKIEGO PRZYSTĘPUJĄ DO WSPÓLZAWODNICTWA O PRZEDTERMINOWE WYKONANIE PLANÓW DOSTAWY ZBOŻA

Józef Ratajczyk, posiadający 3-hektarowe gospodarstwo w gromadzie Branice, gm. Zapolecie w pow. łaskim, pierwszy wypełnił swój obowiązek obywatelski, wykonując roczny plan sprzedaży zboża w 155% Józef Ratajczyk wezwał wszystkich chłopów w całej gminie do pójścia w jego ślady.

(Głos Robotniczy Nr 177)

LUSTRACJA PLANTACJI ZIEMNIAKÓW

Z uwagi na poważną ilość ujawnionych dotychczas ognisk stonki ziemniaczanej, zarządzone w woj. poznańskim piątą z kolei w tym roku lustrację powszechną plantacji ziemniaczanych.

W Państwowych Gospodarstwach Rolnych oraz Spółdzielniach Produkcyjnych, z uwagi na okres żniwny, lustracja ta przeprowadzona zostanie z pomocą dzieci, przebywających na koloniach letnich, brygad „SP“ oraz ekip z miasta.

Prezydium Rady Narodowej w Poznaniu podjęło w dniu 24 lipca uchwałę, zobowiązującą wszystkich członków Prezydium do wzięcia udziału w kontroli tej lustracji.

Niezależnie od powszechnej lustracji wszyscy użytkownicy plantacji ziemniaczanych zobowiązani są do indywidualnego przeglądu swych pól

(Ekspress Poznański Nr 183)

SUROWE KARY NA KUŁAKÓW ZA SABOTOWANIE DOSTAWY ZYWCA

Ostatnio Kolegium orzekające w sprawach karno-administracyjnych przy Prezydium PRN w Skierniewicach ukarało 18 opornych, którzy uchylili się złośliwie od obowiązujących ich dostaw żywca.

M. in. grzywną zł 1.500 ukarano kułaka Antoniego Pokropka, ze wsi Rządów, gm. Dębowa Góra (15,33 ha), który w ub. r. karany już był za sabotowanie skupu zboża. Taką samą grzywnę otrzymał Antoni Mikina ze wsi Gzów, gm. Głuchów (10,62 ha), który specjalnie złośliwie ustosunkował się do dostaw żywca.

Nieliczni średniacy, którzy ulegli namowom kułaków, również ponieśli konsekwencje. Listę ich otwiera Feliks Dziuda z gromady Masadla, gm. Stupia (9,8 ha), ukarany grzywną zł 1.200. Ta uległość wobec wrogiej propagandy nie uchroni ich i tak od obowiązujących dostaw, narażając na kary, których nie zapłacą za nich ich kułaccy mocodawcy.

Chłopci małorolni i większość średniaków wywiązują się terminowo w dostawie trzody. Niektórzy z nich przekraczają znacznie swoje plany, jak np. ob. Kazimierz Jacak (5 ha), wieś Stara Rawa, gm. Doleck, który wykonał 300% planu, ob. Roman Kruś (6 ha) z gromady Helenków w tejże gminie — 250%, ob. Jan Maciejak (4,94 ha) z Woli Makowskiej, gm. Skierniewka — 210% itd.

(Życie Warszawy Nr 189)

ŚCISŁA WSPÓŁPRACA PREZYDIUM Z KOMISJAMI WARUNKIEM DOBREJ PRACY RADY DZIELNICOWEJ

Mija sześć miesięcy od chwili powołania na terenach przyłączonych do stolicy dzielnicowych rad narodowych. W styczniu br. wybrano nowe prezydium rad.

Do aparatu wykonawczego organów władzy państwowej weszło wiele ludzi pełnych zapału do pracy, choć niejednokrotnie „świeżo upieczonych“, bez doświadczenia w administrowaniu.

Czy nowy aparat zwycięsko przeszedł ogniową próbę czasu?

Sięgnijmy na początek do faktu, który równie dobrze mógłby służyć za anegdotę. Oto przewodniczącemu jednego z nowoutworzonych prezydiów potrzebny był samochód. Wezwał więc do siebie dyrektorów wszystkich instytucji i przedsiębiorstw znajdujących się na terenie rady. Zaalarmowani nagłą i nieznaną przyczyną, dyrektorzy oderwali się od pilnych zajęć i czym prędzej stawili się na wezwanie. Powód wezwania okazał się jednak co najmniej śmieszny...

Opisany powyżej fakt dowodzi, że prezydium DRN nie opanowały jeszcze

właściwego stylu pracy. Niewątpliwie więc pożytecznie uczyniło Prezydium Stołecznej MRN postanawiając raz na kwartał analizować pracę poszczególnych dzielnicowych rad narodowych.

Na pierwszy ogień przeprowadzono analizę pracy DRN Praga-Północ. Na posiedzenie zaproszono przewodniczących prezydiów pozostałych nowoutworzonych rad, aby mogli z analizy osiągnięć i braków Pragi-Północ wyciągnąć słuźne dla swoich terenów wnioski.

A niestety nie obyło się bez braków. Pomijając mniej istotne, zatrzymamy się na podstawowym — na powiązaniu pracy prezydium z komisjami. Chodziło przecież o rzecz najważniejszą — o przyciąganie mas do rzeczywistej współpracy w rządzeniu. Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Praga-Północ nie potrafiło tego zadania w pełni zrealizować. Plany pracy Prezydium na I kwartał były niemal zupełnie różne, a w każdym razie nie pokrywały się z planami pracy komisji. W ten sposób robota komisji nie znajdowała pokrycia wykonawczego, a Prezydium w najważniejszych sprawach terenu decydowało bez udziału mas.

Dokonana przez Prezydium Stołecznej MRN w końcu kwietnia br. analiza pracy Pragi-Północ stała się podstawą do naprawienia popełnionych błędów.

(Kurier Codzienny Nr 181)

PRZYKŁAD WZOROWEJ TROSKI GROMADY O SWOJĄ SZKOŁĘ

W opustoszałych salach szkolnych rozlega się zgrzyt pily i stuk młotka. Przed szkołą co chwila zajeżdżają wozy z deskami, cegłami, gliną, sztabami żelaza i siatką drucianą.

Mieszkańcy gromady remontują swoją szkołę. Pracują uczniowie, rada pedagogiczna i Komitet Rodzicielski. Pomaga Prezydium GRN.

Komitet Rodzicielski szkoły podstawowej w Subkowach, pow. łczewskiego nie czekał, aż zostanie wezwany przez Prez. GRN do pomocy przy remoncie szkoły. Przeciwnie, Zarząd Komitetu sam zwrócił się do Prezydium z gotowym planem remontów, prosząc o pomoc i poparcie. Do pracy stanęli wszyscy. Wyrównano boisko szkolne, posta-

wiono nowy płot z żelbetonowymi słupami i drucianą siatką, wybudowano ustępy. Teraz przystępują do remontu klas.

Nie czekano aż zostaną przydzielone kredyty. Z opłat samorządu uczniowskiego pożyczono na remont szkoły 758 zł, ze składek rodziców wpłynęło 1.984 zł, z przeprowadzonej zbiórki złomu, z funduszu prac społecznych (jak pomoc przy obróbce buraków w PGR) wpłynęło 2.839 zł, dochód ze szkolnej plantacji buraka cukrowego wyniósł 418 zł, z funduszu obcych pożyczono 750 zł. Z tymi pieniędzmi przystąpiono do remontu szkoły, zakupiono potrzebny materiał. Ponadto wartość włożonej robocizny wynosiła około 8.000 zł.

Oto przykład troski gromady o swą szkołę, przykład twórczej inicjatywy i zaradności. Gdy za kilka dni zostaną im przydzielone kredyty na remont szkoły, zaoszczędzone i zdobyte społeczną pracą pieniądze zostaną obrócone na inne cele, związane z potrzebami szkoły.

Za przykładem Subków poszły też inne szkoły. Gotowe są już remonty w Miłobądzu na ukończeniu są prace w Suchostrzygach, w Czarlinie, w gminie Godziszewo, dzięki inicjatywie nauczycieli oraz w szkołach Nr 2, 4, 5 i 6 w Tczewie. Nieco opieszale wygląda sprawa remontów szkół w gminach Pelplin Wieś i Gniew Wieś.

(Dziennik Bałtycki Nr 181)

UAKTYWNIĆ AKCJĘ OSIEDLEŃCZĄ W WOJ. RZESZOWSKIM

Akcja osiedleńcza, mająca za zadanie rozładowanie terenów o dużym zagęszczeniu ludności rolniczej oraz zagospodarowanie odłogów — nie dała w woj. rzeszowskim spodziewanych wyników. Na 3.000 rodzin, które miano osiedlić na nowych gospodarstwach, osiedlono zaledwie 274 rodziny na Ziemiach Zachodnich; najwięcej rodzin wyjechało z pow. kolbuszowskiego (48), łancuckiego (22), rzeszowskiego (17). Na wolnych gospodarstwach woj. rzeszowskiego osiedlono 174 rodziny. Ogółem odbudowano 402 gospodarstwa.

Analizując przyczyny słabego przebiegu akcji osiedleńczej należy stwierdzić, że prezydium PRN nie u-

stosunkowały się do niej zgodnie z uchwałą rządu z dnia 16 lutego 1952 roku. Poza formalnym powołaniem powiatowych komitetów osiedleńczych i wytypowaniem pełnomocnika — nic nie zrobiono, by sprawa osadnictwa weszła na właściwe tory. Prezydium PRN w Lesku, Gorlicach, Sanoku i Ustrzykach nie zainteresowały się naleźycie zagadnieniem odbudowy wolnych zagrod. Dojazd do gromad, w których znajdują się wolne gospodarstwa, jest utrudniony na skutek złego stanu dróg i braku mostów. Wydział Oświaty nie zatroszczył się o utworzenie szkół dla dzieci osadników w miejscowościach słabo zaludnionych. Wydział Handlu nie postarał się o uruchomienie sklepów — słowem nie stworzono warunków, które sprzyjałyby osadnictwu.

W celu usprawnienia akcji osiedleńczej trzeba odwołać dotychczasowych pełnomocników powiatowych i powierzyć te funkcje zastępcom przewodniczących prezydiów PRN. Komitety gromadzkie oraz gminne komitety osiedleńcze powinny otrzymać określone zadania do wykonania. Należy również powołać specjalną komisję, która kontrolowałaby stałe postęp prac związanych z osadnictwem.

(Dziennik Polski Nr 181)

CHŁOPI BUDUJĄ DROGI

Jako przykład, ile zrobić można zbiorowym wysiłkiem słuźy gmina Sośnie w pow. ostrowskim. Gmina ta do niedawna posiadała tylko jedną drogę bitą, przy której znajdowały się zaledwie 3 gromady.

Pozostałych 8 gromad znajdowało się przy polnych, mocno zaniedbanych drogach.

Chłopi — doceniając znaczenie dobrych dróg dla swej pracy, postanowili sami, gospodarczym sposobem połączyć swoje gromady drogami bitymi tak z siedzibą gminy, jak i z miastem Ostrowem. Dotychczas wybudowano już 4 odcinki drogi. Z uznaniem podkreślić należy wkład przewodniczącego Prezydium GRN, który swoją postawą i swoim udziałem w pracy daje dobry przykład i mobilizuje mieszkańców gminy do zwiększenia wysiłków.

(Kurier Codzienny Nr 172)

Wydawca: Instytut Prasy „Czytelnik“. Redaguje Komitet. Redakcja: Warszawa, Kancelaria Rady Państwa, ul. Wiejska 6/8. Tel.: 7-59-40, wewn.: 136, 196, 248, 263, 302. Godziny przyjęć: 12 — 14. Administracja: RSW „Prasa“ Warszawa, ul. Wiejska 12.

Warunki prenumeraty: kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie 28.80 zł.

Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują: najbliższe placówki PPK „Ruch“, urzędy pocztowe oraz listonosze wiejscy

Drukarnia: RSW „Prasa“. Warszawa, ul. Marszałkowska 3/5

3-B-23798

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

139. Członek Komisji Urządzenia Osiedli MRN w Makowie zapytuje, czy Prezydium MRN może zobowiązać obywatela do stałego udziału w pracach i ćwiczeniach straży pożarnej. Jeśli tak, to na jakiej podstawie i w jakim zakresie.

Odpowiedź:

Obywatel może być zobowiązany do stałego udziału w zajęciach straży pożarnej, jeśli jest to tzw. obowiązkowa straż pożarna powołana przez MRN.

Podstawę prawną powołania przez MRN (lub przez GRN) tego rodzaju straży stanowi artykuł 8 ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. URP 1951 r. Nr 58, poz. 404). Regulamin tej straży ogłoszony został w Monitorze Polskim z 1952 r. (Nr A — 57, poz. 885). Zgodnie z tym regulaminem:

1. Straż obowiązkową powołuje MRN (GRN) na wniosek wojewódzkiego komendanta straży pożarnej. Do pełnienia obowiązków w tej straży mogą być powołani mężczyźni (z regulaminowo ustalonymi wyjątkami) w wieku lat 18 — 60, zamieszkali na terenie miasta (gminy).

2. W ramach uchwały rady narodowej do służby w straży obowiązkowej powołuje prezydium rady. Powołanie następuje na czas nieokreślony.

3. Osoby powołane do obowiązkowej straży pożarnej poza udziałem w akcjach przeciwpożarowych m. in. obowiązane są „podwyższać swój poziom wiedzy w zakresie pożarnictwa i uświadamienia politycznego oraz brać udział w szkoleniu zarządzonym przez komendę straży“ (§ 3 cyt. regulaminu).

S. Jeżewski

140. Prezydium GRN w Lipnie zapytuje, w jakim terminie spółdzielnia produkcyjna obowiązana jest sporządzić i zatwierdzić plan gospodarczy spółdzielni na 1953 r.

Odpowiedź:

Spółdzielnia produkcyjna powinna była sporządzić projekt

planu gospodarczego na 1953 r. w terminie do 5 lipca br. (wytyczne Ministerstwa Rolnictwa z 10 maja br.).

Po sporządzeniu planów gospodarczych przez spółdzielnie produkcyjne wydziały rolnictwa i leśnictwa prezydiów PRN sporządzają zestawienia projektów planów i przesyłają do prezydiów Woj. RN w terminie do 20 lipca br., zaś wydziały rolnictwa i leśnictwa prezydiów Woj. RN sporządzają zestawienia projektów planów w skali wojewódzkiej i przesyłają do Ministerstwa Rolnictwa — Departament Spółdzielni Produkcyjnych do 10 sierpnia br.

Do obowiązków wydziałów rolnictwa i leśnictwa prezydiów Woj. RN należy ustalenie szczegółowych terminarzy prac nad sporządzeniem projektów planów w spółdzielniach produkcyjnych na terenie województwa i czuwanie nad sprawnym i terminowym przeprowadzeniem tej akcji.

M. Nowakowski

141. Prezydium GRN w Jodłowniku pow. Limanowa zapytuje, czy przy dostawach mleka ulgi z tytułu posiadania dzieci do lat 14, ulgi z tytułu hodowli przychówku (cieląt) oraz posiadania w V i IV klasie co najmniej 30% posiadanego gruntu przynajmniej się tylko z jednego tytułu, czy też z każdego tytułu odrębnie.

Odpowiedź:

Stosownie do art. 10 ust. 2 dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o obowiązkowych dostawach mleka (Dz. URP Nr 22, poz. 142) oraz stosownie do przepisów rozdziału III (§ 8 do § 10) rozporządzenia Rady Ministrów z 24 kwietnia 1952 r. w sprawie obowiązkowych dostaw mleka przez indywidualne gospodarstwa rolne i mleczarskie — posiadacze gospodarstw rolnych, przy zaistnieniu podanych w powołanych przepisach warunków, mogą korzystać z obniżek w dostawie mleka. O ile dla poszczególnego rolnika istnieje podstawa do obniżenia dosta-

wy mleka z kilku tytułów, np. posiadanie przez rolnika gospodarującego na gospodarstwie rolnym o pow. 5 ha użytków rolnych w woj. warszawskim 3 dzieci poniżej lat 14 i prowadzącego chów cieląt, wówczas należy stosować ulgi z każdego tytułu osobno, a więc osobno z tytułu posiadania drobnych dzieci, osobno z tytułu niskiej klasy gruntu itp.

W. Skupień

142. Prezydium GRN w Suchedniowie zapytuje, czy przydzielony w 1948 r. gromadzie Michniów przez b. Urząd Wojewódzki barak z przeznaczeniem na szkołę podstawową gromada może po zbudowaniu nowego budynku szkolnego sprzedać, zaś uzyskaną ze sprzedaży sumę przeznaczyć na budowę remizy strażackiej.

Odpowiedź:

Jeżeli barak oddany został gromadzie przez b. Urząd Wojewódzki tylko w użytkowanie, to powinien być jako zbędny przekazany do dyspozycji Prezydium Woj. RN.

Inaczej będzie przedstawiać się sprawa, jeżeli barak został oddany gromadzie na własność.

Ustawa z 20.III.1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. URP Nr 14, poz. 130) nie wprowadziła zmian do sytuacji prawnej gromady, wobec czego majątek gromady stanowi nadal jej własność. Gromada kierując się względami celowości gospodarczej może na zebraniu gromadzkim powziąć uchwałę w sprawie zbycia baraku otrzymanego na własność z b. Urzędu Wojewódzkiego, a to wobec wybudowania nowej szkoły. Przystępując do sprzedaży baraku, należy pierwiej komisyjnie z udziałem rzeczoznawcy ustalić wartość baraku. Z dokonania szacunku baraku należy sporządzić protokół podpisany przez członków komisji szacunkowej. Sprzedaż baraku powinna być prowadzona w drodze oferty podanej do publicznej wiadomości, dając pierwszeństwo w nabyciu

instytucjom państwowym lub społecznym.

Uzyskaną ze sprzedaży baraku sumę gromada może przeznaczyć na budowę remizy strażackiej.

W sprawie przeprowadzenia transakcji sprzedaży baraku i budowy remizy strażackiej gromada powinna zwrócić się o pomoc do prezydium PRN.

M. Rożek

143. Prezydium MRN w Raciążu zapytuje, czy woźnym szkoły podstawowej przysługuje prawo do umundurowania.

Odpowiedź:

Stosownie do postanowienia art. 14 i art. 38 ustawy z 4.II.1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. URP Nr 7 poz. 39) stałym woźnym szkoły podstawowej przysługuje prawo do umundurowania na zasadzie § 43 pkt. 1 rozp. Rady Ministrów z 19.XII.1933 r. (Dz. URP Nr 102 poz. 784).

Woźni otrzymują umundurowanie za opłatą 25% wartości munduru.

Jeśli chodzi o czasokres i normy zużywalności poszczególnych części mundurowych, to sprawę tę reguluje okólnik Nr 7 Prezesa Rady Ministrów z 14.II.1948 r. Nr O. II — b/3/z/48. Normy te przykładowo wynoszą: dla kurtki mundurowej letniej i zimowej, spodni letnich i zimowych — 24 miesiące, dla czapki letniej i zimowej — 12 miesięcy oraz dla płaszcza sukienno — 36 miesięcy.

D. Zabielski

144. Prezydium MRN w Raciążu zapytuje, czy pracownikom rzeźni, księgowemu i dozorczy przysługuje prawo do premii jubileuszowej.

Odpowiedź:

Uprawnienia pracowników komunalnych do gratyfikacji jubileuszowej przewidzianej w § 62 zbiorowego układu pracy dla komunalnych przedsiębiorstw i zakładów użyteczności publicznej (Dziennik Urzędowy MAP Nr 46 z 1943 r.) przysługują wszystkim

pracownikom b. komunalnych przedsiębiorstw i zakładów użyteczności publicznej, a więc również księgowemu i dozorczy, zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, lecz dopiero po upływie 20, 25 i 30 lat pracy stosownie do zasad podanych w powołanym już § 62 wspomnianego układu zbiorowego. Obojętna jest okoliczność, czy pracownicy ci zatrudnieni są ponadto w innych zakładach pracy oraz czy rzeźnia jako b. przedsiębiorstwo komunalne pozostaje na rozrachunku gospodarczym, czy też jest przedsiębiorstwem budżetowym.

Nie można jednak zaliczać okresu zatrudnienia w b. administracji samorządowej do czasu pracy w przedsiębiorstwie b. związku komunalnego.

S. Gościński

145. Jedno z prezydiów GRN zapytuje, z jakich kredytów spółdzielnia produkcyjna pokrywa wydatki na zakup inwentarza.

Odpowiedź:

Zakup niektórych środków produkcji, jak inwentarz żywy przeznaczony na tucz, drobny inwentarz martwy (motyki, kosy, sierpy itp.), dokonuje się z sum obrotowych spółdzielni.

W spółdzielni produkcyjnej nie są nakładami inwestycyjnymi tego rodzaju nakłady gospodarcze, które ponoszone są na:

- remonty bieżące obiektów majątku trwałego, nie przekraczające 30% wartości obiektu, z wyjątkiem tych obiektów, które spółdzielnia po raz pierwszy użytkuje;
- zabezpieczenie oraz utrzymanie zdolności użytkowej obiektów majątku trwałego, jak drobne naprawy, konserwacje;
- zakup niektórych środków produkcji jak inwentarza żywego na tucz, drobnego inwentarza martwego itp.

Tego rodzaju nakłady nie mogą w spółdzielni produkcyjnej być włączone do planu inwestycyjnego, a jako nakłady stanowiące koszt produkcji, powinny być finansowane przez spółdzielnię ze środków obrotowych.

W. Jachimiak

146. Jedno z prezydiów GRN zapytuje, czy niezbędne jest organizowanie nadzoru technicznego przy robotach związanych z remontem zabudowań spółdzielni produkcyjnej.

Odpowiedź:

Przy robotach budowlanych, przy których nie dokonuje się zmian konstrukcyjnych, nadzór techniczny nie jest konieczny.

Wystarczy nadzór gospodarczy, który sprawuje zarząd spółdzielni przy poradnictwie i pomocy aparatu technicznego wydziału budownictwa prezydium PRN.

W zasadzie nadzór (kierownictwo robót) należy powierzyć jednemu z członków spółdzielni, który zna się na tych robotach, może to być np. członek spółdzielni przeszkolony w budownictwie wiejskim.

Ogólne zebranie członków spółdzielni, na którym zatwierdza się plan inwestycyjny, powinno od razu zdecydować, komu powierzyć nadzór nad robotami, a tym samym ustalić, kto odpowiada za realizację inwestycji budowlanych, które spółdzielnia zamierza przeprowadzić w danym roku gospodarczym.

W. Jachimiak

147. Prezydium GRN w Borowej zapytuje, czy pracownikowi państwowemu przysługuje równowartość pieniężna za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w przypadku powołania do zasadniczej służby wojskowej.

Odpowiedź:

Stosownie do uchwały Nr 616 Prezydium Rządu z 18 sierpnia 1951 r. (Monitor Polski Nr A — 77, poz. 1070) prawo do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w przypadku powołania do zasadniczej służby wojskowej przysługuje zarówno pracownikom objętym w zakresie urlopów wypoczynkowych ustawą o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. URP z 1949 r. Nr 47, poz. 365 i z 1950 r. Nr 13, poz. 123), jak też ustawą

o państwowej służbie cywilnej (Dz. URP z 1949 r. Nr 11, poz. 72).

K. Wysocki

148. Prezydium GRN w Dębicy zapytuje, jakie są zadania spółek wodnych i kto nadzoruje wykonanie przez spółkę wodną jej zadań.

Odpowiedź:

Organizację i cele spółek wodnych reguluje ustawa wodna (Dz. URP 1928 r. poz. 574) w części V.

Spółki wodne jako zrzeszenie osób zainteresowanych w wykorzystaniu wód organizowane są do wypełnienia jednego lub kilku następujących zadań:

1. konserwacja, utrzymywanie lub zakładanie urządzeń melioracyjnych,
2. eksploatacja torfowisk i gospodarstw rybnych,
3. budowa i utrzymywanie urządzeń piętrzenia wody,
4. regulacja i utrzymywanie wód płynących,
5. zakładanie i wykorzystywanie urządzeń zaopatrywania w wodę.

Założenie spółki może nastąpić za zgodą zainteresowanych lub nawet wbrew ich zgodzie (przymusowe utworzenie spółki wodnej). Nadzór nad spółkami wodnymi sprawują prezydium Woj. RN i PRN. Sprawowanie tego nadzoru nie wyklucza jednak możliwości badania działalności spółki przez GRN w trybie kontroli społecznej. W przypadku gdy kontrola społeczna wykonywana z ramienia GRN nie wpłynęła dostatecznie na pracę spółki i stwierdzono w wyniku kontroli, iż niezbędne są konkretne środki zmierzające do usprawnienia pracy spółki (np. zmiana zarządu), prezydium GRN powinno w tej sprawie zwrócić się do prezydium PRN.

S. Jeżewski

149. Pow. Pełnomocnik Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji w Tucheli zapytuje, czy pracownik państwowy może odmówić

wykonywania pracy po godzinach służbowych oraz w niedzielę i święta.

Odpowiedź:

Pracownik nie może odmówić wykonywania pracy poza godzinami zajęć służbowych, o ile wymagają tego ważne względy służbowe. O ile zaś praca w godzinach popołudniowych ma charakter stały, wówczas pracownik powinien mieć odpowiednią ilość godzin, wolną od pracy w dniach następnych.

Uzasadnienie:

Art. 27 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. URP z 1949 r. Nr 11, poz. 72) przewiduje, że „o ile wymagają tego — według uznania władzy — ważne względy służbowe, powinien pracownik państwowy sprawować czynności swe także poza przepisanymi godzinami zajęć służbowych. W każdym razie, o ile da to się pogodzić z nieodzownymi wymogami służby, należy umożliwić pracownikowi państwowemu odpoczynek niedzielny i pozostawić mu uroczyste święta wolne od służby”. Obowiązek ten dotyczy prac doraźnych. Przy stałym zatrudnieniu pracowników państwowych w godzinach popołudniowych należy mieć na uwadze przepisy pisma ókólnego Prezesa Rady Ministrów z 31 maja 1951 r. w sprawie wykonania postanowień o socjalistycznej dyscyplinie pracy. (Monitor Polski Nr A — 67, poz. 776), gdzie w punkcie 7 przewidziano, że pracownicy, powołani po ukończeniu dnia pracy do pełnienia dyżuru — o ile za okres dyżuru nie otrzymują według umowy dodatkowego wynagrodzenia — powinni otrzymać zwolnienie z pracy w dniach następnych na ilość godzin równą okresowi dyżuru.

W. Skupień

150. Prezydium GRN w Bogucicach zapytuje, czy: 1) nakazy wydawane obywatelowi przez przewodniczącego prezydium GRN mają być wydawane na piśmie, 2) czy przewodniczący prezydium

GRN ma obowiązek pouczać obywateli, do kąd mogą składać odwołania od jego nakazów.

Odpowiedź:

Nakaz wydawany przez przewodniczącego prezydium GRN obywatelowi (np. nakaz wykonania świadczenia szarwarkowego) jest decyzją administracyjną. Do formy nakazu i warunków wydawania nakazów odnosi się więc przepisy określające formę i warunki wydawania decyzji administracyjnych. Przepisy te zawarte są w głównej mierze w rozporządzeniu o postępowaniu administracyjnym (Dz. URP 1928 r. poz. 341).

Sprawę pierwszą poruszoną w zapytaniu wyjaśnia art. 80 tego rozporządzenia. Wedle przepisów tego artykułu nakaz powinien mieć formę pisemną jeśli: a) wydany jest w nieobecności obywatela, do którego jest skierowany, bądź też b) obywatel zażąda wydania mu nakazu na piśmie, bądź wreszcie jeżeli c) wyraźny przepis prawa przewiduje dla określonego typu nakazów formę pisemną (np. nakaz kwaterunkowy).

Sprawę drugą w zapytaniu rozstrzygają art. 75 i 76 tegoż rozporządzenia. Przewidują one, że decyzja musi zawierać wskazanie, czy przysługuje od niej odwołanie, do jakiej władzy i w jakim terminie.

S. Jeżewski

151. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Z. zapytuje, czy może w drodze uchwały przyznać wóźnemu pobierającemu wynagrodzenie wg XI grupy dodatkowe wynagrodzenie w postaci mieszkania za jego pracę w godzinach pozabiurowych przy paleniu w piecach i pilnowaniu budynku.

Odpowiedź:

W przypadku stałego zatrudnienia wóźnego w godzinach pozabiurowych (w charakterze dozorczy nocnego, palacza itp.) można mu przyznać mieszkanie służbowe w danym budynku.

Uzasadnienie:

Art. 27 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. URP z 1949 r. Nr 11 poz. 72) przewiduje, że „o ile tego wymagają według uznania władzy ważne względy służbowe — powinien pracownik państwowy sprawować czynności swe także poza przepisanyymi godzinami zajęć służbowych“. Obowiązek ten dotyczy prac doraźnych.

W danym jednak przypadku zatrudnienie woźnego do innych prac w godzinach pozasłużbowych ma charakter stały, wobec czego przyjęcie należy, że prezydium rady narodowej może podjąć uchwałę przyznającą woźnemu, w związku z powyższą pracą jego w godzinach pozasłużbowych, wymagającą zamieszkiwania w danym budynku, mieszkanie służbowe w tym budynku.

Z. Drużkowski

152. Ob. Stanisław Kowalski, pracownik Prezydium GRN w Janowcu zapytuje, czy przysługuje mu urlop wypoczynkowy w okresie rozwiązania umowy o pracę.

Odpowiedź:

Nie ma przeszkód wykorzystania przez pracownika należnego mu urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia dotychczasowego stosunku pracy (służbowego).

Skoro jednak pracownik nie otrzymał w powyższym okresie urlopu wypoczynkowego, nie przysługuje mu prawo do odpowiedniego ekwiwalentu pieniężnego, z uwagi na to, że ekwiwalentu takiego nie przewidują przepisy ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. URP z 1949 r. Nr 11 poz. 72), jak też przepisy uposażeniowe pracowników państwowych (Dz. URP z 1949 r. Nr 7, poz. 39).

D. Zabielski

153. Pełnomocnik Powiatowy CUS i K w Kraśniku, woj. lubelskie, zapytuje, od kiedy należy liczyć diety pracownikom wyjeżdżającym w podróż służbową; od chwili wyjazdu autobusem

PKS do stacji Kraśnik, czy od chwili ruszenia pociągu, mając na uwadze, że od miasta Kraśnika do stacji kolejowej jest 6 km i na tym odcinku utrzymywana jest stała komunikacja PKS, za którą pobierana jest opłata za przejazd w wysokości 1 zł 20 gr.

Odpowiedź:

Pracownikom wyjeżdżającym w podróż służbową należy liczyć diety od chwili ustalonego w rozkładzie jazdy odjazdu autobusu, a nie od chwili ruszenia pociągu.

Uzasadnienie:

Stosownie do § 17 rozporządzenia Rady Ministrów z 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. URP Nr 38, poz. 279) przy przejeździe środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy, początek podróży służbowej liczy się od czasu odjazdu ustalonego w rozkładzie jazdy. Mając na uwadze, że pracownicy rozpoczynają faktycznie podróż służbową od chwili przewidzianego w rozkładzie odjazdu autobusu PKS, przyjęcie trzeba, że od chwili tej należy obliczać pracownikom wyjeżdżającym diety, nie zaś od chwili odjazdu pociągu.

St. Ślubowski

154. Prezydium MRN w Ośnie Lubelskim zapytuje, czy żonie zmarłego pracownika Prezydium przysługuje prawo do 3 miesięcznej odprawy.

Odpowiedź:

Żonie zmarłego pracownika Prezydium MRN tytułem zwrotu kosztów pogrzebu przysługuje prawo do trzymiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia.

Uzasadnienie:

Poruszane w pytaniu zagadnienie wyjaśnia art. 21 ustawy o uposażeniu pracowników państwowych z 4 lutego 1949 r. (Dz. URP Nr 7, poz. 39), który przewiduje,

że w razie śmierci pracownika państwowego przysądza się zwrot kosztów pogrzebu wedle następujących zasad:

- 1) jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci lub rodzice — w wysokości trzymiesięcznego ostatnio przez zmarłego pobieranego uposażenia,
- 2) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba — w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, nie więcej jednak niż 3 miesięczne uposażenie, ostatnio pobierane przez zmarłego.

Zasilek na koszty pogrzebu ulega jednak zmniejszeniu o sumy otrzymane na mocy przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

Stosownie do art. 9 dekretu z 14 maja 1946 r. (Dz. URP Nr 22, poz. 139) pracownicy kontraktowi zrównani są w tym względzie z pracownikami etatowymi.

St. Ślubowski

155. Ob. Jan Kacperek, pracownik Prezydium GRN w Dobrzyńskich, zapytuje, czy służy mu prawo do wykorzystania urlołu w wypoczynkowego za rok ubiegły, którego nie mógł wykorzystać ze względu na ważne zajęcia służbowe.

Odpowiedź:

Kumulowanie urlopów wypoczynkowych za kilka lat i wykorzystywanie tych urlopów w jednym roku kalendarzowym jest niewskazane. Praktyka taka byłaby sprzeczna z zasadami ochrony pracy, a ponadto mogłaby naruszyć normalny tok i porządek pracy w urzędzie lub instytucji.

Z powyższych względów należy pracownikowi umożliwić wykorzystanie urlopu wypoczynkowego w każdym roku kalendarzowym, a jeżeli z istotnie ważnych względów służbowych zajdzie konieczność przesunięcia urlopu na rok następny, to — zgodnie z art. 37 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. URP z 1949 r. Nr 11, poz. 72) — w roku tym należy pracownikowi umożliwić wykorzystanie urlopu zaległego, niezależnie od udzielenia mu urlopu za bieżący rok kalendarzowy.

K. Wysocki

CENA 1 zł 20 gr

